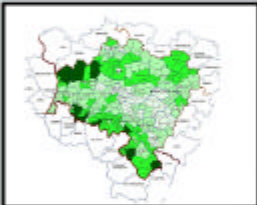

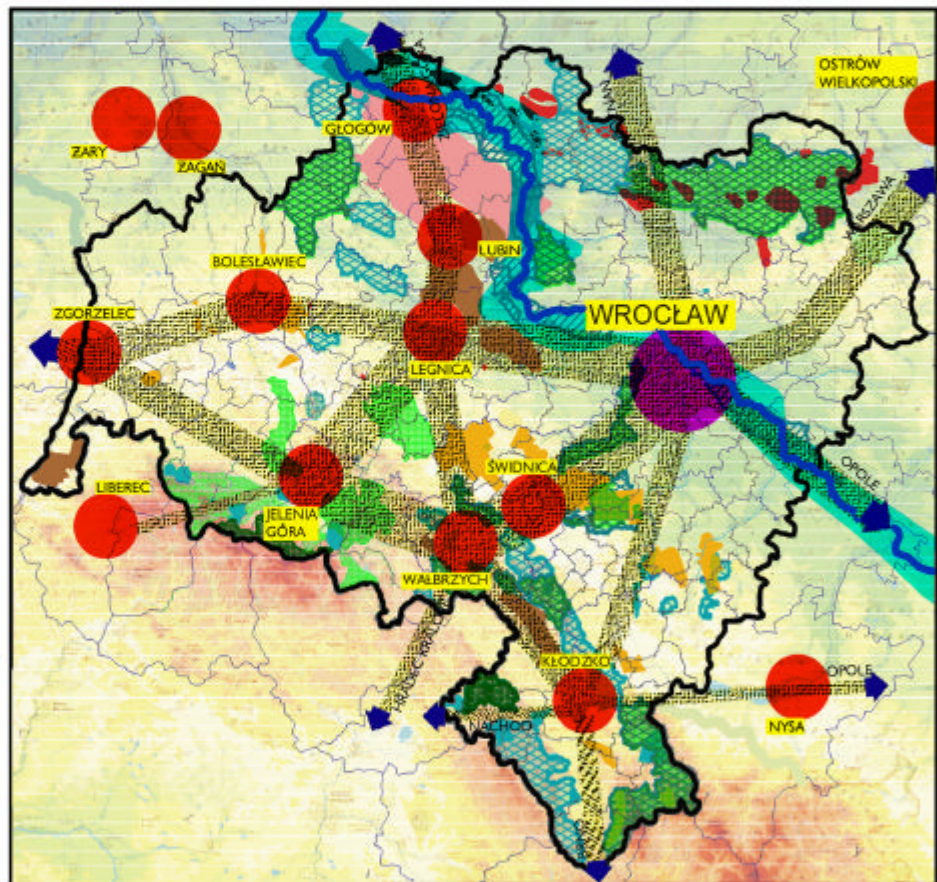
ZARZĄD WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**WROCLAW
MARZEC 2002 r.**

**WOJEWÓDZKIE BIURO URBANISTYCZNE
we Wrocławiu**
ul. Świdnicka 12/16
tel. 343-79-46 fax (071) 344-52-45
50-068 WROCLAW

DYREKTOR

mgr inż. arch. TOMASZ POLANSKI

Z-CA DYREKTORA

mgr inż. arch. ALEKSANDRA RUZIKOWSKA-CHMIEL

1. PODSTAWY PRAWNE WYKONANIA OPRACOWANIA	1
2. INFORMACJE O ZAWARTOSCI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOSLASKIEGO, JEGO GLÓWNYCH CELACH ORAZ POWIAZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	2
3. OCENA ISTNIEJACEGO STANU SRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOSLASKIEGO	10
4. ZNACZENIE WOJEWÓDZTWA DOLNOSLASKIEGO W KRAJOWYM I MIEDZYNARODOWYM SYSTEMIE PRZYRODNICZYM	23
5. GLÓWNE CELE OCHRONY SRODOWISKA UWZGLEDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	25
6. PRZEWIDYWANE ZNACZACE ODDZIALYWANIA NA SRODOWISKO	27
7. ROZWIAZANIA MAJACE NA CELU ZAPOBIEGANIE, ZMNIEJSZANIE LUB KOMPENSOWANIE NEGATYWNYCH ODDZIALYWAN NA SRODOWISKO	51
8. POZYTYWNE DLA SRODOWISKA SKUTKI WYNIKAJACE Z USTALEN PLANU	66
9. ROZWIAZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIAZAN ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU	67
10. POTENCJALNE TRANSGRANICZNE ODDZIALYWANIA NA SRODOWISKO MOGACE BYC REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOSLASKIEGO	69
11. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZADZANIU PROGNOZY	72
12. PODSUMOWANIE	73
BIBLIOGRAFIA	77
ZALACZNIKI - DOKUMENTACJA FORMALNO-PRAWNA	

Opracowanie wykonano w:
Wojewódzkim Biurze Urbanistycznym we Wrocławiu

przez zespół środowiska przyrodniczego w składzie:
mgr inż. Ewa Markowicz-Judycka
mgr Dariusz Zieba
mgr inż. Jan Blachowski

Współpraca:
mgr Maria Bartoszevska, mgr inż. Pawel Czuczwsara, mgr Beata Grzebiela, mgr Marzena Halicka-Borucka, mgr inż. Marzena Heliak, mgr inż. Magdalena Oles, mgr inż. arch. Aleksandra Ruzikowska-Chmiel, mgr inż. Aleksandra Sieradzka, mgr inż. Elzbieta Strzelczyk, mgr inż. Ewa Szponar,
Małgorzata Wolanska
Pracownia Regionalna WBU w Jeleniej Górze, Pracownia Regionalna WBU w Legnicy, Pracownia Regionalna WBU w Walbrzychu

Konsultacja:
dr inż. Janusz Stanislawski
mgr Jerzy Ignaszak

1. PODSTAWY PRAWNE WYKONANIA OPRACOWANIA

Opracowany zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 roku o *zagospodarowaniu przestrzennym* (jednolity tekst: Dz. U. Nr 15 z 1999 roku poz. 139 z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 5 czerwca 1998 roku o *samorządzie województwa* (Dz.U. nr 91 , poz. 576, z późniejszymi zmianami) projekt **Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego** stanowi istotny element w systemie kształtowania i realizacji polityki przestrzennej województwa.

Podstawę prawną opracowania niniejszej prognozy stanowi obowiązująca od 1 października 2001 r. **ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA”** (Dz. U. Nr 62, poz.627) wprowadzona w życie na mocy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o *wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw*. (Dz. U. Nr 100, poz. 1085).

Na mocy artykułu 2 powołanej wyżej ustawy wprowadzającej straciły moc:

ustawa z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska;

ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o *odpadach*

ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ustawa ta wprowadziła również znaczące zmiany w obowiązujących w planowaniu przestrzennym przepisach szczególnych takich jak:

ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym,

ustawa z dnia 24 października 1974 r. „Prawo Wodne”

ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody,

ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Równocześnie z *Prawem ochrony środowiska* weszła w życie **ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach** (Dz. U. Nr 62 z 2001 r., poz.628).

Niewiele później weszła w życie ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o *zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. Nr 110, poz. 1190).

Z dniem 1 stycznia 2002 r. weszła w życie ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* opublikowana w Dz. U. Nr 115 z dnia 11 października 2001 r.).

Zgodnie z artykułem 40 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy „**Prawo ochrony środowiska**” projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządzanego przez wojewódzkie organy administracji wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, którego najistotniejszym elementem jest sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko (art.41, ust.1).

Jej zakres i stopień szczegółowości zgodnie z art. 42 ust. 1 organ administracji opracowujący projekt planu zagospodarowania przestrzennego województwa uzgadnia z organem ochrony środowiska.

Wojewoda Dolnośląski wydał postanowienie (przekazane pismem Os.III.6617/R/4/02 z dnia 23.01.2002 r.) o uzgodnieniu zakresu prognozy oddziaływania na środowisko dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego w wersji określonej art. 41 ust. 2 pkt 1) – pkt 12) cyt. na wstępie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz o uzgodnieniu stopnia szczegółowości odpowiedniego do zweryfikowanego projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOSLASKIEGO, JEGO GŁÓWNYCH CELACH ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. OBSZAR OBJEKTU OPRACOWANIEM

Województwo dolnoslaskie powstało w wyniku reformy administracyjnej kraju w dniu 1 stycznia 1999 r., obejmując swym zasięgiem ukształtowany historycznie, geograficznie i gospodarczo region Dolnego Śląska.

Stolica województwa jest **Wrocław** – **osrodek metropolitalny** pełniący funkcje o charakterze ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Województwo dolnoslaskie leży w południowo-zachodniej części Polski granicząc z Niemcami (70 km granicy) i Czechami (340 km granicy) oraz z województwami opolskim, wielkopolskim i lubuskim. Az 60 % obszaru leży w strefie przygranicznej.

Obszar województwa dolnoslaskiego dzieli się na 2 główne strefy: **nizinna** – w części północnej i wschodniej oraz **górska** – w części południowej. Wynika stąd znaczne urozmaicenie rzeźby terenu, niezwykła różnorodność krajobrazu i zmienność warunków klimatycznych.

Województwo leży na pograniczu trzech podprovincji geograficznych (wg Kondrackiego i Walczaka): **Sudetów z Przedgórzem Sudeckim** na południu (Prowincja Masyw Czeski), **Nizin Sasko-Luzyckich** w części północno-zachodniej i **Nizin Środkowopolskich** w części północno-wschodniej (Prowincja Niz Środkowoeuropejski).

Podprovincja Sudetów z Przedgórzem Sudeckim obejmuje na terenie woj. dolnoslaskiego makroregiony: Przedgórze Sudeckie, Sudety Wschodnie, Sudety Środkowe, Sudety Zachodnie oraz Pogórze Zachodniosudeckie.

Podprovincja Nizin Środkowopolskich na terenie województwa dolnoslaskiego obejmuje makroregiony: Niziny Południowowielkopolska, Obniżenie Milicko-Głogowskie, Wał Trzebnicki oraz Niziny Śląska.

Podprovincja Nizin Sasko-Luzyckich na terenie województwa dolnoslaskiego obejmuje makroregion pod nazwą Nizina Śląsko-Luzycka.

Północny skrawek województwa (gmina Kotła – powiat Głogów) leży w granicach **podprovincji Pojezierza Południowobałtyckie** - makroregionie „Pojezierze Leszczyńskie” obejmujące w granicach województwa mezoregion „Pojezierze Śląskie”.

Pod względem budowy geologicznej region dzieli się na trzy główne jednostki: *Sudety* oraz *Blok Przed-sudecki* i *Monoklina Przed-sudecka*. Sudety, obejmujące południowo-zachodnią część województwa, charakteryzują się urozmaiconą budową geologiczną i zbieżną rzeźbą powierzchni terenu. Blok Przed-sudecki położony na północ jest w stosunku do *Sudetów* obniżony wzdłuż wyraźnie widocznego w rzeźbie terenu *Uskoku Sudeckiego Brzeźnego*. *Monoklina Przed-sudecka*, której południowa granica stanowi *strefa dyslokacyjna środkowej Odry* charakteryzuje się staroglacjalną rzeźbą terenu o dobrze rozwiniętej sieci rzecznej.

Powierzchnia województwa wynosi 19 948 km², co stanowi 6,5 % powierzchni Polski. Województwo podzielone jest na 30 powiatów w tym 4 miasta na prawach powiatu, 169 gmin w tym 36 miejskich, 53 miejsko-wiejskie i 80 wiejskich.

Ludność województwa (piąte miejsce w kraju) wg stanu na 30.09.1999 r. wynosiła 2 979,3,1 tys. osób w tym Wrocław – 636,7 tys. osób skupiający prawie 21,4 %

mieszkańców całego województwa. Ludność zamieszkująca miasta to 2 130,9 tys. osób.

Położenie, historia, bogata kultura, bliska odległość od ważnych miast tej części Europy i dogodne połączenia komunikacyjne czynią z Dolnego Śląska i jego stolicy bardzo ważny element w obszarze koncentracji europejskich procesów transformacji definiowany w Strategii rozwoju województwa jako "Europejski Naroznik Polski".

Oprócz wielkich szans rozwojowych regionu, na terenie województwa dolnośląskiego występują również **zagrożenia** dla rozwoju. Dotyczą one także **środowiska naturalnego**. Spowodowane są długoletnią i dużą koncentracją działalności produkcyjnej, zaniedbaniami infrastrukturalnymi oraz znacznym wpływem transgranicznych emisji zanieczyszczeń z krajów zachodnich (Niemcy, Czechy). Są to przede wszystkim: obszar Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, obszar Kopalni Węgla Brunatnego i Elektrowni „Turów” w Bogatyni, obszar walbrzysko-noworudzki oraz obszar aglomeracji wrocławskiej.

Dużym zagrożeniem dla województwa są **wezbrania powodziowe**. Powódź w lipcu 1997 r. objęła znaczną część Dolnego Śląska. Stan urządzeń hydrotechnicznych, w większości starych, jest zły, o zbyt małych parametrach; mała jest również pojemność zbiorników retencyjnych, niedostateczny system monitorowania.

Obecnie prowadzona jest naprawa systemu powodziowego po zniszczeniach z roku 1997 i 1998 oraz zostały podjęte działania dotyczące kompleksowego rozwiązania ochrony powodziowej w ramach Programu dla Odry 2006.

Zagrożenie stanowi nadmierna urbanizacja przestrzeni ekologicznej, która obejmuje najcenniejsze obszary przyrodnicze.

2.2. PRZEBIEG PRAC NAD PLANEM

Formalnym rozpoczęciem prac nad Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego było podjęcie **przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwały Nr XII/175/99 z dnia 30 lipca 1999 r. w sprawie przystąpienia do opracowania planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego**, a następnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zawiadomienie samorządów gmin i powiatów, jednostek rządowych i samorządowych i instytucji realizujących zadania publiczne o przystąpieniu do sporządzania planu województwa i zbieraniu wniosków.

Wcześniej, w etapie przygotowawczym, została wykonana **synteza przestrzenna i programowa** obejmująca podstawowe informacje ze studiów zagospodarowania przestrzennego regionów województwa (dawnych województw jeleniogórskiego, legnickiego walbrzyskiego i wrocławskiego oraz części kaliskiego i leszczyńskiego).

Elaborat planu składa się z następujących części: „**Uwarunkowania rozwoju, diagnoza stanu**”, „**Koncepcja planu**” oraz **projekt „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego”**.

Równoległe do prac nad planem województwa dolnośląskiego w Wojewódzkim Biurze Urbanistycznym we Wrocławiu prowadzono prace planistyczne dotyczące wybranych obszarów problemowych. Są to opracowania dotyczące obszaru pogranicza dolnośląsko – saksońskiego, obszaru pogranicza polsko – czeskiego, Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Odry, Studium Osi Rozwoju LGOM – Brama Lubawska, Ramowy Program modernizacji i przebudowy drogowego układu komunikacyjnego województwa dolnośląskiego oraz opracowanie dotyczące Regionalnych stref rozwoju przedsiębiorczości.

2.3. ZAWARTOSC PLANU

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym plan określa zasady organizacji struktury przestrzennej województwa w tym:

- podstawowe elementy sieci osadniczej,
- rozmieszczenie infrastruktury społecznej, technicznej, transportu i innej,
- wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury z uwzględnieniem obszarów podlegających szczególnej ochronie.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się zadania rządowe, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych oraz ustala się obszary, na których przewiduje się realizację tych celów (art.54b ust.3), a także zadania samorządu województwa, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych zawarte w programach wojewódzkich.

Zgodnie z wymienioną wyżej ustawą w plan nie jest aktem prawa miejscowego i nie narusza uprawnień gmin.

Pierwszą częścią elaboratu „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” jest opracowanie „**Uwarunkowania rozwoju, diagnoza stanu**”.

Stanowi ona bazę informacyjną – analityczną niezbędną dla określenia polityki przestrzennej województwa. W części tej zawarto obszerny zbiór informacji o województwie, jego walorach, preferencjach i przedstawiono diagnozę odnośnie ograniczeń i konfliktów oraz możliwości rozwoju.

Przedstawione w diagnozie problemy gospodarki przestrzennej zostały ujęte w niżej podanych sferach tematycznych:

- sfera społeczna
- sfera ekologiczna
- sfera kulturowa
- sfera ekonomiczno – gospodarcza
- sfera infrastruktury
- sfera obronności.

Opracowana diagnoza stanu (obejmująca sfery: społeczną, ekologiczną, kulturową, ekonomiczno-gospodarczą, infrastruktury i obronności) stanowiła podstawę do sformułowania **koncepcji planu**.

Koncepcja planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego stanowi, po „Uwarunkowaniach rozwoju, diagnozie stanu” drugą część elaboratu Planu województwa.

W opracowaniu tym sformulowano kierunki polityki przestrzennej dla podstawowych systemów zagospodarowania województwa, określono priorytety polityki przestrzennej, określono kierunki współpracy zagranicznej. W Koncepcji uwzględniono ustalenia „Koncepcji Polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, założenia zawarte w projekcie „Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego” i inne dokumenty.

Projekt Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego stanowi ostatnią część elaboratu opracowywanego projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Tekst projektu Planu, zapisany w formie Uchwały Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, zawiera: ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego odnośnie celów strategicznych rozwoju przestrzennego województwa, celów, zasad realizacji i kierunków polityki

przestrzennej dla podstawowych systemów zagospodarowania województwa, priorytetów polityki przestrzennej województwa, współpracy międzynarodowej oraz kierunków polityki przestrzennej dla obszarów problemowych.

Podstawę formułowania kierunków polityki przestrzennej dla województwa dolnośląskiego stanowiła polityka rozwoju województwa określona w „Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego” przyjętej przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwała nr XXVIII/511/2000 z dnia 15.12. 2000 r.

Sformułowane w projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa to:

- Realizacja "otwarcia na Europe" – stymulowanie i umacnianie integracji Polski i UE poprzez pokonywanie barier integracyjnych.
- Kształtowanie konkurencyjności województwa poprzez tworzenie i rozwój systemu obszarów aktywizacji społecznej i gospodarczej.
- Tworzenie warunków do poprawy jakości życia, podnoszenie standardu cywilizacyjnego społeczeństwa dla osiągnięcia wysokiego zaspokojenia poziomu potrzeb społecznych.
- Aktywna ochrona wartości przyrodniczych i kształtowanie środowiska przyrodniczego prowadzące do realizacji ekorozwoju.
- Ochrona dziedzictwa kulturowego - udostępnienie dziedzictwa kulturowego społeczeństwu i włączenie we współczesne struktury funkcjonalno-przestrzenne.
- Integracja społeczności województwa.
- Zapewnienie warunków dla zwiększenia obronności kraju, zapobiegania awariom i klęskom żywiołowym oraz ochrona przed ich skutkami.

W projekcie planu zagospodarowania przestrzennego sformulowano również nadrzędne zasady jakimi należy się kierować dla osiągnięcia celów strategicznych:

- Dynamiczne równoważenie rozwoju jako podstawy polityki przestrzennego zagospodarowania województwa
- Wykorzystywanie szans i możliwości zawartych w uwarunkowaniach województwa
- Ukierunkowanie na ekorozwój w użytkowaniu i zagospodarowaniu przestrzeni
- Poprawa ład przestrzennego wyrażającego dążenie do harmonijności struktur przestrzennych i powiązań z przyrodą
- Przelamywanie barier i ograniczeń rozwoju w funkcjonowaniu struktur przestrzennych

W projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ustala się 6 **stref funkcjonalnych** o zróżnicowanej polityce przestrzennej:

- **Strefa obszarów rolno-lesnych** o dominujących funkcjach ochrony walorów środowiska przeznaczona do rozwoju funkcji ochronnych, rozwoju turystyki i rekreacji i utrzymania funkcji rybackiej. Obejmuje bogato zalesioną północno-wschodnią i północno-zachodnią część województwa. Charakteryzuje się niskim wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz dużym nagromadzeniem cennych przyrodniczo obszarów objętych lub planowanych do objęcia ochroną, a także dużą atrakcyjnością pod względem turystycznym. Ze strefą związanym jest obszar metropolitalny miasta Wrocławia.
- **Strefa rolno-przemysłowa** przeznaczona do rozwoju rolnictwa i przemysłu z uwzględnieniem priorytetu intensyfikacji produkcji rolnej i ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Zajmuje środkowo-wschodni pas województwa

charakteryzujący się najwyższą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Ze strefą związanym jest obszar metropolitalny miasta Wrocławia.

- **Strefa obszarów rolnych Pogórza i Przedgórze Sudetów** przewidziana dla rozwoju rolnictwa i przemysłu, w tym przemysłu wydobywczego, z uwzględnieniem ochrony walorów środowiska. Obejmuje pas terenu ciągnący się wzdłuż Sudetów od granicy polsko-niemieckiej i polsko-czeskiej do granicy z województwem opolskim. Jest to teren o wysokim stopniu urbanizacji, o dużych walorach przyrodniczych i kulturowych, dobrych glebach i bogatych zasobach surowców naturalnych.
- **Strefa górskich obszarów rolno-lesnych Sudetów** o dominujących funkcjach ochrony walorów środowiska, przeznaczona do rozwoju funkcji ochronnych, rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych i uzdrowiskowych z wykorzystaniem renty położenia przy granicy polsko-czeskiej. Obejmuje południową część województwa w rejonach górskich Sudetów przy granicy z Czechami. Charakteryzuje się występowaniem obszarów o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych objętych ochroną prawną (Karkonoski Park Narodowy, Park Narodowy Gór Stołowych) lub przewidzianych do objęcia ochroną, a także atrakcyjnością pod względem turystycznym i lecznictwa uzdrowiskowego.
- **Strefa o przeważającym udziale funkcji przemysłowej i gospodarczej** – do restrukturyzacji przemysłu z podwyższeniem standardów ochrony środowiska. Obejmuje teren Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM). Przemysł miedziowy wymaga dalszej restrukturyzacji w kierunku pełniejszego wykorzystania bazy materiałowej i surowcowej. Dużym walorem jest ranga LGOM-u jako obszaru o znaczeniu międzynarodowym; natomiast jest to obszar o silnie zachwianej równowadze środowiska, wymagający intensywnych działań naprawczych.
- **Strefa związana z rzeką Odra** przeznaczona do wielofunkcyjnego rozwoju, z zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego. Obejmuje obszary przylegające do rzeki Odry. Jest to strefa w większości zagrożona zalewem powodziowym. Przewidziane są działania zmniejszające zagrożenie powodziowe, rozwój żeglugi, sportów wodnych i rekreacji. Konieczne jest zachowanie i wzmocnienie funkcji ochronnych korytarza ekologicznego rzeki Odry. Ze strefą związanym jest obszar metropolitalny miasta Wrocławia.

2.4. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Opracowania planistyczne samorządu województwa, w tym plan zagospodarowania przestrzennego, powstają, w nawiązaniu do innych opracowań planistycznych:

- wykonywanych przez instytucje międzynarodowe: Unie Europejskiej oraz programy wynikające z porozumień międzynarodowych;
- przygotowywanych przez organy rządowe studiów, prognoz, strategii i programów zarówno o charakterze kompleksowym, jak również odnoszących się do określonych zagadnień sektorowych,
- stanowionych przez inne samorzady terytorialne.

Do podstawowych dokumentów, które powstały na szczeblu centralnym i miały wpływ na formułowanie ustaleń projektu „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” należały:

- **Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju** – sformułowane w dokumencie nadrzędne cele kształtowania polityki przestrzennego zagospodarowania kraju stanowią rozwinięcie długookresowych celów społeczno – gospodarczych i mają zapewnić możliwość ich realizacji zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
Główne cele gospodarowania przestrzenią polegają na kształtowaniu struktur przestrzennych, które powinny:
 - tworzyć warunki dla wzrostu efektywności gospodarowania
 - sprzyjać zaspokojeniu potrzeb społecznych
 - umożliwić ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych.
- **Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego** - jest dokumentem Rządu RP, określającym cele i kierunki rozwoju regionalnego w ścisłym skojarzeniu z ogólną strategią rozwoju oraz przestrzennego zagospodarowania Polski i stanowiącym podstawę do sporządzenia dokumentów operacyjnych, określających wsparcie przedsięwzięć i projektów zorientowanych na pobudzenie rozwoju regionalnego środkami publicznymi, w tym pochodzącymi z zagranicy. Celem strategicznym NSRR jest: „Tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską”.
- **Narodowa Strategia Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich** - Głównym celem Narodowej Strategii Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich jest osiągnięcie wyższego stopnia partycypacji zawodowo czynnych na rynku pracy. Warunkiem koniecznym jest równoczesne podwyższenie potencjału kwalifikacyjnego zasobów ludzkich.
- **Spójna Polityka Strukturalna Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa** - przedstawiająca zamierzone działania Rządu w odniesieniu do aspektów strukturalnych rozwoju obszarów wiejskich oraz rolnictwa na okres najbliższych kilku lat – czas przygotowania Polski do członkostwa w Unii Europejskiej oraz okres kilku lat po akcesji. Przedstawia charakterystykę obszarów wiejskich i sektora rolnego, określa obszary problemowe, cele zmian, przewidywane rezultaty oraz niezbędne instrumenty realizacji tej polityki. Wskazuje także na źródła finansowania oraz oddziaływania instrumentów tej polityki na środowisko. Zakłada ścisłą współpracę z bezpośrednio zainteresowanymi środowiskami – z samorządami terytorialnymi, z mieszkańcami wsi.
- **Narodowa Strategia Rozwoju Transportu** służy trzem celom:
 - rozwinięciu sektorowej części Narodowego Planu Rozwoju,
 - wyznaczeniu programów rozwojowych w transporcie, które będą współfinansowane z funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
 - posłuży jako wskazówka dla ujęcia odpowiednich przedsięwzięć rozwojowych z dziedziny transportu w regionalnych strategiach rozwoju.
- **II Polityka Ekologiczna Państwa** – dokument określający ogólne zasady i cele polityki ekologicznej Państwa, w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i w zakresie jakości środowiska; dokument charakteryzuje narzędzia i instrumenty polityki ekologicznej państwa oraz wskazuje kierunki współpracy międzynarodowej. Podstawowym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych).

- **Polityka Lesna Państwa** – dokument formułuje tezy polityki lesnej państwa, określa jej cele i priorytety, a także uwarunkowania prawne, finansowe i organizacyjne oraz spodziewane efekty i harmonogram realizacji polityki lesnej i jej możliwe zagrożenia; „nadrzednym celem polityki lesnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu”; wśród celów szczegółowych wymienić należy: zapewnienie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością, zwiększanie zasobów leśnych oraz poprawa stanu i ochrona lasów.
- **Program Zwiększania Lesistości Polski** – głównym założeniem Programu jest zwiększenie lesistości kraju do około 30 % do 2020 roku i do około 33 % do roku 2050.

Bardzo znaczący wpływ na ustalenia projektu Planu województwa miały opracowane i przyjęte przez samorząd województwa dolnośląskiego dokumenty:

- **Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego** – sformułowanie Strategii stanowiło podstawowe zadanie Samorządu Województwa; w kolejnych rozdziałach Strategii zawarto:
 - syntetyczny obraz geografii, historii, gospodarki i zasobów ludzkich Dolnego Śląska oraz przestrzennych uwarunkowań rozwoju,
 - główne obszary problemowe,
 - charakterystykę makrotrendów, które stanowić mogą wyzwania dla rozwoju Dolnego Śląska,
 - deklaracje misji Dolnego Śląska,
 - przedstawienie celów strategicznych,
 - prezentacje domen, w których realizowane będą cele strategiczne,
 - regionalna macierz działań,
 - opis priorytetów gospodarczych, projektów z zakresu infrastruktury oraz społecznych,
 - omówienie ram realizacyjnych strategii.
- **Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego** – pozostający w bezpośrednim związku ze Strategią rozwoju województwa dolnośląskiego i mający służyć realizacji jej celów z zakresu ochrony środowiska. Realizacja celów i zadań zawartych w Programie ma zapewnić zrównoważony rozwój województwa, w którym wymagania ochrony środowiska mają nie tylko istotny wpływ na przyszły charakter regionu, ale wspierają również jego rozwój gospodarczy.
- **Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego** – która ma spełniać następujące funkcje:
 - integracyjna i koordynująca działania na rzecz wielofunkcyjnego rozwoju tych obszarów;
 - informacyjna o planowanych kierunkach rozwoju i planowanych decyzjach władz regionalnych w celu uzyskania aprobaty i współdziałania społeczeństwa na poziomach regionalnym i lokalnym;
 - inspirująca opracowanie lokalnych, zróżnicowanych terytorialnie i nie zawsze ograniczonych podziałami administracyjnymi, programów rozwoju obszarów wiejskich o charakterze operacyjnym;
 - praktyczna w wymiarze ekonomicznym, jako narzędzie do pozyskiwania z różnych źródeł środków na rozwój dolnośląskich obszarów wiejskich;

- promocyjna, odniesiona do mieszkańców regionów oraz adresatów zewnętrznych – krajowych i zagranicznych.

Po dokonaniu analizy słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń (SWOT), sformulowano cele ogólne i szczegółowe oraz zadania dla obszarów wiejskich całego województwa oraz poszczególnych regionów funkcjonalnych, a także przeprowadzono ich hierarchizację.

Jako główne cele rozwoju obszarów wiejskich Dolnego Śląska wskazano w Strategii:

- podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

3. OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOSLASKIEGO

Przedstawiona poniżej ocena stanu środowiska województwa dolnośląskiego jest syntezą wynikająca z projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (część „Uwarunkowania i diagnoza stanu”, rozdział „Sfera Ekologiczna”). Dla potrzeb Prognozy ocena została uzupełniona i zaktualizowana na podstawie „Raportu o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2000 roku” opracowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Ponadto sektorowa ocena stanu środowiska, tendencje rozwoju i strategia działań mających na celu poprawę stanu środowiska zostały szczegółowo zdefiniowane w „Programie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego”.

3.1. KLIMAT

Położenie województwa dolnośląskiego w strefie przejściowej scierania się wpływów oceanicznych i kontynentalnych warunkuje dużą zmienność i nieregularność przebiegu parametrów meteorologicznych. Obszar województwa pozostaje bowiem w zasięgu oddziaływania różnorodnych centrów aktywności atmosferycznej (masy powietrza: arktyczne zwrotnikowe, morskie i kontynentalne).

Klimat Dolnego Śląska kształtowany jest przez masy powietrza napływające z Atlantyku, Skandynawii i północno-wschodniej Europy, rzadziej z Azorów i basenu Morza Śródziemnego. Jest to **klimat umiarkowany o cechach oceanicznych**. Charakteryzuje się względnie łagodnymi zimą i niezbyt upalnymi latami. Lokalne zróżnicowania klimatu są związane z konfiguracją terenu i z wysokością nad poziomem morza.

3.2. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA, CHEMIZM OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH

Województwo dolnośląskie zajmuje jedno z czołowych miejsc pod względem ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. W 1997 roku produkowało ok. **10 %** całkowitej emisji pyłu w Polsce (2 miejsce po województwie śląskim) i **8,7 %** całkowitej emisji gazów w Polsce (6 miejsce w kraju). W 2000 r. wytworzono natomiast **11,4 %** całkowitej emisji pyłów (2 miejsce w Polsce) i **7,4%** całkowitej emisji zanieczyszczeń gazowych (5 miejsce w kraju).

W porównaniu do roku 1990 w 2000 r. emisja zanieczyszczeń do atmosfery uległa zdecydowanemu obniżeniu: emisja pyłów została zredukowana o 87,1%, dwutlenku siarki o 73,8%, tlenków azotu o 23,2%.

Transgraniczny transport związków siarki i azotu związany z koncentracją obiektów energetyki zawodowej opartej na spalaniu węgla brunatnego powoduje, że obszar uzbiegów granic państwowych Polski, Czech i Niemiec (tzw. Czarny Trójkąt) charakteryzuje się podwyższonymi stężeniami dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłów.

Ze względu na poziom zanieczyszczeń powietrza na terenie województwa dolnośląskiego można wyróżnić ponadto następujące obszary: aglomeracje miejsko-przemysłowe Wałbrzycha, Wrocławia i Legnicy oraz powiaty: zgorzelecki, legnicki, glogowski, lubiński oraz północna część powiatu kłodzkiego.

Rosnąca ilość pojazdów samochodowych powoduje wzrost stężeń tlenków azotu i tlenku węgla, szczególnie w dużych aglomeracjach miejskich i wzdłuż głównych ciągów

komunikacyjnych (wartości tych stężeń charakteryzują się dużą zmiennością tygodniową i dobową).

Duży udział w ogólnej ilości zanieczyszczeń ma tzw. emisja niska, tzn. spalanie paliw w celach grzewczych. Ze względu na rodzaj spalanego paliwa (węgiel, koks, odpady) zanieczyszczenia te stanowią znaczną uciążliwość. Ich stężenia wykazują znaczną zmienność sezonową (największe w okresie zimowym).

Na terenie województwa dolnośląskiego prowadzony jest monitoring powietrza w oparciu o „Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 1998-2002”, „Program monitoringu środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2001-2005” oraz obowiązujące w Polsce przepisy prawne w zakresie ochrony powietrza.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska oceny jakości powietrza należy dokonywać w strefach, które stanowią:

1. aglomeracje o liczbie mieszkańców większej niż 250 tys.
2. obszar powiatu nie wchodzący w skład aglomeracji, o której mowa w pkt. 1

W poszczególnych strefach dokonuje się ponadto klasyfikacji stref pod kątem poziomu każdej substancji w powietrzu.

Chemizm opadów atmosferycznych

Opady atmosferyczne będąc źródłem transportu zanieczyszczeń wydatnie przyczyniają się do uszkodzeń i nawet całkowitej degradacji obszarów leśnych, zakwaszania wód, zmian w glebach, mają wpływ na stan zdrowia ludzi i przyrodę nieożywioną, powodują zniszczenia zabytkowych budowli.

W województwie dolnośląskim koncentracja zanieczyszczeń w opadach zmniejszyła się w porównaniu do ostatnich lat – od kilku (fosfor ogólny) do kilkudziesięciu procent (azot). Wzrosła tylko koncentracja wapnia (o 12 %), sodu (o 8 %), potasu (o 18 %) i miedzi (o 4,5 %).

Szczególnie istotne jest zmniejszenie zawartości siarczanów (o 42 %) oraz azotanów – azotynów, azotu ogólnego, fosforu ogólnego i metali ciężkich. Zmniejszyła się również kwasowość opadów.

Najwyższe stężenia zanieczyszczeń w opadach na terenie województwa dolnośląskiego notuje się w jego północnej i centralnej części (szczególnie na obszarze **LGOM-u**). W okresie chłodnym stężenia są wyższe i bardziej kwasowe, ale ze względu na większą ilość opadów w sezonie letnim, ładunki zanieczyszczeń bywają większe w okresach ciepłych.

Najwyższe stężenia siarczanów, azotynów i azotanów, wolnych jonów wodorowych, azotu ogólnego, sodu i niklu zostały wniesione w **Karkonoszach** (1,7 średniej dla województwa).

Tereny **LGOM-u** charakteryzują się największym obciążeniem miedzią, ołowiem, potasem, wapniem, magnezem, chlorkami, fosforem ogólnym, kadmem i suchą pozostałością.

Pomimo systematycznie malejącego stopnia degradacji środowiska naturalnego w województwie dolnośląskim opady atmosferyczne wciąż stanowią znaczące źródło zanieczyszczeń obszarowych. Największy wpływ na stan środowiska mają kwasotwórcze związki siarki i azotu, kwasne deszcze, związki biogenne i metale ciężkie, które powodują bezpośrednie zanieczyszczenie wód powierzchniowych, zachwianie równowagi ekosystemów, zmiany warunków troficznych, zagrożenie jakości plodów rolnych poprzez kumulowanie w glebie, zagrożenie obszarów wodonosnych, degradację obszarów zalesionych, wzrost zachorowań.

Tendencje wynikające z braku realizacji założeń projektu Planu

Brak realizacji założeń projektu Planu szczególnie w zakresie ograniczania emisji niskiej, wykorzystywania alternatywnych źródeł energii i ograniczania emisji pochodzącej ze środków komunikacji (w tym budowy odcinków drogowych) doprowadzi do dalszego pogorszenia warunków życia mieszkańców i pomimo ogólnej poprawy stanu powietrza atmosferycznego, wpływ w/w grup zanieczyszczeń powietrza na stan zdrowia ludzi będzie wzrastał.

3.3. SUROWCE MINERALNE

Eksploracja surowców mineralnych jest przyczyną znacznej degradacji środowiska przyrodniczego, a także występowaniem przestrzennych zmian powierzchni terenu. Degradacja środowiska jest wynikiem zarówno dawnych, zakończonych procesów wydobywczych jak i tych prowadzonych obecnie. Najgroźniejszym czynnikiem destrukcyjnym i negatywnie wpływającym na stan środowiska terenu jest skala prowadzonej działalności górniczej.

Brak realizacji założeń Planu może spowodować w przyszłości ograniczenie zasobów kopalin użytecznych oraz zatrzymanie korzystnego trendu rekultywacji terenów dawnej eksploatacji górniczej.

Urozmaicona budowa geologiczna powoduje, że Dolny Śląsk należy do najbardziej zasobnych w surowce mineralne obszarów Polski. Wśród kopalin udokumentowanych na terenie województwa wyróżnić można następujące grupy surowców: energetyczne, metaliczne, chemiczne. Liczne i zróżnicowane kopaliny skalne reprezentowane są przez kamienie drogowe i budowlane, surowce okruszowe (kruszywo naturalne, piaski szklarskie, piaski formierskie) oraz surowce ilaste. Cechą charakterystyczną województwa jest występowanie wielu kopalin użytecznych unikalnych w skali kraju. Zasoby surowców mineralnych odgrywają znaczącą rolę w ogólnym wydobyciu kopalin w kraju.

Najważniejsze dla gospodarki regionu i kraju są zasoby następujących kopalin użytecznych:

Rudy miedzi i srebra - udokumentowane i eksploatowane na monoklinie przedsudeckiej w rejonie Lubina, Polkowic i Głogowa. Wydobycie, w tym odzysk pierwiastków współwystępujących, stanowi całość krajowej produkcji tego surowca.

Węgiel brunatny - zasoby występują w *Niecce Żyrowskiej* w południowo-zachodnim krańcu województwa. Wydobycie ze złoża *Turów* stanowi około 15% krajowej produkcji tego surowca. Przy obecnym poziomie wydobycia eksploatacja przewidywana jest do ok. 2035 roku. Na monoklinie przedsudeckiej rozpoznano znaczące i dobre jakościowo zasoby węgla brunatnego w silnie zainwestowanym rejonie Legnicy i Lubina

Gaz ziemny - zasoby eksploatowane na północy województwa w części przedsudeckiej Niziny Polskiej, stanowią istotną część krajowego wydobycia.

Kamienie drogowe i budowlane - Dolny Śląsk jest największym krajowym zagłębiem tego surowca. Przedmiotem eksploatacji w ponad 100 z 202 złóż są granity, gabra i diabazy, bazalty, melafiry, amfibolity, (nie wydobywane ani nie udokumentowane poza obszarem województwa), a także: porfiry, gnejsy, piaskowce, szarogłazy, dolomity i wapienie. Wydobycie stanowiące ponad połowę krajowej produkcji koncentruje się w *Masywach Strzegom-Sobótka*, *Strzelin-Złowa*, obszarach *zgorzelecko-lubanskim* i *jaworsko-złotoryjskim* oraz *Kotlinie Kłodzkiej*.

Gliny ogniotworne - eksploatacja, stanowiąca 4/5 krajowego wydobycia, prowadzona jest w złożach *Rusko-Jaroszów* (region strzegomski), charakteryzującym się surowcem o najwyższej jakości w Polsce oraz *Turów*. Z rejonem Strzegomia związane są też znaczące rezerwy glin ogniotwornych.

Kruszywa naturalne - piaski, pospólki i żwiry udokumentowane w 263 złóżach. Wydobycie rzędu 9 500 tys. ton stawia Dolny Śląsk na czołowym miejscu w kraju.

Wody mineralne i podziemne

Szczawy, wody termalne i wody radoczyste występują w południowej części Dolnego Śląska. Stanowią bazy uzdrowiskowo-leczniczej funkcji tego regionu.

Pozostałe kopaliny, głównie skalne, w tym eksploatowane tylko na Dolnym Śląsku: kwarc żyłowy, kaolin, magnezyt, surowce skaleniowe i łupki, wydobywane są na mniejszą skalę i zaspokajają potrzeby regionu.

3.4. WODY PODZIEMNE

Na terenie województwa brak jest znaczących rezerw zwykłych wód podziemnych a istniejące zasoby zostały w znacznym stopniu rozdysponowane. Deficyt wód podziemnych jest odczuwalny w południowej i południowo-zachodniej części województwa. Pozostałe regiony mają zasoby pokrywające obecne zapotrzebowanie.

Niezadowolająca jest jakość wód podziemnych. W I połowie 2001 roku nie stwierdzono wód najwyższej jakości, a 20% badanych prób stanowią wody niskiej jakości. Największe zanieczyszczenie, wykazują najbardziej podatne na czynniki antropogeniczne, wody czwartorzędowego pietra wodonosnego.

Jakość i stan zasobów wód podziemnych oraz ich duże znaczenie gospodarcze wymusza podjęcie działań dla powstrzymania ich degradacji. Proponowane w PZPW zadania w zakresie ochrony wód podziemnych mają na celu utrzymanie i poprawę ich jakości oraz dostępności.

Zasoby wykorzystywane do zaopatrzenia w wodę ujęć komunalnych i przemysłowych występują w pietrach wodonosnych utworów *czwartorzędu, trzeciorzędu, kredy, triasu i permu, karbonu oraz skalach krystalicznych*. Rozmieszczenie i wykorzystanie zasobów wód podziemnych na terenie województwa jest zróżnicowane i uzależnione od budowy geologicznej. Najważniejszym i najbardziej rozpowszechnionym zbiornikiem wód podziemnych, jest czwartorzędowe pietro wodonosne. Pozostałe pietra wodonosne stanowią lokalne źródła zaopatrzenia ze względu na ograniczony obszar ich występowania. Wody poziomu trzeciorzędowego wykorzystywane są w zachodniej i północno-zachodniej części obszaru sudeckiego. Wody utworów kredowych występujące w obrębie depresji północnosudeckiej i śródsudeckiej stanowią główny poziom wodonosny na tym obszarze. W granicach województwa znajduje się 19 *Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP)* bądź ich fragmentów, których zasoby, wytypowane, ze względu na ilość, jakość bądź wartość wymagają szczególnej ochrony.

3.5. GLEBY

Degradacja gleb następuje na skutek działania sił przyrody (erozja) oraz zanieczyszczeń środowiska wynikającego z działalności człowieka.

Na **erozje** najbardziej narażone są gleby o obszarach o znacznych nachyleniach terenu (na południu województwa, w obszarze Sudetów, rejonie Wzgórz Trzebnickich oraz masywu Ślezy), pozostałe są słabo lub bardzo słabo narażone na erozję.

Zagrożeniem dla gleb użytkowanych rolniczo jest nie zawsze racjonalne wylączenie z użytkowania rolniczego, z przeznaczeniem pod zainwestowanie oraz rozpraszanie zabudowy.

Badania **kwasowości** gleb użytkowanych rolniczo wykazały, że 57 % gleb województwa dolnośląskiego jest nadmiernie zakwaszonych. Gleby bardzo kwasne (pH do 4,5) dominują w powiatach jeleniogórskim (47 %), kamiennogórskim (59 %), lubuskim (46 %) i lwóweckim (45 %).

Większość badanych na obszarze województwa dolnośląskiego charakteryzuje się naturalną **zawartością metali ciężkich**. Tylko niewielkie powierzchnie gleb wykazują zawartość podwyższoną i słabe zanieczyszczenie metalami ciężkimi.

Sporadycznie występują obszary znacznie zanieczyszczone metalami ciężkimi, gdzie występuje III, IV i V stopień zanieczyszczenia. Są to obszary uprzemysłowione, charakteryzujące się punktowym oddziaływaniem źródeł zanieczyszczeń, jak np. we Wrocławiu wokół zakładów „Hutmen” S.A. i w Olawie wokół Huty „Olawa” S.A. oraz na terenie narazonym na oddziaływanie Hut Miedzi „Legnica” i „Głogów”.

Gleby województwa dolnośląskiego wykazują znaczne różnicowanie typologiczne. Występują tu urodzajne gleby brunatne, czarne ziemie – jedne z najlepszych gleb w kraju, ale również słabe gleby bielcowe, w pasie górskim – gleby górskie, a w dolinach rzek – mady.

W klasach bonitacyjnych III (szczególnie chronionych) znajduje się 40,7 % gleb użytków rolnych. Rozkład gleb wysokiej jakości na obszarze województwa jest znacznie zróżnicowany. Najwięcej gleb wysokiej jakości bonitacyjnej (pow. 60 %) występuje w powiatach: strzelińskim, wrocławskim, swidnickim, dzierzoniowskim, legnickim i ząbkowickim.

Występuje tu 13 kompleksów przydatności rolniczej gleb, z czego 42,7 % to gleby kompleksów pszennego bardzo dobrego i dobrego.

Tendencje wynikające z braku realizacji założeń projektu Planu

Brak realizacji założeń projektu Planu szczególnie w zakresie ochrony gleb może spowodować zmniejszenie się arealu oraz pogorszenie się jakości gleb, na których możliwa byłaby produkcja żywności, w tym gleb wysokiej jakości, na których produkcja rolnicza jest najbardziej opłacalna.

3.6. ZASOBY LESNE

Lasy stanowiące 28,3 % powierzchni województwa dolnośląskiego narażone są na różnego rodzaju zagrożenia, z których można wymienić dwie podstawowe grupy, tj. abiotyczne i biotyczne. Pierwsze to głównie zagrożenia przemysłowe – w strefach zagrożonych przemysłowych leży ponad 90 % lasów dolnośląskich. Największy wpływ na zły stan zdrowotności lasów mają zanieczyszczenia powietrza – głównie tlenkami SO₂ i NO₂ – emitowane ze źródeł zagranicznych i krajowych.

Pod względem powierzchniowego rozkładu uszkodzeń lasy RDLP we Wrocławiu należą do najsilniej uszkodzonych w Polsce (podobnie jak lasy RDLP w Katowicach).

Czynnikami biotycznymi pogarszającymi stan zdrowotności lasów są szkodniki owadzie i grzybowe oraz uszkodzenia spowodowane przez zwierzyne łowne (głównie w szkółkach i uprawach lesnych).

Poważnym problemem gospodarczym i ekologicznym są pożary lasu. Głównymi przyczynami pożarów lasów są nieostrożność ludzi w lesie i jego sąsiedztwie, wady urządzeń technicznych (np. linii energetycznych), prowadzące przez obszary lesne lub w ich pobliżu linie kolejowe.

Najczęstszą przyczyną pożarów spowodowanych bezpośrednio przez ludzi jest wypalanie ściernisk, rowów i nieużytków a także podpalenia.

Pożary powodują straty dwójakiego rodzaju: materialne – uszkodzenie drzewostanów, utrata zdolności produkcyjnych lasu, koszty akcji gasniczych a także trudne do wycenienia szkody ekologiczne – spalona gleba, zniszczona flora i fauna, runo lesne, emisje produktów spalania.

Lasy Dolnego Śląska wykazują duże zróżnicowanie pod względem typów siedliskowych, z przewagą siedlisk nizinnych, które stanowią 59,7 % powierzchni lasów województwa. Siedliska wyżynne i górskie zajmują łącznie 40,3 % powierzchni lasnej.

W składzie gatunkowym lasów dolnośląskich przeważają drzewostany iglaste, dominując na 75 procentach powierzchni. W Sudetach są to głównie drzewostany świerkowe, a na nizinach – sosnowe. Głównymi liściastymi gatunkami domieszkowymi są: buk, dąb, olcha i brzoza.

Najcenniejsze lasy występują w dolinach rzecznych – szczególnie Odry, Bystrzycy, Strzegomki, na Pogórzu Kaczawskim i Górach Kaczawskich oraz Borach Dolnośląskich, a także w obszarze Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy. Bardzo cenne są, zbliżone do naturalnych, fragmenty lasów legowych, gradów i olsów.

Tendencje wynikające z braku realizacji założeń projektu Planu

Brak realizacji założeń projektu Planu szczególnie w zakresie ochrony zasobów lasnych może spowodować pogorszenie stanu zdrowotności, a w dalszej konsekwencji zmniejszenie się powierzchni lasów, których ogromny pozytywny wpływ na inne elementy środowiska (gleby, wody, klimat, krajobraz) oraz warunki życia jest niezaprzeczalny.

3.7. ŚWIAT ROŚLINNY I ZWIERZĘCY

Środowisko przyrodnicze województwa dolnośląskiego charakteryzuje się stosunkowo niewielką liczbą gatunków endemicznych i reliktowych natomiast wzrastająca liczba gatunków synantropijnych, co jest związane z rozwojem gospodarczym regionu.

Wśród **zbiorowisk roślinnych** szczególne znaczenie mają zbiorowiska lasne; podrzędna rolę odgrywają zbiorowiska roślinności zielonej znacznie przekształcone przez człowieka.

Do najcenniejszych terenów na terenie województwa należą mało zmienione fragmenty dolin rzecznych, łąki i pastwiska o różnym stopniu uwilgotnienia, stawy rybne, wydmy śródlądowe, nieliczne już torfowiska.

Doliny rzeczne charakteryzują się występowaniem cennych, zbliżonych do naturalnych fragmentów lasów legowych, gradów i olsów, natomiast w Sudetach spotyka się gatunki endemiczne oraz reliktowe typowe dla Europy północnej.

Świat zwierzęcy województwa dolnośląskiego charakteryzuje się ubóstwem gatunków endemicznych. Przeważają gatunki zdolne do szybkiego przystosowywania się do istniejących warunków, współżycia z człowiekiem oraz posiadające zdolności migracyjne.

Wiele gatunków zwierząt, zwłaszcza dużych, zostało wytepionych (łoś, wilk, niedźwiedź, bobr, ryś, żbiki, wydra, norki, orły przednie). Bardzo rzadko spotyka się gatunki niegdyś licznie występujące na tym terenie – żółw błotny, chrząszcza – nadobnicy alpejskiej, skóki perlorodnej i innych.

Mimo, że w ostatnich latach wyginęły 23 gatunki ptaków a 22 gatunki są zagrożone, obserwuje się także zjawiska pozytywne. W Karkonoszach, Górach Sowich, Górach Bystrzyckich i na Pogórzu Kaczawskim zaaklimatyzowały się **muflony**, w Masywie Śnieżnika żyje stado **kozic**, w Borach Dolnośląskich występują **bobry**, **gluszcze i cietrzewie**, na „Stawy Milickie” powrócił **orzeł bielik i labedź niemy**, wzrasta liczba **bocianów czarnych i czapli siwych** w dolinach Odry i Baryczy.

Do najcenniejszych obszarów w skali europejskiej należy kompleks rezerwatów ornitologicznych „**Stawy Milickie**”.

Tendencje wynikające z braku realizacji założeń projektu Planu

Obszary na których występują najcenniejsze gatunki fauny i flory zostały częściowo objęte ochroną prawną, pozostałe są przeznaczone do objęcia różnymi formami ochrony. Brak realizacji założeń Planu, szczególnie w zakresie tworzenia międzynarodowych i krajowych a także regionalnych i lokalnych systemów przyrodniczych może doprowadzić do dalszej fragmentacji środowiska przyrodniczego i w konsekwencji przyczynić się do wyginiecia lub osłabienia poszczególnych populacji. Dotyczy to szczególnie dolin rzecznych, które stanowią najlepiej wykształcone korytarze ekologiczne

3.8. WODY POWIERZCHNIOWE

Zasoby wód powierzchniowych

Obszar województwa niemal w całości należy do dorzecza Odry, zlewiska Bałtyku, jedynie niewielka część leży w zasięgu zlewiska Morza Północnego a mały obszar w Masywie Śnieżnika w zasięgu zlewiska Morza Czarnego poprzez dopływy Morawy. Główne rzeki, dopływy Odry to: Nysa Kłodzka, Olawa, Śleza, Bystrzyca, Widawa, Średzka Woda, Kaczawa, Jezierzycza, Barycz, Rudna, Bóbr, Nysa Łużycka.

Zlewisko Morza Północnego obejmuje dorzecze dopływów Laby: Orlicy w Górach Orlickich i Klikawy w Górach Orlickich, Stołowych i Wzgórzach Lemniskich.

Na system wodny województwa oprócz rzek składają się również jeziora, stawy i zbiorniki retencyjne. Zespoły stawów i jezior występują w dorzeczu Baryczy (Stawy Milickie), w dolinie Szprotawy (Przemków, Chocianów), wokół Legnicy, w okolicy Chojnowa, w Borach Dolnośląskich.

Ocena jakości powierzchniowych wód płynących na terenie Dolnego Śląska

(na podstawie badań czystości wód rzek województwa dolnośląskiego prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz jego oddziały w Jeleniej Górze, Legnicy i Walbrzychu).

Badaniami w 2000 r. objęto 1731,7 km rzek w 205 przekrojach pomiarowo kontrolnych, w tym w ramach monitoringu krajowego w 53 przekrojach.

Rzeki Dolnego Śląska w zdecydowanej większości nie odpowiadają dopuszczalnym normom zanieczyszczenia wód powierzchniowych (blisko 90% długości badanych rzek).

Zgodnie z trzystopniową klasyfikacją czystości wód ustalono następujące przeznaczenie zasobów wód powierzchniowych:

- 1) Klasa pierwsza – wody nadające się do:
 - zaopatrzenia ludności w wodę do picia,
 - zaopatrzenia zakładów wymagających wody o jakości wody do picia,
 - bytowania w warunkach naturalnych ryb łososiowatych,
- 2) Klasa druga – wody nadające się do:
 - bytowania w warunkach naturalnych ryb innych niż łososiowate,
 - chowu i hodowli zwierząt gospodarskich,
 - celów rekreacyjnych, uprawiania sportów wodnych oraz do urządzania zorganizowanych kąpielisk,
- 3) Klasa trzecia – wody nadające się do:
 - zaopatrzenia zakładów innych niż zakłady wymagające wody o jakości wody do picia,

- nawadniania terenów rolniczych, wykorzystywanych do upraw ogrodniczych oraz upraw pod szklarniami i pod osłonami z innych materiałów.

Według kryterium fizyko-chemicznego w 1998 roku tylko 3,6 % całkowitej długości kontrolowanych odcinków rzek Dolnego Śląska zaliczano do I klasy czystości (w Polsce 4,8 % w 1996 roku), do II klasy zaliczono 4,8 % wód rzecznych (23,7 % w Polsce), do III klasy – 21,7 % (38,7 % w Polsce), a pozostałe 69,9 % wód zaliczono do pozaklasowych NON (w Polsce 32,8 %).

W 2000 r. na podstawie badań fizyko-chemicznych stwierdzono 1,3% rzek mających I klasę czystości, 7% rzek w II klasie czystości i blisko 30 % rzek w klasie III. Pozostałe 60% to wody pozaklasowe.

Według kryterium sanitarnego w 1998 roku do I klasy zaliczono 0,7 % całkowitej długości kontrolowanych odcinków rzek województwa (0,1 % w Polsce), do II klasy zaliczono 1,3 % wód rzecznych (2,6 % w Polsce), do III klasy – 10,8 % (13,4 % w Polsce), a pozostałe 87,2 % do wód pozaklasowych NON (83,9 % w Polsce).

Badania wg kryterium bakteriologicznego dla 2000 roku zakwalifikowały 0,4% rzek do I klasy czystości, 0,5% wód do klasy II i 13,4% długości rzek do klasy III. Wody nie odpowiadające normom stanowiły pozostałe 85%.

O zanieczyszczeniu rzek Dolnego Śląska decydują przede wszystkim ponadnormatywne stężenia związków biogenych (azotu azotynowego i fosforu ogólnego), a także zły stan sanitarny wód (wartość miana *coli*).

Głównymi źródłami zanieczyszczeń są niedostatecznie oczyszczone ścieki komunalne (przestarzała technologia oczyszczania ścieków, przeciążenie lub niedociążenie oczyszczalni), ścieki surowe z gospodarstw rolnych oraz ze spływów powierzchniowych.

Ujemny wpływ na jakość wód powierzchniowych mają również nieprawidłowo urządzone składowiska odpadów, „dzikie” wysypiska śmieci oraz mogilniki – zbiorniki przeterminowanych środków ochrony roślin.

W porównaniu do lat ubiegłych obniżyła się zawartość związków organicznych (BZT₅) oraz stężenie azotu, co jest związane z inwestycjami w dziedzinie gospodarki ściekowej i odpadowej.

Obserwuje się zauważalny spadek udziału wód pozaklasowych na rzecz III klasy czystości zarówno dla kryterium sanitarnego jak i fizyko – chemicznego.

W przypadku oceny czystości osadów rzecznych, stwierdzono bardzo wysokie (należące do najwyższych w Polsce) zawartości **metali ciężkich**.

Tendencje wynikające z braku realizacji założeń projektu Planu

Brak realizacji założeń projektu Planu szczególnie w zakresie kompleksowego oczyszczania zlewni rzek, w tym budowy sieci i urządzeń kanalizacyjnych na terenach wiejskich, spowoduje zatrzymanie korzystnego procesu zmian w stanie czystości rzek i może znacznie utrudnić procesy integracyjne z Unią Europejską.

3.9. OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

Wezbrania powodziowe na Odrze wywoływane są głównie (w ~ 75 %) przez długotrwałe ulewne deszcze w okresie od czerwca do sierpnia. Wezbranie na terenie Czech wzmocnione przez koncentryczny układ zlewni Ostrawicy i Opawicy wzrasta po przyjęciu przez Odrę wód Olzy.

Następna rozbudowa fali aż o 50 % przepływu może nastąpić na wysokości ujścia Nysy Kłodzkiej do Odry, szczególnie przy nałożeniu się szczytów fal. Wazną rolę odgrywa tu zbiornik Nysa sterujący falą powodziową i właściwa gospodarka wodą na zbiornikach Otmuchów i Nysa. Nieznaczne spłaszczenie fali następuje przy wykorzystaniu polderów

w dolinie Odry (Rybna, Zwanowice, Brzezina, Lipki-Oława, Blizanowice-Trestno, Oława). Na dopływającej do Odry we Wrocławiu Bystrzycy ze Strzegomka zbudowano 3 zbiorniki retencyjne: Lubachów, Dobromierz i Mietków ale ich rola nie jest wyłącznie przeciwpowodziowa. Wpływ Kaczawy na kulminacje fali odrzańskiej może być duży jeśli fala na tym dopływie ma kilka szczytów i szczyt nałoży się na kulminację fali odrzańskiej. Bóbr i Nysa uchodzą do Odry poza województwem dolnośląskim. Tworzą na ogół odrębny szczyt fali, jednak o dużym przepływie. Największy dopływ prawobrzeżny Odry Środkowej – Barycz, tworzy w swojej zlewni powódzie występujące najczęściej na przełomie stycznia i lutego, powodowane nagłym topnieniem śniegu.

System powodziowy województwa

Obecny system ochrony przeciwpowodziowej składa się z uregulowanego koryta rzeki Odry oraz wielu budowli hydrotechnicznych wznoszonych głównie w XIX i XX w. – zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników, polderów, systemu wałów przeciwpowodziowych, kanałów powodziowych i zbiorników małej retencji.

Na obszarze województwa dolnośląskiego działa 12 zbiorników retencyjnych: Mietków, Pilchowice, Ślup, Lesna, Bukówka, Złotniki, Dobromierz, Lubachów, Niedów, Sosnówka, Topola i Kozielno (niedawno oddane do użytku). Wszystkie zbiorniki spełniają oprócz funkcji przeciwpowodziowej również inne funkcje: energetyczne, komunalne, przemysłowe, rolne. Największe zbiorniki retencyjne zlokalizowane są w zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej i Bystrzycy.

W południowej części województwa utworzono 11 suchych zbiorników przeciwpowodziowych, których niewielka pojemność (28,57 mln m³) i zły stan techniczny decydują o ich jedynie lokalnym znaczeniu.

Funkcjonują również 3 poldery: Oława-Lipki, Oława i Blizanowice-Trestno, których przepływowy charakter ma niewielki wpływ na zmniejszenie fali powodziowej.

Obwałowania na obszarze zlewni Górnej i Środkowej Odry powstawały w okresie przeszło stu lat i nie tworzą spójnego systemu, z wyjątkiem obwałowań samej Odry. Średnia wysokość wałów to 2,5 do 4,0 m. Budowano je z materiałów miejscowych, w tym z piasków i glin pylastych a grunty tworzące korpusy wałów mają niedostateczny stan zagęszczenia. Przeprowadzone badanie stanu technicznego odrzańskich wałów przeciwpowodziowych powyżej m. Wrocławia na długości ~ 113 km wykazało, że 51 % długości wałów wymaga modernizacji, 16 % wymaga lokalnych remontów a wszystkie systematycznej konserwacji. Tylko wały na terenie m. Wrocławia posiadają I klasę budowli hydrotechnicznych, na pozostałym terenie są to wały niższych klas.

Dla miasta Wrocławia istnieje odrębny system ochrony przeciwpowodziowej – Wrocławski Wezeł Wodny – złożony z kanałów, wałów, przeczutu do Widawy i budowli hydrotechnicznych. Obecnie prowadzona jest odbudowa zniszczonych powodziowych z zastosowaniem lepszych metod ochrony i rozwiązań hydrotechnicznych, ważnym przedsięwzięciem było zainstalowanie radaru IMGW dla systemu ostrzegania przeciwpowodziowego we wsi Pastewnik w gminie Bolków.

Straty powodziowe

Powódź w lipcu 1997 r. w południowej i zachodniej Polsce została spowodowana intensywnymi opadami deszczu w dorzeczu Górnej Odry i Nysy Kłodzkiej. W dorzeczu Górnej Odry po stronie Republiki Czech od 4 do 8 lipca spadło 201-510 mm deszczu, po stronie polskiej od 5 do 9 lipca 500 mm. Wielkości maksymalne powyżej 100 mm w tym samym okresie zanotowano także na terenie dorzecza Środkowej Odry, Oławy, Widawy i Baryczy. Następna strefa opadów nastąpiła w dniach 17/18 – 18/21.07. Opady spowodowały od 6 lipca gwałtowny wzrost stanów Odry na wszystkich

dopływach jej górnego i środkowego dorzecza, najwyższy na Górnym Odrze i w dorzeczu Nysy Kłodzkiej.

Szkody spowodowane powodzią oszacowano na około 3 mld USD. Dotyczyły wszystkich gałęzi gospodarki, usług, mieszkalnictwa, infrastruktury, rolnictwa, leśnictwa, melioracji, komunikacji i hydrotechniki. Były również ofiary śmiertelne. W wyniku powodzi najbardziej ucierpiała Kotlina Kłodzka i miasto Kłodzko, gminy Święta Katarzyna, Olawa, miasto Wrocław, gmina Brzeg Dolny, gmina Wolów, gmina Oborniki Śl., gmina Środa Śląska, gminy Malczyce i Wąsosz. Najdotkliwsze były zniszczenia w zasobach infrastruktury, komunikacji i w urządzeniach komunalnych.

Tendencje wynikające z braku realizacji założeń projektu Planu

Obecny system zabezpieczeń przeciwpowodziowych jest stary, wyeksploatowany i w znacznej mierze niewystarczający. Brak realizacji założeń projektu Planu szczególnie w zakresie stworzenia sprawnego systemu przeciwpowodziowego w maksymalnym stopniu zabezpieczającego ludność i tereny oraz zainwestowanie przed wodami powodziowymi spowoduje w pierwszej kolejności wzrost zagrożenia życia i mienia, w drugiej zaś pogłębianie się zjawisk kryzysowych i zmniejszenie szans aktywizacji gospodarczej i społecznej dorzecza Odry.

3.10. OBSZARY ZAGROZEŃ ŚRODOWISKA

Ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska na terenie województwa dolnośląskiego uległa w ostatnich latach znacznemu ograniczeniu. Pomimo tego wciąż można wyróżnić obszary o znacznym stopniu skażenia i degradacji:

Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy – podziemna eksploatacja rud miedzi prowadzona przez KGHM Polska Miedź S.A. w trzech zakładach górniczych Lubin, Rudna oraz Polkowice-Sieroszowice, na powierzchni prawie 412 km², jest źródłem przekształceń geomechanicznych takich jak odkształcenia powierzchni terenu w postaci osiadania gruntu i występowania składowisk skały płonnej. Wstrząsy sejsmiczne indukowane przez działalność górnictwa powodują uszkodzenia budynków oraz są przyczyną dyskomfortu mieszkańców. Odwadnianie kopalni powoduje zmiany warunków wodnych, zubożenie zasobów użytkowych wód podziemnych, tworzenie się lejów depresyjnych oraz zrzuty wód kopalnianych do wód powierzchniowych.

Funkcjonowanie **hut metali nieżelaznych** należących do KGHM Polska Miedź S.A. spowodowało częściowo nieodwracalne zmiany w środowisku związane z bezpośrednią emisją do atmosfery metali ciężkich (olowiu, kadmu, miedzi i cynku) oraz pośrednio – poprzez depozycje zanieczyszczeń pochodzących z opadów atmosferycznych powodująca degradację obszarów leśnych, gleb, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych.

W przypadku awarii nadzwyczajne zagrożenie dla kilkunastu miejscowości stanowi **zbiornik odpadów flotacyjnych „Żelazny Most”**.

Zbiornik znajduje się na liście zakładów najbardziej uciążliwych dla środowiska w skali kraju, a o jego wpływie na środowisko decydują duża roczna objętość składowanych odpadów i ich znaczne zasolenie.

Składowisko „Żelazny Most” stwarza negatywne oddziaływania ze względu na:

- utratę terenów pod składowisko i przekształcenie terenów sąsiednich,
- gromadzenie dużych ilości odpadów,
- zanieczyszczenie wód podziemnych, gruntów i gleb wskutek infiltracji wód zasolonych,
- zanieczyszczenie lokalnych wód powierzchniowych przez wody infiltrujące ze składowiska oraz zrzuty zasolonych wód do Odry,

- zanieczyszczenie powietrza i przyległych do składowiska gleb oraz roślin pyłem unoszonym z powierzchni odpadów,
- przekształcenie krajobrazu,
- hałas.

Ponadto istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia upłynnienia obwałowań wskutek aktywności sejsmicznej indukowanej działalnością górniczą KGHM Polska Miedź S.A. w Lubinie co może doprowadzić do wystąpienia katastrofalnego zagrożenia dla kilkunastu miejscowości położonych w sąsiedztwie zbiornika.

Szkodliwość składowiska „Żelazny Most” określana dopuszczalnymi wskaźnikami mieści się obecnie w obowiązujących normach w zakresie zanieczyszczeń powietrza natomiast w przypadku gleb, wód powierzchniowych i podziemnych występuje znaczne obniżenie ich jakości włącznie z degradacją, której stopień jest uzależniony od odległości od korony zbiornika.

Do obszarów szczególnie zagrożonych przez przemysł miedziowy należą ponadto: strefa ochronna *Huty Miedzi „Głogów”*, strefa ochronna *Huty Miedzi „Legnica”*, *kopalnie rud miedzi*.

Obszar Worka Turoszowskiego

Kopalnia Węgla Brunatnego „Turów” prowadzi odkrywkową eksploatację węgla brunatnego ze złoża Turów na potrzeby pobliskiej elektrowni. Obszar górniczy zajmuje powierzchnię 6 600 ha, w tym powierzchnia odkrywki wynosi 2 300 ha, a zwalowiska zewnętrznego 2 200 ha. Przewidywany rozwój przestrzenny kopalni, w kierunku południowym, zakłada zajęcie dodatkowych powierzchni terenu pod odkrywkę.

Długoletnia eksploatacja węgla brunatnego w Worku Turoszowskim jest przyczyną degradacji środowiska przyrodniczego w tym rejonie.

Do najważniejszych przejawów antropopresji należą deformacja powierzchni i zmiana charakteru krajobrazu przejawiająca się zniszczeniem naturalnej szaty roślinnej oraz rzeźby terenu i występowaniem wielko-przestrzennych, antropogenicznych form terenu w postaci wyrobiska górniczego o zakładanej docelowej głębokości 300 m oraz nadpoziomowego, zewnętrznego zwalowiska nadkładu o maksymalnej wysokości 245 m. W rejonie oddziaływania zakładu górniczego występują osiadania i ruchy wznoszące powierzchni terenu wywołane odpowiednio przez odwodnienie kopalni i odprezienie górotworu na odkrywce. Odprezienie górotworu spowodowane wybieraniem pokładów węgla oraz wpływ zwalowiska zewnętrznego stwarza także niebezpieczeństwo wystąpienia lokalnych wstrząsów tektonicznych. Ponadto na skarpach zwalowiska i odkrywki możliwe są osuwiska.

Innym aspektem prowadzonej eksploatacji jest zmiana stosunków wodnych prowadząca do zmniejszenia i zubożenia dostępnych zasobów wód powierzchniowych oraz użytkowych poziomów wodonosnych. Odwadnianie kopalni powoduje występowanie lejów depresyjnego obniżającego o kilkanaście metrów zwierciadło wód podziemnych, zmianę warunków kraczenia wód podziemnych oraz przekształcenie lokalnej sieci hydrograficznej. Zrzuty wód kopalnianych mają wpływ na jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Zakład górniczy jest także emitorem zanieczyszczeń pyłowych i hałasu.

Elektrownia „Turów” wykorzystująca węgiel brunatny wydobywany w KWB „Turów” do produkcji energii elektrycznej i ciepłej jest największym źródłem zanieczyszczeń do powietrza w województwie dolnośląskim. Ze względu na znaczne oddziaływanie na środowisko w 1990 roku została umieszczona na „Liscie 80” najbardziej szkodliwych w skali kraju zakładów przemysłowych. Wysokie stężenia dwutlenku siarki, dwutlenku azotu oraz emisje pyłów doprowadziły do degradacji znacznych obszarów na terenie województwa, szczególnie jego południowo-zachodniej części, w tym cennych

przyrodniczo obszarów Karkonoszy. Tzw. „kwasne deszcze” przyczyniły się do zniszczenia znacznych obszarów leśnych, degradacji gleb, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych.

Obszar ten jest dodatkowo narazony na napływ zanieczyszczeń transgranicznych z terenu Czech i Niemiec ze względu na dominujący kierunek wiatrów z sektora zachodniego. W latach osiemdziesiątych w efekcie zanieczyszczenia atmosfery w tym rejonie tzw. „kwasne deszcze” doprowadziły do masowego obumierania lasów (również na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego). Obecnie w obszarze objętym programem „Czarny Trójkąt” nie notuje się znacznych przekroczeń dopuszczalnych norm zanieczyszczeń co jest spowodowane międzynarodową polityką Polski, Czech i Niemiec zmierzająca do ochrony tych cennych terenów.

Obszar zlikwidowanego Dolnosląskiego Zagłębia Węglowego (w południowo-wschodniej części województwa). Tereny górnicze obejmują obszary wokół Walbrzycha i w Walbrzychu oraz w Nowej Rudzie i okolicach Nowej Rudy. Długoletnia działalność górnicza spowodowała przekształcenia powierzchni terenu: haldy, osadniki, składowiska, place, inne nieużytki antropogeniczne oraz wyrobiska dolowe i szyby. Elementy te niekorzystnie wpływają na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Odtwarzający się lej depresyjny stwarza nowe warunki hydrogeologiczne, hydrologiczne i hydrochemiczne, zagraża podtopieniem części Walbrzycha i Nowej Rudy. Innym zagrożeniem środowiska przyrodniczego jest przedostawanie się gazów (metan, tlenek i dwutlenek węgla) z opuszczonych wyrobisk górniczych do gruntu i powietrza atmosferycznego.

Obszar oddziaływania aglomeracji wrocławskiej - występuje tutaj szereg problemów mających negatywny wpływ na środowisko oraz stan zdrowia mieszkańców. Na terenie miasta są to: nadmierny hałas i zanieczyszczenia pochodzące ze środków transportu, wymagający nowoczesnych rozwiązań system kanalizacji i oczyszczania ścieków, problem odpadów komunalnych oraz unieszkodliwiania odpadów szpitalnych, znaczne zanieczyszczenie gleb na terenach przemysłowych (okolice Hutmenu, Kowale).

Istotnym problemem dla aglomeracji wrocławskiej jest emisja zanieczyszczeń chlorowcopochodnych i innych z **Zakładów Chemicznych „Rokita” w Brzegu Dolnym**.

Obszary przekształcone wskutek powierzchniowej eksploatacji surowców i ich przetwarzania występują oprócz wcześniej wymienionych: Turoszowa, LGOM-u i obszaru walbrzysko-noworudzkiego, w **Strzelinie i Strzegomiu** (kamieniołomy granitu), **Jaroszowie** (eksploatacja glin ogniotrwałych), **Masywie Snieznika** (zakonczona eksploatacja marmurów) i wielu lokalnych kopalniach surowców mineralnych.

Do obszarów szczególnego zagrożenia zalicza się również:

- obszary zagrożenia powodziowego (dolina Odry i jej dopływy, Kotlina Klodzka, rzeki i potoki górskie)
- obszary zagrożenia wód podziemnych (związane z istniejącym zagospodarowaniem, współwystępowaniem z wodami mineralnymi i czynnikami geogenicznymi)
- obszary zagrożone deficytem wód powierzchniowych (zlewnia Baryczy, zlewnia Olawy, leje depresyjne wokół obszarów powierzchniowej eksploatacji surowców)
- obszary zagrożone erozją gleb (obszary gór, pogórza i przedgórza, rejon Walu Trzebnickiego)
- obszary lasów położone w strefie zagrożenia przemysłowych (około 90 % powierzchni leśnych województwa)
- obszary pozostające pod wpływem uciążliwości akustycznych (główne ciągi komunikacyjne, lotniska, zakłady przemysłowe),

- obszary pozostające pod wpływem tzw. „emisji niskiej”,
- obszary po byłych jednostkach Armii Radzieckiej (zanieczyszczenie wód podziemnych substancjami ropopochodnymi – lotnisko w Legnicy, była baza paliw w Raszkówce).

3.11. NADZWYCZAJNE ZAGROZENIA ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA DOLNOSLASKIEGO

Przez nadzwyczajne zagrożenie środowiska rozumie się zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu i stworzyć powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Zagrożenia chemiczne i ekologiczne

Położenie geograficzne województwa dolnośląskiego sprawia, że w transporcie drogowym, kolejowym, lotniczym oraz wodnym stanowi ono ważny węzeł komunikacyjny kraju. Czynniki te mają istotny wpływ na rodzaj i charakter potencjalnych zagrożeń, głównie chemicznych i ekologicznych (awarie, wypadki i katastrofy), które związane są z transportem materiałów niebezpiecznych w komunikacji lądowej.

Do potencjalnych źródeł zagrożenia chemicznego i ekologicznego zaliczyć należy:

- 149 zakładów posiadających między innymi gazowe materiały toksyczne (głównie chlor, amoniak, dwutlenek siarki)
- składy produktów ropopochodnych
- składowiska odpadów przemysłowych.

Zagrożenia komunikacyjne

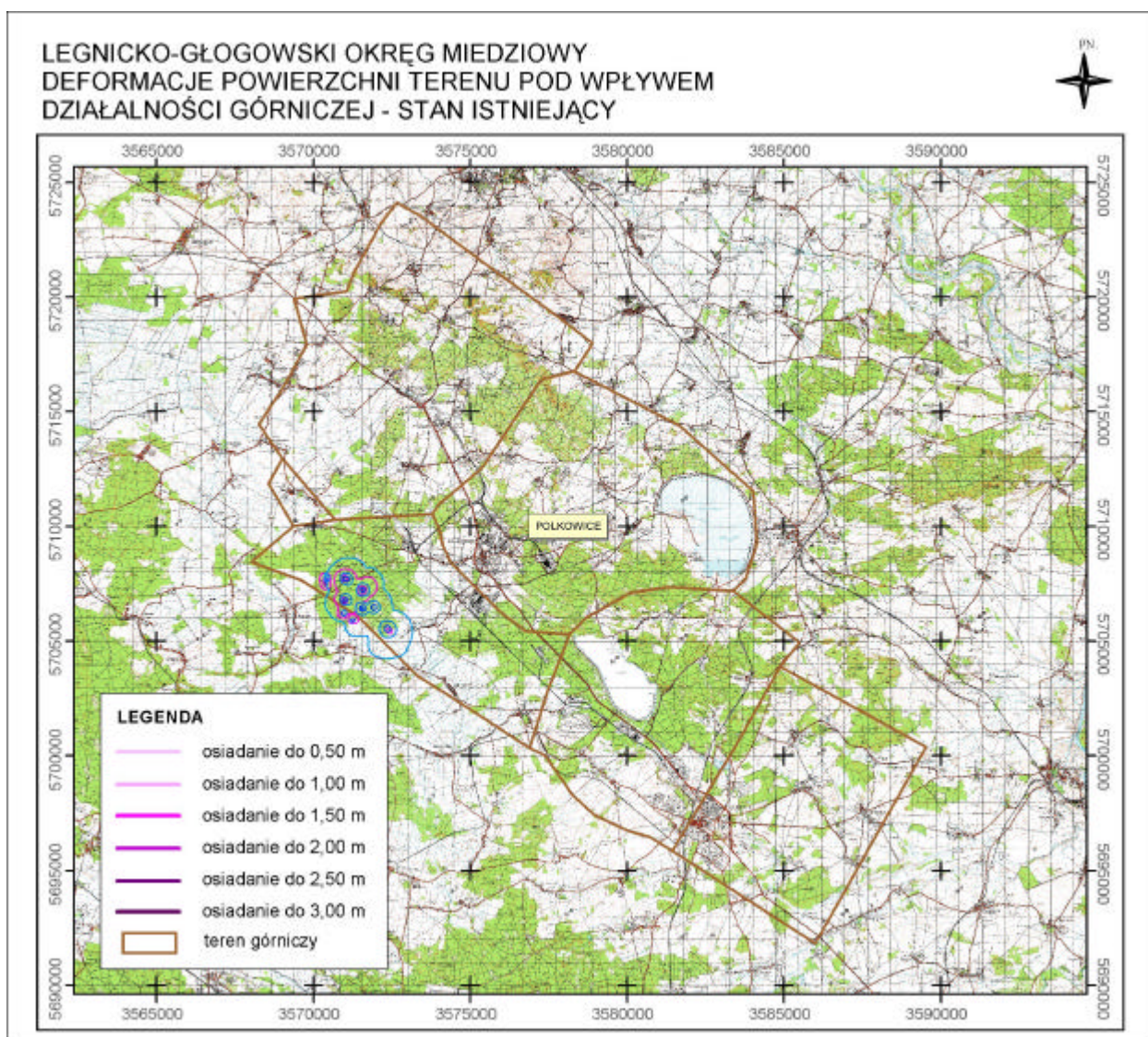
Przez województwo dolnośląskie przebiegają drogi łączące zachodnią i wschodnią część Europy oraz Półwysep Skandynawski z południową częścią kontynentu. Brak obwodnic i sieci dróg szybkiego ruchu stwarza określone problemy związane z transportem towarowym zwłaszcza w okolicach miast położonych przy drogach o największym natężeniu ruchu.

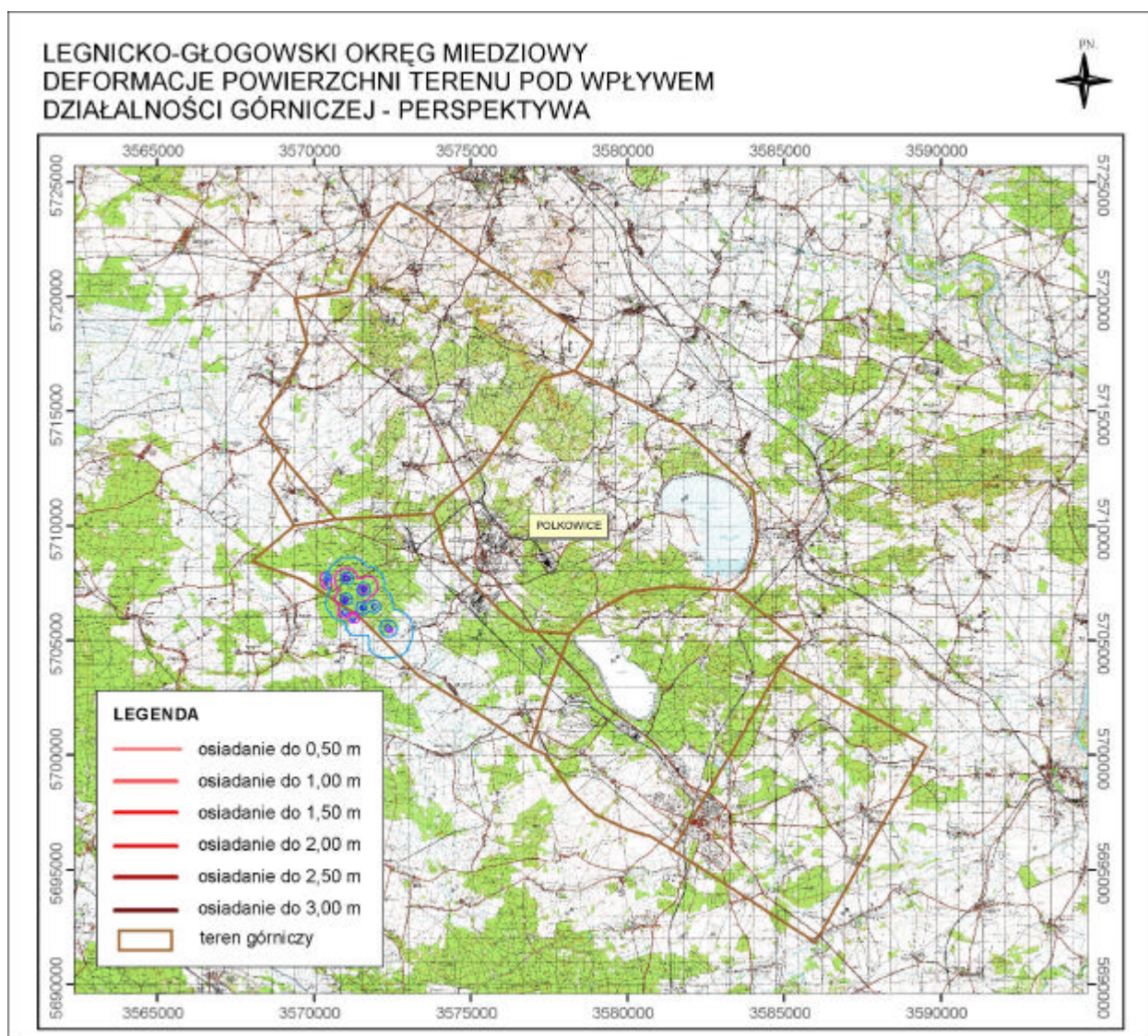
Duży udział w ilości przewożonych przez obszar województwa materiałów niebezpiecznych mają produkty przerobu ropy naftowej stwarzające również zagrożenie ekologiczne.

Rozszczelnienie zbiorników autocystern służących do przewozu paliw płynnych stwarza realne niebezpieczeństwo skażenia gleby, wód powierzchniowych i podziemnych warstw wodonosnych.

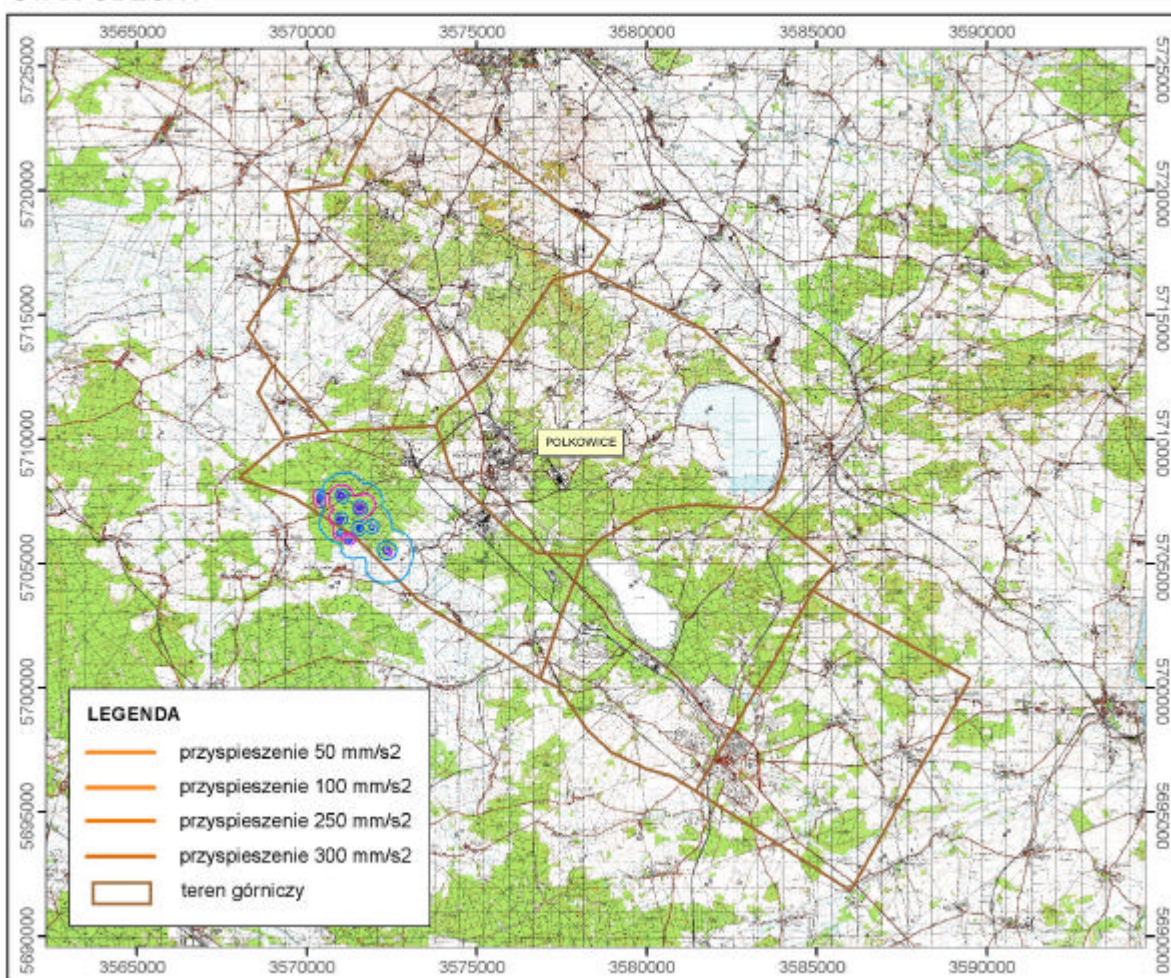
Województwo dolnośląskie posiada stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć linii kolejowych (14,1 km linii/ 100 km², których głównym węzłem pasażersko- towarowym jest Wrocław).

Jednym z największych w kraju towarowych węzłów kolejowych jest stacja Wrocław-Brochów, na której znajduje się średnio na dobę ok. 600 - 700 wagonów z ładunkiem. W strukturze przewożonych ładunków ok. 10% stanowią materiały niebezpieczne (w grupie tej znajdują się średnio na dobę 4 wagony z ładunkiem zaliczanym do grupy materiałów szczególnie niebezpiecznych).

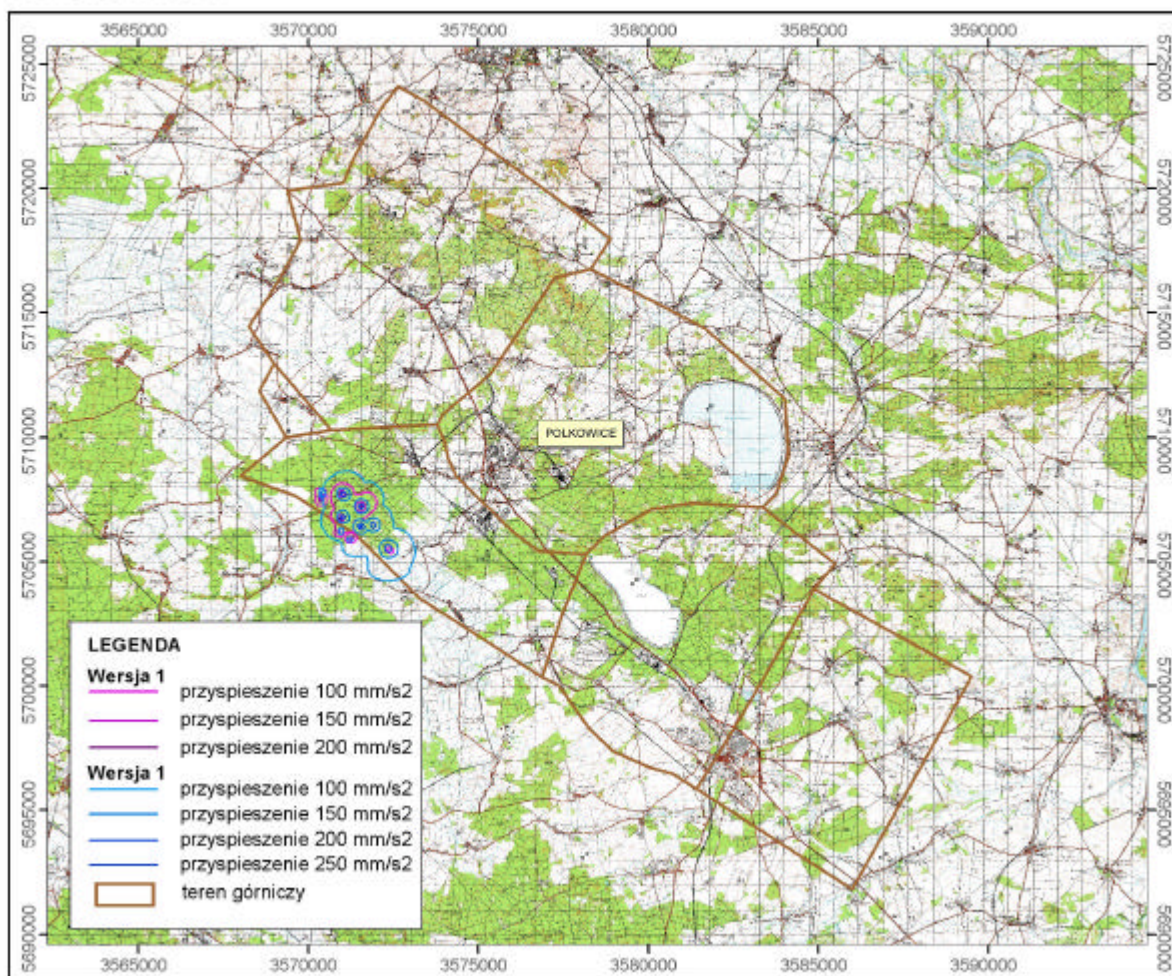

LEGNICKO-GŁOGOWSKI OKRĘG MIEDZIOWY
ROZKŁAD MAKSYMALNYCH PRZYSPIESZEŃ DRGAŃ GRUNTU
STAN OBECNY

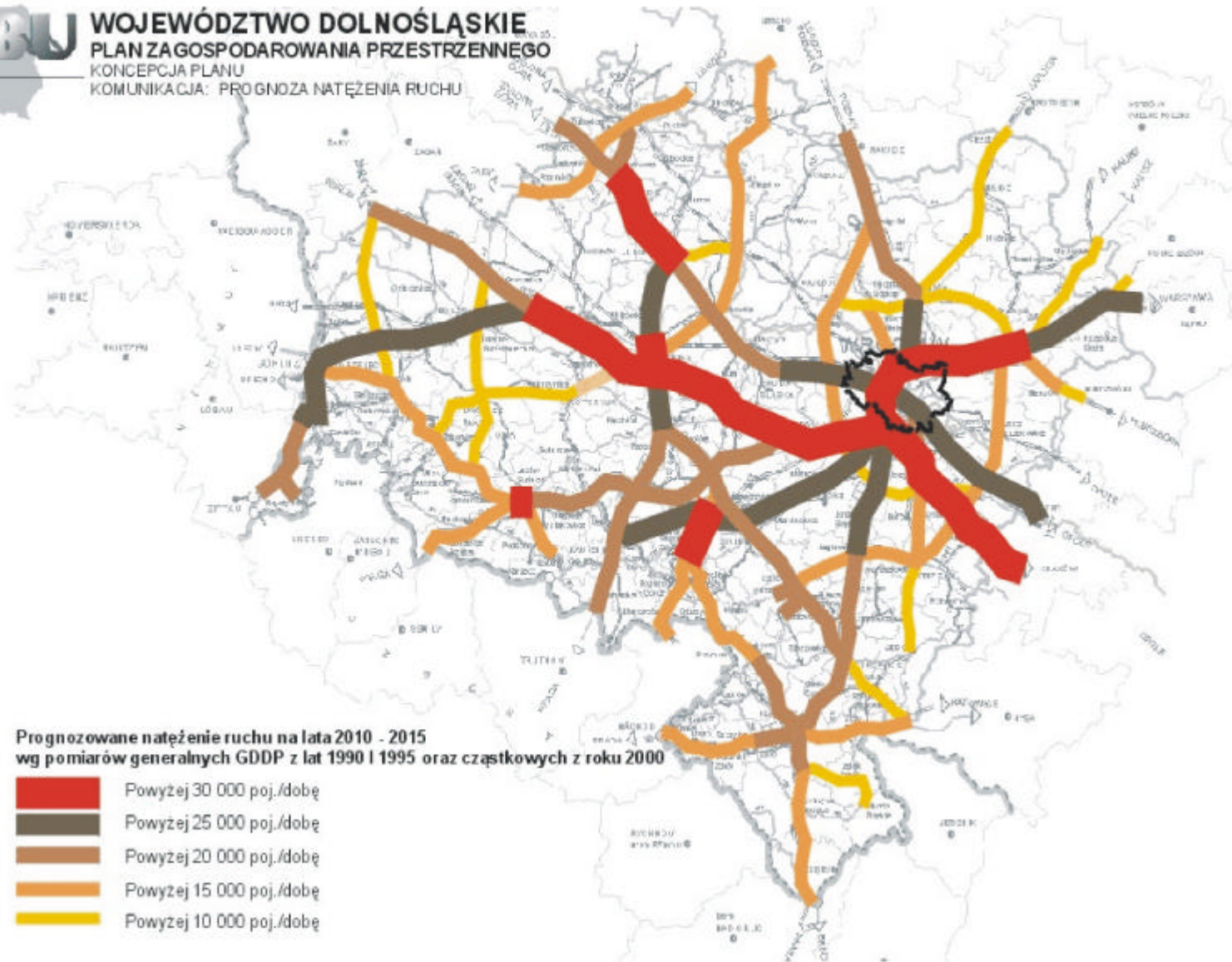

LEGNICKO-GŁOGOWSKI OKRĘG MIEDZIOWY
ROZKŁAD MAKSYMALNYCH PRZYSPIESZEŃ DRGAŃ GRUNTU
PERSPEKTYWA

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE
PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
KONCEPCJA PLANU
KOMUNIKACJA: PROGNOZA NATĘŻENIA RUCHU

4. ZNACZENIE WOJEWÓDZTWA DOLNOSLASKIEGO W KRAJOWYM I MIEDZYNARODOWYM SYSTEMIE PRZYRODNICZYM

O wysokiej pozycji województwa dolnoslaskiego w krajowym i międzynarodowym systemie przyrodniczym decyduje przede wszystkim położenie geograficzne województwa i związane z tym uwarunkowania fizjograficzne i administracyjne.

Urozmaicona budowa geologiczna, zróżnicowanie warunków glebowych i klimatycznych oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe czynią region dolnoslaski jednym z najcenniejszych pod względem zasobów środowiska obszarów w Polsce. Potwierdzeniem tego jest objęcie przyrodniczą ochroną prawną ok. 22% powierzchni województwa i projektowana dalsza rozbudowa systemu powiązań przyrodniczych.

Położenie województwa dolnoslaskiego w południowo-zachodnim narożniku Polski, sąsiedztwo z Republiką Federalną Niemiec i Republiką Czeską oraz sąsiedztwo z województwami: wielkopolskim, lubuskim i opolskim warunkują duże znaczenie regionu w ponadlokalnych i międzynarodowych systemach przyrodniczych.

Wynika stąd konieczność wspólnych działań w celu ochrony cennych obszarów, dla których granice administracyjne stanowią sztuczną i utrudniającą utrzymanie wysokich walorów środowiskowych przeszkodę. Przykładami współpracy w tym zakresie jest m.in. utworzenie polsko-czeskiego Bilateralnego Rezerwatu Biosfery „Karkonosze” oraz utworzenie na terenie obecnych województw dolnoslaskiego i wielkopolskiego Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”, w których prowadzi się spójną politykę w zakresie ochrony przyrody, gospodarki wodno-sciekowej, gospodarki przestrzennej itp.

Bardzo duże znaczenie dla funkcjonowania systemów powiązań przyrodniczych mają rozległe doliny wielkich rzek. Przepływająca przez teren województwa dolnoslaskiego rzeka Odra, mająca źródła w czeskich Oderskich Vrchach, kontynuuje swój bieg przez teren województwa lubuskiego i zachodnio-pomorskiego, gdzie stanowi granicę państwa z Republiką Federalną Niemiec. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnoslaskiego podkreślono rolę doliny Odry jako korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym, a wyrazem tego jest opracowanie przez WBU Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Odry w którym szczegółowo uwzględnia się m.in. zagadnienia związane z ochroną przyrody i ochroną przeciwpowodziową w aspekcie powiązań z sąsiednimi krajami i województwami.

System przyrodniczych obszarów chronionych

W 2000 roku w województwie dolnoslaskim występowały następujące formy ochrony, wymienione w **Ustawie o ochronie przyrody** z dnia 16 października 1991 roku, znowelizowanej ustawą z dnia 7 grudnia 2000 roku o zmianie ustawy o ochronie przyrody:

Parki narodowe (Karkonoski Park Narodowy, Park Narodowy Gór Stołowych)

Rezerwaty przyrody (54 obiekty)

Parki krajobrazowe (12 obiektów)

Obszary chronionego krajobrazu (17 obiektów)

Pozostałe formy ochrony tj.:

- pomniki przyrody – 2500 obiektów,
- użytki ekologiczne -15 obiektów,
- zespoły przyrodniczo krajobrazowe –1 obiekt

Ponadto prowadzi się ochronę gatunkową roślin i zwierząt (ochrona pojedynczych stanowisk i siedlisk poddawanych ochronie w formie np. użytków ekologicznych).

Parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe oraz obszary chronionego krajobrazu tworzą **krajowy system obszarów chronionych**, stanowiący układ przestrzenny wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody.

W projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wyróżnia się ponadto obszary cenne przyrodniczo – w tym nie objęte ochroną prawną, w nawiązaniu do koncepcji Krajowej Sieci Ekologicznej **ECONET-PL**, stanowiącej część Europejskiej Sieci Ekologicznej **EECONET**.

Oprócz **obszarów węzłowych** charakteryzujących się największym bogactwem ekosystemów w sieci **ECONET-PL** wyróżnia się **korytarze ekologiczne**. Są nimi stosunkowo mało przekształcone tereny, umożliwiające przemieszczanie się organizmów pomiędzy obszarami chronionymi. Korytarze ekologiczne biegną najczęściej wzdłuż dolin rzecznych, ciągów lasów, strumieni, stanowią także trasy przelotu ptactwa.

Wymienione wyżej elementy sieci **ECONET-PL** zostały uwzględnione w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego jako obszary do uzupełnienia lub ukształtowania systemu przyrodniczego województwa.

Obecnie, biorąc pod uwagę planowane przystąpienie Polski do Unii Europejskiej należy dokonać pewnych korekt w koncepcji tworzenia sieci obszarów chronionych i ich wzajemnych powiązań. Krajobrazowe podejście do tworzenia korytarzy ekologicznych oparte o założenia koncepcji **ECONET-PL** będzie stopniowo zastępowane podejściem opartym o potrzeby gatunków (ochrona bioróżnorodności), dominującym w krajach Unii Europejskiej.

Kraje członkowskie Unii są zobowiązane do utworzenia na swoim terenie sieci ekologicznej pod nazwą **NATURA 2000** obejmującej naturalne siedliska (dyrektywa 79/409/EWG dotycząca ochrony gatunkowej dzikich ptaków oraz dyrektywa 92/43/EWG w sprawie siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory).

Tworzona w Polsce sieć **NATURA 2000** będzie nawiązywać do istniejącego systemu obszarów chronionych i obejmie wg szacunkowych obliczeń ok. 6% powierzchni kraju. W województwie dolnośląskim pilotazowym programem **NATURA 2000** został objęty Karkonoski Park Narodowy; istnieje także lista następnych obszarów proponowanych do włączenia w sieć.

Do najważniejszych problemów związanych z ochroną zasobów przyrody i krajobrazu z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego należą:

- brak planów ochrony dla niektórych parków krajobrazowych, powodujący degradację środowiska przyrodniczego i krajobrazu poprzez ekspansję zabudowy mieszkaniowo-lotniskowej i usługowej,
- brak inwentaryzacji przyrodniczych gmin, szczególnie na terenie subregionów walbrzyskiego i jeleniogórskiego, co znacznie utrudnia prawidłową ochronę przyrody poprzez stosowanie odpowiednich zapisów w planach miejscowych,
- fragmentacja środowiska naturalnego wyrażająca się powstawaniem kolejnych barier uniemożliwiających lub utrudniających rozwój i przemieszczanie gatunków,
- brak efektywnych narzędzi do stosowania wymogu zachowania ładunku przestrzennego, co powoduje niekontrolowane niszczenie lokalnego charakteru zabudowy oraz zanikanie terenów otwartych, szczególnie wokół dużych miast.

5. GŁÓWNE CELE OCHRONY ŚRODOWISKA UWZGLEDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zostały uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej, które będą obowiązywały po przystąpieniu Polski do UE.

Podstawa formułowania ustaleń planu jest zasada **równowazenia rozwoju województwa**, która zakłada m.in. ochronę i racjonalne kształtowanie cennych zasobów środowiska przyrodniczego poprzez kształtowanie struktur przestrzennych nie naruszających jego walorów oraz umożliwiających aktywną ochronę jego wartości prowadzących do realizacji ekorozwoju.

Plan określa **zasady organizacji struktury przestrzennej województwa** w tym wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury z uwzględnieniem obszarów podlegających szczególnej ochronie.

Priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z podstawowych dokumentów uwzględnionych w projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

- a) Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju:
 - Integracja Polski z Unią Europejską, w tym wdrożenie międzynarodowych norm ekologicznych, technologii przyjaznych środowisku, oszczędności surowców i energii,
 - Przekształcenia systemu przestrzennego kraju, w tym tworzenie europejskiej i krajowej sieci ekologicznej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz wyznaczanie stref i ośrodków gospodarki turystycznej,
- b) Spójna Polityka Strukturalna Rozwoju Obszarów Wiejskich:
 - Kształtowanie warunków rozwoju zrównoważonego na obszarach wiejskich, ochrona krajobrazu, zasobów naturalnych i środowiska przyrodniczego obszarów wiejskich wraz z ich dziedzictwem kulturowym,
- c) II Polityka Ekologiczna Państwa:
 - Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych), tzn. wdrożenie takiego modelu rozwoju który pozwalając na racjonalne korzystanie ze środowiska nie stworzy zagrożenia dla jakości i trwałości zasobów przyrodniczych,
- d) Polityka Lesna Państwa:
 - Wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania warunków do trwałej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa,
- e) Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego:
 - Wyodrębnienie pasm rozwoju województwa uwzględniających walory przyrodnicze i krajobrazowe i wynikające stąd uwarunkowania rozwoju gospodarczego,
 - Sformułowanie strategicznych celów rozwoju województwa zakładających m.in. renesans cywilizacyjny poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego,

- f) Program Zrównowazonego Rozwoju i Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego:
- Zawiera systematykę celów w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska (strategie długo- i krótkoterminowe),
- g) Wieloletni Program dla Odry 2006:
- Modernizacja Odrzanskiego Systemu Wodnego, w tym ochrona środowiska przyrodniczego i czystości wód, prewencyjne zagospodarowanie przestrzenne oraz renaturyzacja ekosystemów,

Ponadto w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zostały uwzględnione cele wynikające z wytycznych, strategii i polityk formułowanych dla obszaru Europy Środkowej, Adriatyku, Dunaju i Europy Południowo-Wschodniej (**Cadses**), Wielokrajowego Programu Środowiska PHARE „Czarny Trójkąt” oraz następujących konwencji i porozumień międzynarodowych:

- Konwencja o różnorodności biologicznej uwzględniająca zadania sieci EECONET,
- Konwencja o ochronie europejskich gatunków zwierząt i roślin oraz ich siedlisk naturalnych (tzw. Konwencja Bernska),
- Konwencja o obszarach wodno-blotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptaków (tzw. Konwencja Ramsarska),
- Program UNESCO „Człowiek i Środowisko” (MaB),
- Protokół z Kioto, Protokół montreali i Protokół z Aarhus dotyczące ograniczenia ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza,
- Umowy między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Federalną Niemiec o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych,

Szereg wyartykułowanych w Planie zagospodarowania celów wynika również z dyrektyw Unii Europejskiej, które są sukcesywnie implementowane do polskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.

6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska w prognozie należy poddać analizie ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, których realizacja może w znaczący sposób pośrednio lub bezpośrednio oddziaływać na środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, a także dobra kultury.

Zgodnie z art. 3 pkt 39 powołanej wyżej ustawy, środowisko to „ogół elementów przyrodniczych, także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnie ziemi, kopaliny, wody, powietrze, zwierzęta i rośliny, krajobraz oraz klimat.

Ocena wpływów (negatywnych lub pozytywnych) została dokonana poprzez zastosowanie macierzy przedstawiającej wpływ elementów istniejących i projektowanych na poszczególne elementy środowiska:

- warunki życia (występowanie różnego rodzaju uciążliwości lub ich eliminowanie i ograniczanie),
- środowisko przyrodnicze (wpływ na liczebność i bioróżnorodność gatunków flory i fauny, bariery dla migracji, zagrożenia dla przyrodniczych obszarów chronionych),
- krajobraz (zmiany naturalnego ukształtowania terenu, wpływ na walory estetyczno – widokowe),
- wody powierzchniowe (wpływ na jakość i zasoby),
- wody podziemne (wpływ na jakość i zasoby),
- powietrze atmosferyczne (wpływ na wzrost lub ograniczenie zanieczyszczenia powietrza),
- gleby (wpływ na degradację fizyczną lub chemiczną gleb lub jej ograniczanie, ubytek gleb użytkowanych rolniczo),
- lasy (wpływ na wielkość i zdrowotność zasobów leśnych),
- środowisko kulturowe (wpływ na zachowanie struktury przestrzennej zespołów urbanistycznych, struktury obiektów zabytkowych i ich otoczenia oraz osi widokowych).

Skala planu zagospodarowania przestrzennego województwa uniemożliwia rozwiązanie wszystkich problemów występujących na obszarze województwa oraz zidentyfikowanie wpływu projektowanych elementów na poszczególne komponenty środowiska.

3. I. ISTNIEJĄCE ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO UTRZYMANE W PLANIE

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPLYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
	SFERA GOSPODARCZA										
	Obszary problemowe										
1.	Legnicko Głogowski Okręg Miedziowy Podziemna eksploatacja rud miedzi zakłady górnicze: Lubin, Polkowice-Sieroszowice, Rudna Hutnictwo miedzi: huty miedzi: Legnica, Głogów I i Głogów II, Cedynia, <u>Składowanie odpadów poflotacyjnych</u> zbiornik odpadów poflotacyjnych „Żelazny Most” <u>Zakłady wzbogacania rud</u>	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
2.	Worek Turoszowski <u>Odkrywkowa eksploatacja węgla brunatnego:</u> KWB „Turów” <u>Produkcja energii elektrycznej i ciepłej:</u> Elektrownia „Turów”	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
3.	Zlikwidowane Dolnośląskie Zagłebie Węglowe: Zakończona eksploatacja złóż węgla kamiennego w rejonie Walbrzycha i Nowej Rudy: Tereny pogórnice, haldy poeksploatacyjne, osadniki, koksownie	▲	▲	▲	▲	▲	▲		▲	▲	▲
4.	Obszary intensywnej i skoncentrowanej działalności górniczej Obszary eksploatacji kamieni drogowych i budowlanych (m.in. <i>masyw Strzegom-Sobótka, rejon Jawor-Złotoryja, zach. cz. depresji śródsudeckiej, region kłodzki</i>) Obszar eksploatacji glin ogniotrwałych (<i>okolice Strzegomia</i>) Obszar eksploatacji gipsów i anhydrytów Eksploatacja złóż kruszyw naturalnych w dolinach rzecznych	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
5.	Aglomeracje miejskie: Wrocławia, Walbrzycha, Legnicy i Jeleniej Góry <i>przemysł uciążliwy dla środowiska, żywiolowy rozwój komunikacji samochodowej</i>	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
6.	Zakłady szczególnie uciążliwe na terenie województwa <u>Zakłady z listy krajowej (po weryfikacji w 2000 roku):</u>	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPLYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIERZCHNIE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
	Elektrociepłownia „Victoria” Sp. z o.o. w Walbrzychu, KWB „Turów” S.A. w Bogatyni, Hutmen S.A. we Wrocławiu, KGHM „Polska Miedz” S.A. oddział – Zakład Hydrotechniczny w Rudnej, Zakłady Chemiczne „Wizów” S.A. w Bolesławcu, Zakłady Koksownicze „Walbrzych” w Walbrzychu Zakłady z listy wojewódzkiej (kilkadziesiąt zakładów na terenie województwa)										
7.	Obiekty i obszary stwarzające zagrożenie poważnych awarii w tym poważnych awarii przemysłowych (nadzwyczajne zagrożenia środowiska)	▲	▲	▲	▲	▲	▲		▲	▲	▲
	<u>Zagrożenia chemiczne i ekologiczne</u> (149 obiektów): Zakłady posiadające gazowe materiały toksyczne, Sklady produktów ropopochodnych, Skladowiska odpadów przemysłowych	▲	▲	▲	▲	▲	▲		▲	▲	▲
	<u>Zagrożenia komunikacyjne:</u> Wezły drogowe i kolejowe na terenach miejskich,-Drogi tranzytowe przebiegające przez centra miast,	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
	Osrodki aktywności gospodarczej										
8.	Osrodek o najwyższym stopniu aktywności gosp. - Wrocław		▲		▲	▲	▲	▲	▲	▲	
9.	Osrodki o wysokim stopniu aktywności gosp. – Głogów, Luban, Legnica, Walbrzych, Jelenia Góra		▲		▲	▲	▲	▲	▲	▲	
	Specjalne strefy ekonomiczne										
10.	Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości - podstrefa Kamienna Góra		▲	▲			▲				
11.	Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości - podstrefa Nowogrodziec		▲	▲			▲				
12.	Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna - podstrefa Legnica		▲	▲			▲				
13.	Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna - podstrefa Krzywa		▲	▲			▲				
14.	Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna -		▲	▲			▲				

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA								
		WARUNKI ZYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY
	podstrefa Polkowice									
15.	Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna - podstrefa Lubin		▲	▲			▲			
16.	Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna - podstrefa Złotoryja		▲	▲			▲			
17.	Walbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna - podstrefa Walbrzych		▲	▲			▲			
18.	Walbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna - podstrefa Dzierżoniów		▲	▲			▲			
19.	Walbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna - podstrefa Kłodzko		▲	▲			▲			
20.	Walbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna - podstrefa Nowa Ruda		▲	▲			▲			
	KOMUNIKACJA DROGOWA									
21.	Autostrada A-4: Krzywa – Wrocław – Owczary – Przylesie - Prądy - Nogawczyce – Gliwice - Katowice – Kraków (funkcjonuje odcinkami jako trasa o autostradowym przekroju)		▲		▲		▲	▲	▲	▲
22.	Autostrada A-4: granica państwa – Jedrzychowice		▲		▲		▲	▲	▲	▲
23.	Autostrada A-18: granica państwa – Olszyna – Gołnice – Krzywa		▲		▲		▲	▲	▲	▲
24.	Droga nr 3: Szczecin – Zielona Góra – Lubin – Legnica – Bolków – Jelenia Góra – Jakuszyce – granica państwa		▲		▲		▲	▲	▲	▲
25.	Droga nr 8: Warszawa – Piotrków Trybunalski – Belchatów – Kepno – Syców – Olesnica – Wrocław – Zabkowice – Kłodzko – Kudowa Zdrój – granica państwa		▲		▲		▲	▲	▲	▲
26.	Droga nr 5: Swiecie – Bydgoszcz - Poznań – Wrocław – Świdnica – Swiebodzice – Dobromierz – Bolków		▲		▲		▲	▲	▲	▲
27.	Droga nr 4: Zgorzelec (droga 356) – Bolesławiec – Krzywa		▲		▲		▲	▲	▲	▲
28.	Droga nr 4: A4 Owczary – Brzeg – Opole		▲		▲		▲	▲	▲	▲
29.	Droga nr 34: Droga 299 – Głogów – Szlichtyngowa – Wschowa – Leszno – Gostyn – Jarocin		▲		▲		▲	▲	▲	▲
30.	Drogi krajowe (nie wymienione wyżej) i wojewódzkie, w tym:		▲		▲		▲	▲	▲	▲
31.	Droga nr 4: Granica państwa – Zgorzelec (droga 336)		▲		▲		▲	▲	▲	▲
	KOMUNIKACJA KOLEJOWA									

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA								
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY
32.	E-30: leżąca w III i IIIa Europejskim Korytarzu Transportowym, łącząca Niemcy przez Polskę z Ukrainą, przebiegająca od Zgorzelca przez Legnicę, Wrocław, Brzeg, Opole, Katowice, Wrocław, Przemysł do Medyki	▲	▲	▲			▲	▲		
33.	E-59: Swinoujście – Szczecin – Krzyż – Poznań – Leszno – Zmigród – Wrocław (linia nr 271)	▲	▲	▲			▲	▲		
34.	C-E 59: Szczecin – Rzepin – Zielona Góra – Głogów – Brzeg Dolny – Wrocław (linia nr 273)	▲	▲	▲			▲	▲		
35.	C 59/2: Wrocław – Kamieniec Zabkowicki – Kłodzko – Miedzylesie (granica państwa), (linia nr 276)	▲	▲	▲			▲	▲		
36.	C-E 30: Wrocław – Opole (linia nr 277)	▲	▲	▲			▲	▲		
37.	C 59/1: Zawidów – Wegliniec – Zagan – Nowa Sól	▲	▲	▲			▲	▲		
KOMUNIKACJA LOTNICZA										
38.	Port Lotniczy Wrocław S.A.	▲	▲	▲	▲		▲		▲	
39.	Byle lotnisko poradzieckie w Legnicy	▲	▲	▲	▲		▲			
40.	Byle lotnisko poradzieckie w Krzywej	▲	▲	▲	▲		▲			
PRZEJŚCIA GRANICZNE										
41.	Jedrzychowice – Ludwigsdorf – nr 4/A-4	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
42.	Sieniawka – Zittau – nr 354	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
43.	Zawidów – Habartice – nr 355	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
44.	Lubawka – Královec – nr 5/d.371	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
45.	Jakuszyce – Harrachov – nr 3	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
46.	Kudowa Słone – Náchod – nr 8	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
KOMUNIKACJA MIEJSKA										
47.	Linie tramwajowe – miasto Wrocław	●▲	▲				▲			
ZEGLUGA										
48.	Porty istniejące: w Olawie, Miejski we Wrocławiu, Popowice we Wrocławiu, Malczyce, Scinawie, Katedralny w Głogowie	●	▲	▲	▲					
49.	Wrocławska Stocznia Rzeczna		▲	▲	▲	▲			▲	
50.	Stopnie piętrowe		▲	▲	▲	▲			▲	▲

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA								
		WARUNKI ZYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY
	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA									
51.	Ujęcia wód podziemnych o wydajności powyżej 5 mln m ³ na rok (przyjęto ujęcia o poborze co najmniej 1000 m ³ /h) zlokalizowane w: - Marciszowie dla Walbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji, - Serbach dla miasta Głogowa, - Klodzku dla miasta Klodzko, - Rakowicach dla miasta Bolesławiec, - Jeleniej Górze dla miasta Jelenia Góra, - Potoczek-Jablonów dla Zakładu Górniczego „Sieroszowice”.	●	▲	—	—	▲	—		▲	▲
	OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW: szczególnie szkodliwe Q > 22500 m3/d (przyjmując 150 l/d mk;) mogące pogorszyć stan środowiska Q < 22500 m3/d									
52.	ZLEWNIA ODRY 2 oczyszczalnie, z których dla miasta Wrocławia docelowo wymaga rozbudowy oraz oczyszczalnia dla miasta Lubina spełniająca wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—
53.	Pola irygowane kompleksu Osobowice - wymagana restrukturyzacja ze względu na zmniejszona ilość ścieków	▲	●	▲	▲	▲	▲		▲	—
54.	29 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—
55.	3 wymaga rozbudowy lub modernizacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—
56.	ZLEWNIA NYSY ŁUŻYCKIEJ 2 oczyszczalnie spełniające wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—
57.	3 wymaga rozbudowy lub modernizacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—
58.	ZLEWNIA BOBRU 1 oczyszczalnia dla miasta Jelenia Góra wymaga rozbudowy	●	▲		▲	▲	▲		▲	—
59.	36 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—
60.	13 wymaga rozbudowy, modernizacji lub likwidacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—
61.	ZLEWNIA KACZAWY: 1 oczyszczalnia dla miasta Legnicy wymaga modernizacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPLYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODO- WISKO KULTUROWE
62.	11 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
63.	5 wymaga rozbudowy lub modernizacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—	
64.	Pola irygacyjne w Dobrzejowicach gm. Milkowice	●▲			▲	▲	▲		▲	—	
65.	ZLEWNIA BYSTRZYCY 1 grupowa oczyszczalnia ścieków w Swiebodzicach - Cierniach wymaga rozbudowy komunalna oczyszczalnia dla m. Bielawa jest w trakcie modernizacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—	
66.	oczyszczalnia dla m. Swidnicy w Zawiszowie - spełnia wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
67.	10 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
68.	7 wymaga rozbudowy, modernizacji lub likwidacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—	
69.	ZLEWNIA SLEZY 8 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
70.	3 wymaga rozbudowy, modernizacji lub likwidacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—	
71.	ZLEWNIA NYSY KŁODZKIEJ 10 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
72.	6 wymaga rozbudowy, modernizacji lub likwidacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—	
73.	ZLEWNIA OLAWY 5 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
74.	ZLEWNIA WIDAWY 5 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
75.	Pola irygacyjne w Dobrzykowicach gm. Czernica	●▲		▲	▲	▲	▲		▲	—	
76.	ZLEWNIA BARYCZY 6 oczyszczalni spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
77.	4 wymaga modernizacji lub rozbudowy	●	▲		▲	▲	▲		▲	—	
78.	ZLEWNIA LABA 1 oczyszczalnia spełniających wymogi ochrony środowiska	●	●		●	●	●		●	—	
79.	1 wymaga modernizacji	●	▲		▲	▲	▲		▲	—	
	Inwestycje związane z wykorzystaniem lub unieszkodliwianiem odpadów										

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA								
		WARUNKI ZYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY
	niebezpiecznych oraz związane z termicznym przekształcaniem wszystkich odpadów.									
80.	Mogilniki - zbiorniki przeterminowanych środków ochrony roślin - w powiatach: bolesławieckim, glogowskim, kłodzkim, lubińskim i strzebińskim	▲	▲	▲	▲	▲	▲		▲	—
81.	Termiczne przekształcanie odpadów poszpitalnych w miastach: Walbrzych, Lubin i Milicz				—	—			—	—
82.	Zbiornik odpadów poflotacyjnych „Żelazny Most” w Rudnej	▲	▲	▲	▲	▲	▲		▲	▲
83.	Składowisko odpadów stałych Polkowice KGHM Polska Miedz S.A. Oddział HM „Legnica” w Legnicy	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
84.	Składowisko odpadów KGHM Polska Miedz S.A. Oddział HM „Głogów” w Głogowie	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
85.	Składowisko odpadów Zakładów Tworzyw i Farb w Złotym Stoku	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
86.	Składowisko odpadów Zakładów Chemicznych „Wizów” S.A. w Bolesławcu	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
87.	Składowisko odpadów Zakładów Chemicznych „Jelchem” w Jeleniej Górze	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
88.	Składowisko odpadów Zakładów Chemicznych „Rokita” S.A. w Brzegu Dolnym	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
89.	Halda hutnicza byłej Huty Siechnice	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
90.	Składowisko odpadów przemysłowych „Viscoplast” S.A. we Wrocławiu	▲	▲	▲	▲		▲		▲	▲
91.	Zakłady unieszkodliwiania odpadów komunalnych: Gac gmina Olawa Księginki gmina Luban	▲	▲	▲			▲			
92.	Składowiska odpadów komunalnych o zasięgu ponadgminnym: 1.miasto Walbrzych 2. miasto Legnica 3. miasto Głogów – Biechów 4. miasto Lubin – Kłopotów 5. miasto Lubawka 6. Szklarki gmina Przemków 7. Świetosłów gmina Osiecznica 8. Gilów gmina Niemcza 9. Siedlecin gmina Jezów Sudecki 10. Ściegny-Kostrzyca gmina Podgórzyn 11. Pielgrzymka gmina Pielgrzymka 12. Stary Jaworów gmina Jaworzyna	●▲	▲	▲			▲			

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA								
		WARUNKI ZYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY
	Slaska 13. Czarny Bór gmina Czarny Bór 14. Ciecchanowice gmina Marciszów 15. Wawolnica gmina Strzelin									
93.	Elektrownia „Turów” w Bogatyni o zainstalowanej mocy 2 067 MW	▲	▲	▲	▲	▲	▲		▲	▲
94.	Napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu 400 kV relacji: linia Elektrownia „Turów” – Mikulow a linia Mikulowa – Czarna linia Czarna – Pasikurowice linia Pasikurowice – Dobrzen (województwo opolskie) linia Pasikurowice – Ostrów Wielkopolski (województwo wielkopolskie) linia Mikulowa – Hagenwerder (Niemcy) linia Mikulowa – Hagenwerder (Niemcy)	▲	▲	▲	—	—	—		—	▲
95.	Napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu 220 kV relacji: cztery dwutorowe linie Elektrownia „Turów” – Mikulowa dwutorowa linia Mikulowa – Swiebodzice dwutorowa linia Mikulowa – Polkowice linia Mikulowa – Cieplice linia Cieplice – Boguszów linia Swiebodzice – Wrocław Klecina linia Swiebodzice – Zabkowice Slaskie linia Polkowice – Zukowice linia Mikulowa – Lesniów (województwo lubuskie) linia Zabkowice Slaskie – Groszowice (województwo opolskie) linia Zukowice – Lesniów (województw o lubuskie)	▲	▲	▲	—	—	—		—	▲
	GOSPODARKA WODNA I OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA									
	Zbiorniki retencyjne									
96.	Mietków na Bystrzycy (48,0 km) – 70,56 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲
97.	Pilchowice na Bobrze (189,2 km) – 54,00 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲
98.	Slup na Nysie Szalonej (8,0 km) – 38,40 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲
99.	Topola na Nysie Kłodzkiej (97,7) – 25,4 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODO- WISKO KULTUROWE
100.	Bukówka na Bobrze (263,1 km) – 18,20 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲	
101.	Lesna na Kwisie (87,0 km) – 18,00 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲	
102.	Kozielno na Nysie Kłodzkiej (93,4) – 16,0 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲	
103.	Sosnówka na Czerwoncu (3,3 km) – 14,0 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲	
104.	Złotniki na Kwisie (91,7 km) – 12,40 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲	▲	
105.	Dobromierz na Strzegomcu (59,2 km) – 11,35 mln m ³ poj. całkowitej	●	▲	●	▲	▲			▲●	▲●	
106.	Zbiorniki retencyjne o poj. mnj niz 10 mln m ³ : Lubachów na Bystrzycy i Niedów na Witce	●		●							
107.	Zbiorniki retencyjne suche istniejące o łącznej powierzchni 24,38 mln m³	●	●	●					●	●	
108.	Poldery istniejące o łącznej powierzchni 45,8 mln m ³	●									
109.	Lipki – Olawa (Odra) – pow. 3000 ha, poj. 30,0 mln m ³	●	●						●	●	
110.	Olawka (Odra) – pow. 1070 ha, poj. 12,0 mln m ³	●	●						●	●	
111.	Blizanowice – Trestno (Odra) – pow. 210 ha, poj. 3,8 mln m ³	●	●						●	●	
112.	Waly przeciwpowodziowe	●	▲							▲	
113.	Radar meteorologiczny (we wsi Pastewnik w gm. Bolków)	●	▲			▲					
	TURYSTYKA										
114.	Pola kempingowe / Ośrodki Turystyczno Wypoczynkowe dla ponad 100 osób na terenach nie zurbanizowanych: Boguszyce koło Olesnicy, Czarny Bór, Malkowice koło Smolca, Sulistrowice	●			▲						
115.	Lotniska sportowo – usługowe : Mirosławice, Szewce- Szymanów, Jelenia Góra, Świebodzice, Lubin, Mieroszów										
	OCHRONA PRZYRODY										
116.	Obszary objęte przyrodniczą ochroną prawną Elementy krajowego i międzynarodowego systemu ochrony przyrody Parki narodowe (2 obiekty), Rezerwaty przyrody (54 obiekty), Parki krajobrazowe (12 obiektów),	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPLYWU NA ELEMENTY ŚRODOWISKA									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIERTRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
	Obszary chronionego krajobrazu (17 obiektów), Bilateralny Rezerwat Biosfery (1 obiekt)										

- ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE
- ▲ ODDZIAŁYWANIE NEGATYWNE

II. USTALENIA PLANU

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPLYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIERTRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
	SFERA GOSPODARCZA										
1.	Dalsza rozbudowa zbiornika odpadów poflotacyjnych „Żelazny Most”	▲	▲	▲	▲	▲	▲		▲	▲	
2.	Modernizacje najbardziej uciążliwych zakładów przemysłowych z listy krajowej i wojewódzkiej	●			●	●	●		●	●	
	Obszary restrukturyzacji i rozwoju przemysłu										
3.	Obszar restrukturyzacji i rozwoju przemysłu – Bogatynia	●	▲	●	●		▲		▲	▲	
4.	Obszar restrukturyzacji i rozwoju przemysłu – Walbrzych	●	▲	●	●		▲		▲	▲	
5.	Obszar restrukturyzacji i rozwoju przemysłu – LGOM	●	▲	●	●		▲		▲	▲	
6.	Obszar restrukturyzacji i rozwoju przemysłu – Nowa Ruda	●	▲	●	●		▲		▲	▲	
	Osrodki do aktywizacji gospodarczej										
7.	Osrodki do aktywizacji gospodarczej - Bolesławiec, Bystrzyca Kłodzka, Góra, Kłodzko, Lwówek Śląski, Milicz, Nowa Ruda, Środa Śląska, Trzebnica, Wolów, Zgorzelec, Złotoryja.		▲						▲	▲	
8.	Osrodki do restrukturyzacji ze względu na niską dywersyfikację - Bogatynia, Brzeg Dolny, Jelcz Laskowice, Kamienna Góra, Polkowice		▲	●			▲			●	
	Centra logistyczne										
9.	Centrum logistyczne i terminal transportu intermodalnego - Wegliniec		▲						▲		

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
10.	Centrum logistyczne - Głogów		▲						▲		
11.	Multimodalne Centrum Logistyczne - Krzywa-Okmiany		▲						▲		
12.	Zintegrowane Centrum Logistyczne - Milkowice		▲						▲		
13.	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne - Wrocław		▲						▲		
	Parki Technologiczne										
14.	Wrocławski Park Technologiczny		▲						▲		
15.	Jeleniogórski Park Technologiczny		▲						▲		
16.	Legnicki Park Technologiczny		▲						▲		
17.	Walbrzyski Park Technologiczny		▲						▲		
18.	Zgorzelecki Park Technologiczny		▲						▲		
19.	Bolesławiecki Park Technologiczny		▲						▲		
20.	Głogowski Park Technologiczny		▲						▲		
21.	Lubinski Park Technologiczny		▲						▲		
22.	Swidnicki Park Technologiczny		▲						▲		
23.	Dzierżoniowski Park Technologiczny		▲						▲		
24.	Kłodzki Park Technologiczny		▲						▲		
	Regionalne Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości										
25.	Transgraniczna Strefa Przedsiębiorczości, Zgorzelec–Jedrzychowice, Nr 1		▲			▲			▲		
26.	Transgraniczna Strefa Przedsiębiorczości, Porajów–Kopaczów, Nr 2		▲			▲			▲		
27.	Transgraniczna Strefa Przedsiębiorczości, Zawidów, Nr 3		▲			▲			▲		
28.	Strefa Zrównoważonego Rozwoju – działalność produkcyjna, Czerwona Woda, Nr 4		▲			▲			▲		
29.	Pasma aktywności gospodarczej, Luban–Pisarzowice, Nr 5		▲			▲			▲		
30.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjna, Mojesz, Nr 6		▲			▲			▲		
31.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno–usługowa, Jelenia Góra, Nr 7		▲			▲			▲		
32.	Wielofunkcyjna Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości, Lubawka, Nr 8		▲			▲			▲		
33.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność przemysłowo–składowa,		▲			▲			▲		

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO								
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTY- CZNE	GLEBY	LASY
	Głogów, Nr 9									
34.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Kłobuczyn-Drozyna, Nr 10		▲			▲			▲	
35.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Sucha Górna-Kazimierzów, Nr 11		▲			▲			▲	
36.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości, Radoszyce-Ciechanów, Nr 12		▲			▲			▲	
37.	Tereny aktywizacji gospodarczej, Krzywa- Okmiany, Nr 13		▲			▲			▲	
38.	Strefa aktywizacji gospodarczej, Goliszów, Nr 14		▲			▲			▲	
39.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjna i rzemiosło nieuciążliwe, Rzeszotary, Nr 15		▲			▲			▲	
40.	Gminna strefa gospodarcza o zorganizowanej działalności inwestycyjnej, Czerwony Kościół, Nr 16		▲			▲			▲	
41.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-składowa, Prochowice, Nr 17		▲			▲			▲	
42.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-składowa, Lukaszów, Nr 18		▲			▲			▲	
43.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-składowa, Jawor, Nr 19		▲			▲			▲	
44.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-składowa, Budziszów Wielki-Gadków –Postolice, Nr 20		▲			▲			▲	
45.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-składowo- usługowa, Świebodzice, Nr 21		▲			▲			▲	
46.	Tereny skoncentrowanej działalności gospodarczej, Bielawa, Nr 22		▲			▲			▲	
47.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-składowa, Trzebieszowice, Nr 23		▲			▲			▲	
48.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-składowo- usługowa, Bystrzyca Kłodzka, Nr 24		▲			▲			▲	
49.	Tereny aktywizacji gospodarczej, Góra- Kłoda, Nr 25		▲			▲			▲	
50.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości , Zmigródek, Nr 26		▲			▲			▲	

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ZYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTY- CZNE	GLEBY	LASY	ŚRODO- WISKO KULTUROWE
51.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości, Stawiec, Nr 27		▲			▲			▲		
52.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Wołów, Nr 28		▲			▲			▲		
53.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Trzebnica, Nr 29		▲			▲			▲		
54.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Pegów, Nr 30		▲			▲			▲		
55.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Kryniczno-Malin-Ligota Piękna, Nr 31		▲			▲			▲		
56.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Długoleka, Nr 32		▲			▲			▲		
57.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Borowa-Smardzów, Nr 33		▲			▲			▲		
58.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Poniatowice-Ligota Polska, Nr 34		▲			▲			▲		
59.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości, Syców, Nr 35		▲			▲			▲		
60.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-usługowa, Kadłub-Zródła, Nr 36		▲			▲			▲		
61.	Strefa aktywności gospodarczej, Kostomłoty, Nr 37		▲			▲			▲		
62.	Strefa aktywności gospodarczej, Nowa Wieś Wrocławska, Nr 38		▲			▲			▲		
63.	Strefa aktywności gospodarczej, Bielany Wrocławskie, Nr 39		▲			▲			▲		
64.	Gminna strefa aktywności gospodarczej, Siechnice, Nr 40		▲			▲			▲		
65.	Obszar aktywności gospodarczej, Zórawna-Wojkowice-Krajków, Nr 41		▲			▲			▲		
66.	Tereny aktywności gospodarczej, Brzezimierz-Goszczyna, Nr 42		▲			▲			▲		
67.	Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości – działalność produkcyjno-składowa, Łagiewniki, Nr 43		▲			▲			▲		
68.	Strefa aktywności ekonomicznej, Szczawin-Chociwel, Nr 44		▲			▲			▲		
	KOMUNIKACJA DROGOWA										
69.	Budowa autostradowej obwodnicy Wrocławia. Ilości projektowane odnieszki	●▲	▲		▲		▲	▲	▲	▲	

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
	Wrocławia , łączącej projektowane odcinki autostrady A-8 i drogi ekspresowej S-5 z autostradą A-4										
70.	Budowa autostrady A-3 (drogi ekspresowej S-3) w wariantie pierwszym przebiegającej od granic z województwem lubuskim równoległe do drogi nr 3 do przejścia granicznego w Lubawce. Przewidywane obejścia Legnicy, Kamiennej Góry i Lubawki. Wariant drugi przewiduje wykorzystanie trasy istniejącej drogi nr 3 na odcinku od granicy z województwem lubuskim do Legnicy, budowę obejść Lubina i Legnicy i połączenie z obwodnicą Jawora. Dalej przebieg niezależny od dróg nr 3 i nr 5 do przejścia granicznego w Lubawce	●▲	▲		▲		▲	▲	▲		
71.	Budowa autostrady A-4 na odcinku Krzyżowa – Jedrzychowice	●▲	▲		▲		▲	▲	▲	▲	
72.	Przebudowa i modernizacja istniejących odcinków autostrady A-4 (Wrocław – Krzyżowa) i A-18 (Krzyżowa – Olszyna, granica państwa)	●▲	▲		▲		▲	▲	▲	▲	
73.	Budowa autostrady A-8 (drogi ekspresowej S-8). Na odcinku wschodnim Wrocław – Syców (od autostradowej obwodnicy Wrocławia do realizowanego południowego obejścia Sycowa) trasa niezależna, po północnej stronie drogi nr 8. Zachodni odcinek A-8 (S-8) równoległy do drogi nr 35 trasa niezależna do połączenia z A-3 (S-3) w węzle w rejonie Starych Bogaczowic	●▲	▲				▲		▲	▲	
74.	Przyjęcie dwóch wersji przebiegu dla autostrad A-3 i A8 (S-3 i S-8) : przebudowę istniejących odcinków dróg nr 3, nr 5 i nr 8 do uzyskania parametrów klasy S oraz rezerwy korytarza pod trasę A-3 (względnie S-3) i A-8 (względnie S-8) oraz S-5 niezależną od istniejących dróg	●▲	▲		▲		▲		▲	▲	
75.	Budowa drogi ekspresowej S-5 łączącej Dolny Śląsk z Wielkopolską i Pomorzem na północy i Republiką Czeską i Austrią na południu. Prowadzona trasa niezależna, w przybliżeniu równoległa do drogi nr 5 na północ od Wrocławia, a na południe - do	●▲	▲		▲		▲		▲	▲	

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
	drogi nr 8 (do Klodzka) i nr 33 (do przejścia granicznego w Boboszowie). Wariantowo przyjmuje się wykorzystanie istniejącej drogi nr 5 na odcinku Prusice – granica województwa po jej przebudowie do parametrów drogi ekspresowej										
76.	Budowa obejść miejscowości na drogach krajowych	●▲	▲		▲		▲		▲	●	
77.	Budowa, przebudowa i modernizacja dróg wojewódzkich	●▲	▲		▲		▲		▲		
	KOMUNIKACJA KOLEJOWA										
78.	Przebudowa i modernizacja najważniejszych linii kolejowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym:										
79.	E-30: AGC, AGTC; Zgorzelec – Wegliniec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów – Medyka	●▲	▲				▲		▲		
80.	E-59: AGC; Gdansk – Bydgoszcz – Leszno – Wrocław	●▲	▲				▲		▲		
81.	C 59/2: AGTC; Wrocław – Klodzko – Miedzylesie	●▲	▲				▲		▲		
82.	C-E 59: AGTC; Szczecin – Rzepin – Zielona Góra – Wrocław	●▲	▲				▲		▲		
83.	E-26: AGC; Wrocław – Kepno – Belchatów – Warszawa	●▲	▲				▲		▲		
84.	C-E 30: AGTC – Wrocław – Opole	●▲	▲				▲		▲		
85.	C 59/1: AGTC, Zawidów – Wegliniec – Zagan – Nowa Sól	●▲	▲				▲		▲		
86.	linia nr 295: odcinek Wegliniec – Horka	●▲	▲				▲		▲		
87.	linia nr 274 i 279: Wrocław – Walbrzych – Jelenia Góra – Luban – Zgorzelec/Wegliniec	●▲	▲				▲		▲		
88.	Stworzenie turystycznych kolei regionalnych np.: kolej sudecka, koleje turystyczne w rejonach atrakcyjnych turystycznie, Projekt Modelowy Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz Niederschlesien „Kolej w Dolinie Nysy Łużyckiej”; Optymalizacja transportu publicznego w Dolinie Nysy Łużyckiej itp.	●	●				▲		▲		
89.	Budowa północnej obwodnicy towarowej Wrocławia	●	▲				▲		▲		
90.	Budowa stacji transportu kombinowanego (droga – kolej) na linii E-	●	▲				▲		▲		

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
	30 w Weglincu										
91.	Budowa centrów logistycznych we Wrocławiu, Milkowicach k/Legnicy, Głogowie	●	▲				▲			▲	
92.	Modernizacja i dostosowanie do predkości powyżej 160 km/h korytarzy transportowych E-30 (III Paneuropejski Korytarz Transportowy); E-59 i C 59/2; E-26; C-E 59; C-E 30; C 59/1	●	▲				▲			▲	
93.	Modernizacja linii magistralnych i pierwszorzednych do uzyskania docelowo predkości: 160 km/h na liniach 132 (Wrocław – Opole – Katowice), 271 (Wrocław – Poznań) i 275 (Wrocław – Legnica - Milkowice)	●	▲				▲			▲	
	KOMUNIKACJA LOTNICZA										
94.	Rozbudowa Portu Lotniczego Wrocław S.A. we Wrocławiu		▲				▲			▲	
95.	Wykorzystanie byłych lotnisk poradzieckich: w Krzywej – do obsługi centrum multimodalnego w Weglincu i Legnicy – do obsługi centrum multimodalnego w Milkowie oraz czarterowego ruchu pasażerskiego	●	▲				▲	▲		▲	
96.	Wykorzystanie istniejącej sieci lotnisk lokalnych pod lotniska sportowe, sportowo-usługowe, sanitarne i lotniska cargo (np. lotnisko w Legnicy i Krzywej), budowa nowego lotniska w Głogowie, obsługującego północne obszary LGOM.	●	▲				▲	▲		▲	
	PRZEJSCIA GRANICZNE										
97.	Predocice – Rothenburg		▲				▲			▲	
98.	Sieniawka – Zittau Nord – nr 354p		▲				▲			▲	
99.	Białopole – Hrádek n. Nisou – nr 12 301p		▲				▲			▲	
100.	Lubawka – Královec – nr A-3/S-3		▲				▲			▲	
101.	Boboszków – Dolni Lipka – nr S-5		▲				▲			▲	
102.	Golinsk – Starostin – nr 35, d. 377		▲				▲			▲	

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
	ZEGLUGA										
103.	PORTY PROJEKTOWANE: Port kontenerowy we Wrocławiu, reaktywacja portu zakładowego Kozanów, w Scinawie, reaktywacja portu zakładowego w Głogowie	●	▲	▲	▲	▲	▲		▲		▲
104.	Modernizacja portów : w Oławie, Miejskiego we Wrocławiu, Popowice we Wrocławiu, port MPWiK we Wrocławiu, w Malczycach, Katedralnego w Głogowie, zimowego w Głogowie	●	▲	▲	▲	▲	▲				▲
105.	Modernizacja stoczni: Rzecznej we Wrocławiu, bazy remontowej we Wrocławiu - Osobowicach		▲	▲	▲	▲	▲		▲		
	STOPNIE PIETRZACE PROJEKTOWANE:										
106.	Stopień wodny Malczyce – dokonczenie budowy		▲	▲	▲	▲	▲		▲	▲	
107.	Stopień wodny Lubiaz – budowa warunkowa		▲	▲	▲	▲	▲		▲	▲	▲
108.	Stacje paliw dla sprzętu motorowodnego		▲		▲	▲					
109.	Odtworzenie i modernizacja szlaku żeglugowego na Odrze swobodnie płynącej (ponizej Lubiaza)	●	▲●	●	▲		▲		▲		
	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA										
110.	Ujęcia wód podziemnych o wydajności powyżej 5 mln m ³ na rok dla awaryjnego zasilania miasta Wrocławia: – wykorzystanie zasobów wód podziemnych z rejonu Bogdaszowice-Karczyce-Rodakowice (24000 m ³ /d) – wykorzystanie zasobów wód podziemnych struktury wodonosnej rejonu Olesnicy lub rejonu Kotowice-Siedlce (oba rejonu wymagające rozpoznania hydrologicznego).	●					▲		▲		
	Instalacje do oczyszczania ścieków, dla których może być wymagany raport										
111.	ZLEWNIA ODRY docelowa rozbudowa oczyszczalni dla miasta Wrocławia	●	●		●	●	●		●		
112.	restrukturyzacja pól irygowanych kompleksu Osobowice - ze względu na zmniejszona ilość ścieków	●	●		●	●	●		●		
113.	3 oczyszczalnie istniejące wymagają	●	●		●	●	●		●		

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ZYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTY- CZNE	GLEBY	LASY	ŚRODO- WISKO KULTUROWE
	rozbudowy lub modernizacji										
114.	17 planowanych grupowych oczyszczalni ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
115.	zlewnia rz. Nysy Łużyckiej: 3 oczyszczalnie istniejące wymagają rozbudowy lub modernizacji	●	●		●	●	●		●		
116.	6 planowanych grupowych oczyszczalni ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
117.	ZLEWNIA BOBRU rozbudowa oczyszczalni ścieków dla miasta Jeleniej Góry	●	●		●	●	●		●		
118.	1 planowana oczyszczalnia dla Szklarskiej Poreby Dolnej	●	●		●	●	●		●		
119.	13 oczyszczalni istniejących wymaga rozbudowy, modernizacji lub likwidacji	●	●		●	●	●		●		
120.	7 planowanych grupowych oczyszczalni ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
121.	ZLEWNIA KACZAWY modernizacja oczyszczalni ścieków dla miasta Legnicy	●	●		●	●	●		●		
122.	5 oczyszczalni istniejących wymaga rozbudowy lub modernizacji	●	●		●	●	●		●		
123.	5 planowanych grupowych oczyszczalni ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
124.	ZLEWNIA BYSTRZYCY rozbudowa i modernizacja grupowej oczyszczalni ścieków w Swiebodzicach - Cierniach w trakcie modernizacji komunalna oczyszczalnia ścieków dla m. Bielawa	●	●		●	●	●		●		
125.	7 oczyszczalni istniejących wymaga rozbudowy, modernizacji lub likwidacji	●	●		●	●	●		●		
126.	10 planowanych grupowych oczyszczalni ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
127.	ZLEWNIA SLEZY 3 oczyszczalnie istniejące wymagają rozbudowy, modernizacji lub likwidacji	●	●		●	●	●		●		
128.	13 planowanych grupowych oczyszczalni ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
129.	ZLEWNIA NYSY KŁODZKIEJ 6 oczyszczalni istniejących wymaga rozbudowy, modernizacji lub likwidacji	●	●		●	●	●		●		
130.	2 oczyszczalnie dla miast: Bystrzyca Kłodzka i Miedzylesie są w trakcie realizacji	●	●		●	●	●		●		
131.	4 planowane grupowe oczyszczalnie ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ZYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTY- CZNE	GLEBY	LASY	ŚRODO- WISKO KULTUROWE
132.	ZLEWNIA OLAWY 2 planowane grupowe oczyszczalnie ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
133.	ZLEWNIA WIDAWY 9 planowanych grupowych oczyszczalni ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
134.	ZLEWNIA BARYCZY 3 oczyszczalnie dla miast: Miedzybórz, Prusice i Wasoszi	●	●		●	●	●		●		
135.	4 oczyszczalnie istniejące wymagają modernizacji lub rozbudowy	●	●		●	●	●		●		
136.	24 planowane grupowe oczyszczalnie ścieków dla terenów wiejskich	●	●		●	●	●		●		
137.	ZLEWNIA LABY 1 oczyszczalnia istniejąca wymaga modernizacji	●	●		●	●	●		●		
	Inwestycje związane z unieszkodliwianiem odpadów										
138.	Planowane zakłady unieszkodliwiania odpadów komunalnych zlokalizowane w pobliżu istniejących składowisk: miasto Wałbrzych miasto Legnica miasto Lubin miasto Głogów miasto Polkowice miasto Lubomierz miasto Brzeg Dolny Trzebień gmina Bolesławiec Sciegny – Kostrzyca gmina Podgórzyn										
139.	Planowany zakład unieszkodliwiania odpadów komunalnych: Wielowieś gmina Syców										
140.	Planowane zakłady unieszkodliwiania odpadów komunalnych o nieustalonej lokalizacji dla powiatów: Wrocław, Jelenia Góra, kamiennogórski, kłodzki, średzki,										
141.	Modernizacja lub likwidacja istniejących wysypisk nie spełniających wymogów ochrony środowiska.	●	●	●	●	●	●		●		
142.	Rekultywacja wyeksploatowanych składowisk odpadów oraz „dzikich” wysypisk śmieci.	●	●	●	●	●	●		●	●	

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ZYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTY- CZNE	GLEBY	LASY	ŚRODO- WISKO KULTUROWE
143.	Napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu 400 kV relacji: Swiebodzice – Wrocław Klecina Wrocław Klecina – Pasikowice Dobrzeń (województwo opolskie) – Swiebodzice Młoty – Zabkowice Śląskie	▲	▲	▲						▲	
144.	Wznowienie budowy Elektrowni Szczytowo – Pompowej Młoty k/Bystrzycy Kłodzkiej										
145.	Rurociągi do przesyłu gazu o średnicy większej niż 800 mm i długości ponad 40 km: – gazociąg sr.1000 mm (zrealizowany) Odolanów – Podziemny Magazyn Gazu „Wierzchowice”.	▲	▲					▲	▲		
OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA											
Zbiorniki retencyjne projektowane:											
146.	Kamieniec na Nysie Kłodzkiej	●	▲	●	▲	▲		▲	▲		
147.	Zbiorniki retencyjne o pojemności niższej niż 10 mln m ³ (około 30 zbiorników) w tym na obszarach objętych ochroną lub proponowanych do objęcia ochroną:	●	▲	●							
148.	Bolesławów na Morawce	●	▲	●							
149.	Goszów na Białej Ładeckiej	●	▲	●							
150.	Kamionki na Pieszyckim Potoku (1,6 mln m ³)	●	▲	●	▲	▲		▲	▲		
151.	Pilichowice II na Bobrze	●	▲	●	▲	▲		▲	▲		
152.	Złotna na Kamiennym Potoku	●	▲	●	▲	▲		▲	▲		
Zbiorniki retencyjne w budowie:											
153.	Mała Kamienica na Kamieniczce	●	▲		▲	▲		▲	▲		
154.	Rzymówka na Kaczawie (zbiornik retencyjny suchy)	●	●					●	●		
Zbiorniki retencyjne suche projektowane:											
156.	Kostrzyca na Jedlicy	●	●					●	●		
157.	Mirsk na Czarnym Potoku	●	●					●	●		
158.	Poldery projektowane	●	●					●	●		
159.	Waly przeciwpowodziowe - projektowane	●	▲						▲		

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODO- WISKO PRZYRO- DNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZ- CHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIE- TRZE ATMOSFE- RYCZNE	TŁO AKUSTY- CZNE	GLEBY	LASY	ŚRODO- WISKO KULTUROWE
160.	Przewidywany Kanał wód katastrofalnych Odra - Widawa	●	▲			▲			▲	▲	
	TURYSTYKA										
161.	Stworzenie systemu turystyki wodnej na Odrze	●	▲	●			▲				●
162.	Projektowane turystyczne połączenia kolejowe (Sudecka Kolej Turystyczna, Kolej w Dolinie Nysy Luzyckiej)	●	●	●			▲				
163.	Rozwój funkcji turystycznej na bazie zbiornika Dobromierz	●			▲						
164.	Wyciągi narciarskie/ rozwój ośrodków narciarskich									▲	
165.	- Kolejka gondolowa i wyciąg krzeselkowy z Pogórza do Zielenca,	●	▲	▲						▲	
166.	- Kolejka gondolowa na Stóg Izerski (z kompleksem sportowo rekreacyjnym)	●	▲	▲						▲	
167.	- Rozwój ośrodka narciarskiego Czarna Góra	●								▲	
168.	Rozbudowa lotniska Mirosławice						▲	▲			
	SFERA EKOLOGICZNA										
169.	Wprowadzanie odnawialnych źródeł energii: - energetyka wodna - energetyka wiatrowa, - wody geotermalne, - energia słoneczna, - spalanie biogazu i słomy	●	●	▲	● ▲	●	●		●	●	
170.	Wdrażanie ochrony w zlewniach rzek: - Nysy Kłodzkiej, - Bystrzycy do zbiornika Mietków, - Strzegomki do zb. Dobromierz, - Nysy Szalonej, - Leska (górnego Bobru), - Olawy, - Klikawy, - Orlicy, - Nysy Luzyckiej, - źródłiskowych odcinkach potoków górskich w rejonie Snieznika Objęcie ochrona zlewni rzek: - Baryczy, - Widawy	●	●	●	●	●	●		●	●	

L.P.	INWESTYCJE O ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU	SKUTKI WPŁYWU REALIZACJI USTALEN PLANU NA ŚRODOWISKO									
		WARUNKI ŻYCIA	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	KRAJOBRAZ	WODY POWIERZCHNIOWE	WODY PODZIEMNE	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	TŁO AKUSTYCZNE	GLEBY	LASY	ŚRODOWISKO KULTUROWE
171.	<p>Tworzenie ponadregionalnego systemu ochrony przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem systemów europejskich ECONET i NATURA 2000:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie nowych i poszerzenie istniejących elementów systemu ochrony przyrody: - rezerwatów przyrody, - parków krajobrazowych, - obszarów chronionego krajobrazu, - korytarzy ekologicznych, 	●	●	●	●	●	●		●	●	
172.	<p>Zwiększanie lesistości obszaru województwa dolnośląskiego, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizację Krajowego Programu Zwiększania Lesistości, - przeznaczanie pod zalesienia gruntów najniższej jakości, zbędnych dla rolnictwa, zdegradowanych oraz zagrożonych erozją, - wprowadzanie nowych i pielęgnacja istniejących zadrzewień 	●	●	●	●	●	●		●	●	
173.	<p>Polepszanie stanu zdrowotności i odporności drzewostanów na biotyczne i abiotyczne czynniki szkodliwe, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa gatunkowa obszarów lesnych w celu dostosowania składu gatunkowego do warunków siedliskowych, - ochrona lasów przed pożarami. - upowszechnianie biologicznych i ekologicznych metod ochrony lasów, - opracowanie i wdrożenie programu małej retencji, - uregulowanie i ukierunkowanie rekreacji i turystyki na obszarach lesnych 	●	●	●	●	●	●		●	●	

● ODDZIAŁYWANIE POZYTYWNE

▲ ODDZIAŁYWANIE NEGATYWNE

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, ZMNIEJSZANIE LUB KOMPENSOWANIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z przyjętymi w Prognozie kryteriami do najbardziej istotnych z punktu widzenia województwa obszarów problemowych, które zostały zidentyfikowane w projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, należą:

SFERA GOSPODARCZA

Działalność zakładów KGHM Polska Miedź S.A. na obszarze Legnicko – Głogowskiego Okręgu Miedziowego.

Teren wpływów eksploatacji rud miedzi objęty jest kompleksowymi systemami monitorowania m.in.: drgań powierzchni, deformacji powierzchni terenu i zmian poziomu wód gruntowych, których celem jest prognozowanie oraz ograniczanie oddziaływania działalności wydobywczej na środowisko.

Dotychczasowy wpływ działalności górniczej spowodował występowanie lokalnych niecek osiadan, które wraz z rozwojem eksploatacji uległy połączeniu i pogłębieniu osiągając maksymalnie 3,5 m (średnio 1,0 – 1,5 m) i obejmując praktycznie całość użytkowanych obszarów górniczych (rys. 1). Przewiduje się, że w przyszłości, wraz z postępującą eksploatacją złoża, niecka osiadan będzie się poszerzać i pogłębiać, nie spowoduje jednak znacznego wzrostu odkształceń powierzchni, osiągając maksymalnie 4 m (rys 2).

Niniejsze opracowanie zawiera dwie wersje prognozy występowania drgań powierzchni terenu (rys. 3 i 4) spowodowanych eksploatacją górniczą, gdzie przyspieszenia pow. 250 mm/s² mogą być przyczyną uszkodzeń budynków.

Projekt Planu zakłada kontynuację górnictwa rud miedzi w przewidywanym okresie z uwzględnieniem technologii eksploatacji złóż ograniczających w jak największym stopniu negatywny wpływ przemysłu wydobywczego na środowisko przyrodnicze w tym powierzchnie terenu z uwzględnieniem działań dążących do ograniczenia ilości i negatywnego oddziaływania wytwarzanych odpadów górniczych.

Ze względu na kompleksowe rozwiązanie wszystkich problemów ekologicznych oraz przestrzeganie obowiązkowych wymogów ochrony środowiska hutnictwo metali nieżelaznych nie stanowi obecnie zagrożenia ekologicznego w skali ponadregionalnej, czego wyrazem było skreślenie Huty Miedzi Legnica oraz Huty Miedzi Głogów I (warunkowo) z "Listy 80" najbardziej uciążliwych w skali kraju zakładów przemysłowych.

Realizacja zapisanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wymogów dotyczących stosowania najlepszych dostępnych technologii (BAT), modernizacji najbardziej uciążliwych zakładów oraz dalszego ograniczania emisji zanieczyszczeń zgodnie ze standardami Unii Europejskiej przyczyni się do trwałej poprawy stanu środowiska na obszarze LGOM-u i zmniejszenia powierzchni obszarów zdegradowanych.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zakłada się dalsze funkcjonowanie i rozbudowę zbiornika odpadów poflotacyjnych „Żelazny Most”. Plany KGHM Polska Miedź S.A. przewidują rozbudowę składowiska do rzędnej korony zapór 180 m. n.p.m. (docelowo 200 m. n.p.m.) i zwiększenie objętości deponowanych odpadów do ok. 700 mln m³ (podwojenie obecnej objętości).

Planowana rozbudowa składowiska spowoduje zwiększenie natężenia szkodliwych czynników powodujących degradację środowiska przyrodniczego i w efekcie ich sumarycznego nakładania się i bioakumulacji w lancuchu pokarmowym będzie miała wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców. Biorąc jednak pod uwagę brak alternatywnych rozwiązań dotyczących składowania odpadów poflotacyjnych oraz fakt, iż każda inna lokalizacja składowiska będzie miała zdecydowanie większy wpływ na środowisko przyrodnicze, w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego przewiduje się dalszą rozbudowę zbiornika „Żelazny Most”.

Przy projektowaniu, rozbudowie i eksploatacji zbiornika „Żelazny Most” należy bezwzględnie przestrzegać zaleceń podanych w specjalistycznych opracowaniach, w tym ustaleń zawarte w Raporcie Zespołu Ekspertów Międzynarodowych.

Zgodnie z w/w Raportem konieczne jest zastosowanie podejścia o nazwie „metoda obserwacyjna”, polegającego na zainstalowaniu instrumentów pomiarowych (sejsmografów, inklinometrów, wiązek piezometrów i innych) w kilku przekrojach zapór i stałe monitorowanie i ocenę funkcjonowania obiektu w celu wykrycia wszelkich przemieszczeń zapór i gruntów podłoża.

Niezbędne jest również stałe prowadzenie obserwacji pozostałych oddziaływań na środowisko w zakresie infiltracji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych, emisji zanieczyszczeń pyłowych do atmosfery, degradacji gleb, wpływu na rośliny i zwierzęta oraz zdrowie mieszkańców.

Kompleks energetyczno-górnicy w Worku Żytawskim

Projekt Planu zakłada utrzymanie eksploatacji węgla brunatnego do czasu kiedy będzie to ekonomicznie uzasadnione. Realizacja zapisów Planu w zakresie prowadzenia sukcesywnej rekultywacji zwalowiska i odkrywki w miarę wylączania ich z użytkowania górniczego oraz stosowania najlepszych dostępnych technik eksploatacji rokuje nadzieje na poprawę ogólnego stanu środowiska i zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych, jednakże rekultywacja nie jest w stanie przywrócić pierwotnych walorów środowiska przyrodniczego.

Skala opracowania projektu Planu nie pozwala na kompleksowe rozwiązanie problemu odkrywkowej eksploatacji węgla zwraca jednak uwagę na problem, którego rozwiązanie powinno nastąpić w opracowaniach szczegółowych.

Zakończenie eksploatacji węgla brunatnego przewidywane jest około 2040 roku. Docelowa powierzchnia wyrobiska wyniesie 3300 ha z czego połowa zostanie przeznaczona na zwalowisko wewnętrzne. Powstanie także zbiornik wodny. Rekultywacja wyrobiska zostanie zakończona w okresie kilku lat od zaprzestania eksploatacji.

Rekultywacja terenu górniczego prowadzona w kierunku lesnym obejmuje obszar zwalowisk zewnętrznego i wewnętrznego i odbywa się na bieżąco. Do chwili obecnej zrekultywowano 1817 ha z 2175 ha powierzchni zwalowiska zewnętrznego.

Elektrownia „Turów”

W efekcie realizacji inwestycji proekologicznych i modernizacji zakładu w latach dziewięćdziesiątych nastąpiło znaczne zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w wyniku czego 16 listopada 2000 r. Elektrownia została skreślona z listy zakładów najbardziej szkodliwych w skali kraju. Do znacznej redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w skali regionu znacznie przyczyniła się również realizacja międzynarodowego programu „Czarny Trójkąt” (Polska, Czechy, Niemcy, Unia Europejska), który ma na celu zbliżenie stanu środowiska regionu do norm Unii

Europejskiej i stworzenie sprawnego systemu monitoringu zanieczyszczeń atmosfery. Obecnie nie notuje się przekroczeń średniorocznych norm dla podstawowych zanieczyszczeń powietrza na tym terenie.

Zapisane w Projekcie planu działania zmierzające do dalszego ograniczenia emisji zanieczyszczeń pyłowych, SO₂ i NO₂, oraz dalsza modernizacja Elektrowni „Turów” w ramach programu „Czarny Trójkąt” stwarzają szanse dalszej poprawy stanu powietrza w województwie dolnośląskim. Całkowita modernizacja Elektrowni zostanie zakończona 31 maja 2005 roku po wyłączeniu z eksploatacji wszystkich kotłów o przestarzałej technologii.

Zlikwidowane Dolnośląskie Zagłębie Węglowe

Projekt Planu zakłada dalszą kompleksową rekultywację i zagospodarowanie terenów pogórnich wchodzących w skład dawnego Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego oraz likwidację szkód górniczych. Tereny te są silnie zdegradowane i wymagają działań zmierzających do przywrócenia im dawnego charakteru użytkowania. Skala opracowania planu nie pozwala na przedstawianie sposobów rekultywacji i rodzajów późniejszego zagospodarowania. Zakres przewidzianych i realizowanych działań adresowany jest w szczegółowych projektach i dokumentach.

Realizacja założeń Planu będzie miała obok usunięcia ww. zagrożeń wynikających z zaprzestania eksploatacji węgla kamiennego, także pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze poprzez stopniowy zanik szkód górniczych, poprawę krajobrazu poprzez zagospodarowanie antropogenicznych, wieloprzestrzennych form terenu i zwiększenie powierzchni terenów zielonych.

Obszary intensywnej działalności górniczej

Pozostałe obszary działalności górniczej oddziałują negatywnie i nadal będą oddziaływać, poprzez utrzymanie ich funkcjonowania w planie, na wszystkie lub niektóre elementy środowiska przyrodniczego. Dotyczy to przede wszystkim terenów objętych intensywną bądź skoncentrowaną działalnością wydobywczą w środkowej części województwa, m.in. rejonu masywu Strzegom-Sobótka, eksploatacji glin ogniotrwałych ze złoża Rusko-Jaroszów, podziemnej eksploatacji gipsów i anhydrytów ze złóż Lubichów i Nowy Ład oraz innych.

Uwzględniając kontynuację działalności wydobywczej przede wszystkim w części środkowej, zakłada się przestrzeganie zasad bezpieczeństwa eksploatacji w stosunku do obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, rolniczych i innych oraz monitorowanie wpływu eksploatacji na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.

Złóża węgla brunatnego na monoklinie przedsudeckiej

Projekt planu zagospodarowania przestrzennego województwa przewiduje ochronę rozpoznanych złóż węgla brunatnego zalegających na monoklinie przedsudeckiej umożliwiającą ich przyszłe, hipotetyczne wykorzystanie.

Zagospodarowanie przestrzenne regionu i konieczność ochrony środowiska uniemożliwia eksploatację wszystkich występujących tam zasobów. Projekt planu zakłada określenie obszaru możliwej, hipotetycznej eksploatacji złoża „Legnica”, uwzględniające warunki dla przestrzennego rozwoju obszaru. Przyjęte „Założenia polityki energetycznej Polski do 2020 r.” nie przewidują jednak wykorzystania tego złoża w bilansie paliwowo-energetycznym kraju w tym okresie, wskazując równocześnie na jego perspektywiczne traktowanie występujących zasobów.

Realizacja postanowień planu w zakresie ochrony obszaru występowania złoża „Legnica” spowoduje ograniczenia w lokalizacji inwestycji na omawianym obszarze.

Ewentualne zagospodarowanie złoża spowoduje ogólne pogorszenie stanu środowiska przyrodniczego oraz zniszczenie ciągłości systemu powiązanych przyrodniczych ponieważ złoża zalega pod terenami leśnymi stanowiącymi jedyny korytarz ekologiczny łączący północno-zachodnią część województwa z doliną Odry.

Za inwestycje ze **sfer** **gospodarczej** szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi Rozporządzenie MOSZNiL uznaje: rafinerie ropy naftowej, inwestycje służące do pierwotnego wytopu surowki żelaza i stali oraz produkcji metali, zakłady wydobywania azbestu oraz przerobu azbestu i produktów zawierających azbest, zakłady chemiczne, zakłady wytwarzające masy celulozowe, papier lub tekturę, w ilości powyżej 200 ton na dobę.

Natomiast za inwestycje mogące pogorszyć stan środowiska uznane zostały: inwestycje w przemyśle hutniczym, metalurgicznym i maszynowym, inwestycje w przemyśle chemicznym oraz inwestycje w przemyśle tekstylnym, skórzanym, drzewnym i papierniczym.

Do **obszarów specjalnych** istniejących lub projektowanych na obszarze województwa zalicza się centra logistyczne, parki technologiczne, regionalne strefy rozwoju przedsiębiorczości oraz regionalne strefy rozwoju przedsiębiorczości. Ich powstanie i rozwój, oprócz niezaprzeczalnych korzyści dla rozwoju gospodarczego obszaru, stwarza zagrożenia dla środowiska w postaci:

- powstawanie wielkoprzestrzennych obiektów kubaturowych, oddziałujących negatywnie na krajobraz,
- intensyfikacja ruchu kołowego,
- niebezpieczeństwa powstawania lokalnych źródeł emisji zanieczyszczeń atmosfery i wód powierzchniowych,

Działania wskazane dla ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko:

- zapewnienie standardów technologicznych w procesach produkcyjnych mających na celu zapewnienie ochrony środowiska,
- tworzenie zintegrowanych koncepcji urbanistyczno-architektonicznych, kładących szczególny nacisk na walory krajobrazowe proponowanych rozwiązań.

KOMUNIKACJA DROGOWA, KOLEJOWA I LOTNICZA

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z ustaleń projektu PZPWD w **sferze komunikacyjnej** dotyczą: komunikacji drogowej w tym, drogowych przejść granicznych, komunikacji kolejowej, komunikacji lotniczej.

Do inwestycji komunikacyjnych szczególnie szkodliwych dla środowiska zalicza się: autostrady i drogi ekspresowe, porty lotnicze o długości podstawowego pasa startowego 2.100 metrów lub większej.

Do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska zalicza się inwestycje infrastrukturalne takie jak: drogi krajowe oraz drogi wojewódzkie, linie kolejowe dopuszczające prędkości co najmniej 200 km/h oraz urządzenia przeladunkowe kolejowe i na inne rodzaje transportu oraz terminale między różnymi rodzajami transportu, pozostałe porty lotnicze oraz lądowiska, linie tramwajowe, kolejki linowe lub podobne linie szczególnego charakteru, używane wyłącznie lub głównie do transportu pasażerów, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów dla więcej niż 500 samochodów osobowych lub 200 samochodów ciężarowych, zajezdnie tramwajowe i autobusowe oraz bazy transportowe, drogowe przejścia graniczne i terminale odpraw celnych.

Autostrady i drogi szybkiego ruchu

Największe zagrożenia dla środowiska w infrastrukturze drogowej stwarzają autostrady i drogi szybkiego ruchu. Należą one do inwestycji, których uciążliwego oddziaływania na środowisko, mimo zastosowania środków ochronnych, nie można rozpatrywać jedynie w liniach rozgraniczających. Oddziaływanie tzw. ponadnormatywne autostrady wykracza poza pas drogowy, dotyczy to przede wszystkim oddziaływania na środowisko przyrodnicze, grunty rolne, lesne, powietrze atmosferyczne i tło akustyczne. W przypadku hałasu występuje oddziaływanie nawet na odległość 150-250 m od krawędzi jezdni.

Z tego względu autostrady, podobnie jak i inne trasy komunikacyjne, zostały włączone do grupy przedsięwzięć, dla których tworzy się obszar ograniczonego oddziaływania (art.135 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Przykładem w województwie dolnośląskim jest **autostrada A-4**, która z jednej strony wpływa na pogorszenie stanu środowiska (spaliny, hałas), z drugiej strony – wpływa pozytywnie na poprawę warunków życia mieszkańców poprzez wyprowadzenie najbardziej uciążliwego ruchu poza układy osadnicze.

Przebieg autostrad i dróg szybkiego ruchu przez województwo dolnośląskie nie zawsze przebiega bezkolizyjnie w stosunku do różnych form ochrony przyrody (zarówno istniejących jak i projektowanych). Związane jest to z istniejącymi licznymi uwarunkowaniami przyrodniczymi i antropogenicznymi.

Głównymi obszarami, na których występują **konflikty pomiędzy korytarzami komunikacyjnymi a systemami przyrodniczymi** w województwie dolnośląskim, w aspekcie istniejących i projektowanych elementów są:

- **Autostrada A-4** (III Paneuropejski Korytarz Transportowy):
 - odcinek Krzywa – Jedrzychowice – przebiega przez projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Dolnośląskie,
 - na wysokości Katow Wrocławskich autostrada A-4 przecina Park Krajobrazowy – „Dolina Bystrzycy”.
- **Autostrada A-18** na całości projektowanego przebiegu trasy:
 - wnika głęboko w projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Dolnośląskie,
 - przecina projektowany Park Krajobrazowy Doliny Kwisy.
- **Projektowana droga ekspresowa S-8** (Syców – Wrocław – Stare Bogaczowice):
 - od strony północnej trasa graniczy z projektowanym obszarem Chronionego Krajobrazu Wzgórz Trzebnickich,
 - przebiega przez północne tereny projektowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dobrej,
 - na północnych granicach miasta Wrocławia S-8 przecina projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawy,
 - przecina Książanski Park Krajobrazowy oraz jego otulinę.
- **Projektowana droga ekspresowa S-3** (Lubawka – Kamienna Góra - Legnica – granica województwa):
 - od granicy do Lubawki trasa przebiega przez Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie,
 - w okolicach Lubawki (wsch.) graniczy z projektowanym obszarem Parku Krajobrazowego Gór Kruczych i Zaworów,
 - od strony północnej Kamiennej Góry graniczy z obszarem Rudawskiego Parku Krajobrazowego,

- na południe od Starych Bogaczowic (wsch.) styka się z Obszarem Chronionego Krajobrazu Masywu Trójgarbu,
 - na północ od Bolkowa graniczy z projektowanym obszarem poszerzenia Parku Krajobrazowego „Chelmy”, a następnie przebiega przez jego otulinę aż do projektowanego obejścia Jawora,
 - na północ od Legnicy S-3 przecina na niewielkim obszarze wschodnie tereny Obszaru Chronionego Krajobrazu – Dolina Czarnej Wody,
 - na północnych krancach województwa przebiega przez otulinę (wsch.) Przemkowskiego Parku Krajobrazowego,
 - na granicy z województwem wielkopolskim styka się od wschodu z Obszarem Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dalkowskich.
- **Projektowana droga ekspresowa S-5 (Miedzylesie – Klodzko – Zabkowice Śląskie - Wrocław – Leszno - Poznań):**
 - pomiędzy Klodzkiem a Bardem Śląskim trasa przebiega pomiędzy Obszarem Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich i Sowich (póln.-zach.) na dalszym odcinku częściowo go przecinając oraz pomiędzy Śnieżnickim Parkiem Krajobrazowym przebiegając przez jego otulinę,
 - w okolicach Lagiewnik trasa styka się z otuliną Śleszańskiego Parku Krajobrazowego,
 - na północ od Wrocławia trasa przecina projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawy,
 - na zach. od Wiszni Malej i Trzebnicy S-5 przebiega przez projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Trzebnickich,
 - na północ od Zmigrodu trasa przebiega przez obszar Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”, aż do granic województwa.

Lotniska

Oddziaływanie portów lotniczych sprowadza się głównie do uciążliwości akustycznych, których nie można do końca wyeliminować, w związku z powyższym wyklucza się strefy nalotu spod zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej.

Port Lotniczy Wrocław Strachowice - w związku z perspektywą rozwoju portu obejmująca rozszerzenie terytorialne lotniska, rozbudowę elementów jego infrastruktury oraz powiązań z regionem, stanowi spośród innych portów największe zagrożenie dla środowiska. Na zwiększenie uciążliwości lotniska wpłynie wydłużenie drogi startowej, zwiększenie ruchu towarowego, pasażerskiego, związany z tym transport samochodowy, budowa drugiej drogi kołowania i drogi startowej, budowa łącznika lotniskowego oraz budowa trasy i przystanku szybkiej kolei miejskiej (zgodnie z koncepcją Rozwoju Lotniska Wrocław Strachowice – perspektywa 2020, Wrocław, sierpień 2001r.). Brak jest jednak rozpoznania uciążliwości istniejącego lotniska i jego ewentualnej rozbudowy dla środowiska przyrodniczego.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensowanie szkodliwych oddziaływań na środowisko

Ograniczanie negatywnego wpływu komunikacji na stan środowiska naturalnego poprzez:

- dostosowanie infrastruktury komunikacyjnej do współczesnych wymogów i standardów europejskich.
- dbałość o ochronę środowiska na etapie planowania i projektowania inwestycji drogowych.
- modernizację i przebudowę istniejących tras dostosowując je do prognozowanego ruchu i gabarytów pojazdów.

- właściwe kształtowanie przebiegu dróg i obsługi terenów przyległych w celu ograniczenia uciążliwości wywołanych ruchem.
- budowę ekranów dzwiekoszczelnych w obszarach zagrożonych hałasem komunikacyjnym (głównie w obszarach zabudowanych i obszarach chronionych i przy autostradach).
- budowę zbiorników bezodpływowych przy autostradach, drogach ekspresowych oraz głównych trasach dla transportu TSP oraz innych materiałów niebezpiecznych.
- zapewnienie bezkolizyjnych przejść dla zwierząt na głównych trasach województwa – uwzględnienie korytarzy ekologicznych dla zwierząt przecinających się z drogami o dużym natężeniu i zastosowanie dostępnych środków w celu zminimalizowania kontaktu z komunikacją (np. zielone mosty).
- budowę tras obwodowych i obejść miejscowości przy zapewnieniu należytej dbałości o ochronę środowiska.
- stworzenie zintegrowanej sieci profesjonalnych centrów logistycznych i firm spedycyjnych dla skrócenia czasu i obniżenia kosztu transportu ładunków.
- rozbudowę Portu Lotniczego Wrocław – Strachowice (docelowa lokalizacja, zakres) z uwzględnieniem jego wpływu na stan środowiska przyrodniczego.

W zakresie komunikacji zbiorowej i regionalnej:

- promowanie transportu zbiorowego jako formy transportu ekonomicznego i ekologicznego (szczególnie w przewozach turystycznych i relacjach dom – praca).
- stosowanie taboru o niskiej emisji (głównie pojazdów komunikacji zbiorowej oraz samochodów ciężarowych).
- poprawę funkcjonowania komunikacji w miastach, szczególnie komunikacji zbiorowej.
- wprowadzenie taboru ekologicznego (tramwaje, kolej regionalna itp.).
- eliminację zbędnych przewozów i nieuzasadnionej potrzebami pracy przewozowej.

W zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego:

- osiągnięcie sprawności i niezawodności funkcjonowania systemów i infrastruktury komunikacyjnej.
- poprawa komfortu, jakości oraz bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa dolnośląskiego.
- zabezpieczenie transportu materiałów toksycznych i niebezpiecznych oraz paliw.
- zmniejszenie uciążliwości związanych z ruchem drogowym poprzez zastosowanie dostępnych środków warunkujących poprawę płynności ruchu np. poprzez budowę pasów ruchu powolnego na długich wzniesieniach w rejonach górskich i podgórskich.

ZEGLUGA

Za inwestycje szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi z dziedziny żeglugi uznaje się: śródlądowe porty i śródlądowe drogi wodne pozwalające na żeglugę jednostek pływających o wyporności ponad 1.350 ton.

Natomiast za inwestycje mogące pogorszyć stan środowiska: porty oraz przystanie (nie wymienione w inwestycjach szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi), śródlądowe drogi wodne (nie wymienione w inwestycjach szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi), systematyczne regulacje rzek, stacje paliw płynnych, z wyłączeniem stacji gazu propan – butan, stocznie.

Stopnie wodne

Na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 13 stopni wodnych. Do planowanych zadań inwestycyjnych służących utrzymaniu i poprawie funkcji transportowej Odrzańskiej Drogi Wodnej, które znalazły się również w "Programie dla Odry - 2006", zakwalifikowano dokonanie budowy stopnia wodnego Malczyce oraz warunkowo stopnia wodnego Lubiaz.

Stopnie wodne powodują znaczne straty w środowisku przyrodniczym. Przede wszystkim gwałtowna zmiana poziomu wód gruntowych w dolinie rzeki powoduje nadmierne podtapianie, a nawet konieczność wycinki lasów powyżej stopnia. Natomiast poniżej stopnia zachodzi spadek poziomu wód gruntowych, co także prowadzi do zamierania drzewostanów, przemiany lasów legowych w grady, podsychania dotychczas wilgotnych łąk, zaniku starorzeczy. Następuje przerwanie szlaków wędrówek ryb (nie dość skuteczne przepławki).

Wszystkie powyższe skutki są szczególnie silne poniżej ostatniego w kaskadzie stopnia w dole rzeki. Gwałtowna erozja dna poniżej ostatniego stopnia (13 metrowy wybój poniżej stopnia w Brzegu Dolnym) i na dalszym odcinku obniżenie dna na przestrzeni wielu kilometrów powoduje dodatkowe obniżenie poziomu wód gruntowych.

Jedną z nielicznych korzyści przyrodniczych jest możliwość, dzięki podwyższonemu poziomowi wody powyżej stopnia wodnego, stworzenia warunków do odbudowy lasów legowych, olsów i wilgotnych łąk.

W celu kompensowania szkodliwych oddziaływań stopni wodnych na środowisko przyrodnicze istnieje możliwość nawadniania doliny poniżej stopnia za pomocą kanałów pobierających wodę powyżej stopnia i rozprowadzania jej po dolinie powyżej stopnia wodnego.

W ramach swojego oddziaływania legislacyjny plan nie może przeciwdziałać występowaniu powyższych niekorzystnych zjawisk.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Ujęcia wód podziemnych

Istniejące i planowane ujęcia wód podziemnych o dużej wydajności powodują powstawanie lejów depresyjnych i odwodnienie terenu – zapobiega temu racjonalne i oszczędne gospodarowanie zasobami wodnymi.

Oczyszczalnie ścieków komunalnych

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego przyjęto porządkowanie gospodarki ściekowej w zlewniach rzek na podstawie zamierzeń programowych określonych przez poszczególne gminy (zadania własne gmin).

Modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków komunalnych nie spełniających przepisów z zakresu ochrony środowiska pozwoli zapobiec szkodliwemu oddziaływaniu na środowisko poprzez zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych do wód powierzchniowych. Rozbudowa oczyszczalni we Wrocławiu, Świebodzicach-Cierniach (dla Walbrzycha, Szczawna Zdrój i Świebodzic), Jeleniej Górze i modernizacja oczyszczalni w Legnicy oraz zakończenie modernizacji oczyszczalni w Bielawie spowoduje przyjęcie większej ilości ścieków komunalnych z obszarów miejskich i pobliskich terenów wiejskich oraz zwiększenie ilości oczyszczanych ścieków.

Docelowa rozbudowa oczyszczalni wrocławskiej i legnickiej oraz przyjęcie wszystkich ścieków miejskich pozwoli na wyłączenie z eksploatacji obecnie użytkowanych pól irygacyjnych.

Do likwidacji zrzutu ścieków nieoczyszczonych, a tym samym poprawy stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, zarówno z terenów miejskich jak i wiejskich przyczyni się:

- budowa mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków dla miast: Miedzybórz, Prusice i Wasosz;
- zakończenie realizacji oczyszczalni ścieków w Bystrzycy Kłodzkiej i Miedzylesiu oraz podłączenie do istniejącej oczyszczalni ścieków miasta Radkowa;
- budowa nowych 97 grupowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich;
- modernizacja, rozbudowa lub likwidacja 45 istniejących obecnie mniejszych oczyszczalni ścieków;
- budowa systemów kanalizacyjnych na terenach miejskich i wiejskich (dla terenów niezwodociagowanych równoczesna budowa sieci wodno-kanalizacyjnych);
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich przy rozproszonym zabudowie.

Składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych

Dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, należy sporządzić plany gospodarki odpadami: krajowy, wojewódzki, powiatowe i gminne. Plany te powinny uwzględnić wszystkie rodzaje odpadów powstające na określonym terenie i sposoby ich unieszkodliwiania.

W planie województwa uwzględniono obecnie użytkowane składowiska odpadów komunalnych z określeniem przewidywanego przez gminy okresu eksploatacji oraz składowiska odpadów pochodzących z zakładów przemysłowych. Są to miejsca mogące spowodować potencjalne skażenie wszystkich elementów środowiska.

W celu przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska gruntowo-wodnego ustalono w planie:

- modernizację lub likwidację istniejących składowisk niespełniających wymogów ochrony środowiska;
- budowę zakładów unieszkodliwiania odpadów;
- rekultywację wyeksploatowanych składowisk odpadów oraz „dzikich” wysypisk śmieci;
- likwidację istniejących mogilników, które to obiekty należy zakwalifikować jako składowiska odpadów niebezpiecznych o nieuregulowanym stanie formalnoprawnym.

W celu zminimalizowania ilości wytwarzanych i składowanych odpadów oraz zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko należy stosować **rozwiązywanie gospodarki odpadami w sposób kompleksowy**, z uwzględnieniem polityki ekologicznej Państwa i obowiązujących w tym zakresie aktów prawnych oraz podstawowych zasad, a w szczególności:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- segregacja i recykling odpadów,
- stosowanie nowoczesnych metod utylizacji odpadów.

Konfliktowa lokalizacja istniejących składowisk odpadów komunalnych położonych na terenie istniejących i planowanych parków krajobrazowych:

- składowiska w miejscowościach Dunkowa i Stawiec gmina Milicz, Wierzchowice gmina Krosnice, Gatka gmina Zmigród położone w Parku Krajobrazowym „Dolina Baryczy”;
- składowisko w mieście Przemków położone w Przemkowskim Parku Krajobrazowym;
- składowiska w miejscowości Muchów gmina Mecinka i Nowa Wies Wielka gmina Paszowice położone w Parku Krajobrazowym „Chelmy”;
- składowisko w mieście Wojcieszów położone w planowanym Kaczawskim Parku Krajobrazowym;
- zamknięte składowisko w mieście Olawa położone w planowanym Nadodrzańskim Olawsko-Wrocławskim Parku Krajobrazowym.

Rurociagi do przesyłu gazu

Istniejące i projektowane rurociagi gazowe stanowią zagrożenie dla środowiska głównie w przypadku awarii, a projektowane mogą spowodować zmiany w krajobrazie i rzeźbie terenu wzdłuż trasy gazociągu.

Gazociągi wysokiego ciśnienia istniejące i planowane na obszarze województwa dolnośląskiego przedstawiono w projekcie planu w formie ideogramu. Projekt trasy przebiegu wykonany w większej skali może zminimalizować skutki oddziaływania inwestycji na środowisko poprzez takie przeprowadzenie gazociągu w terenie, które uwzględni walory środowiska przyrodniczego i obszary szczególnie cenne przyrodniczo.

Linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 220 kV i 400 kV

Istniejące linie elektroenergetyczne wpływają ujemnie na walory krajobrazowe województwa. Przebieg linii elektroenergetycznych przedstawiono podobnie jak gazociągów wysokiego ciśnienia na obszarze województwa w formie ideogramu. Projektowane linie napowietrzne zakłócają nie tylko krajobraz ale powodują również wycinke znacznych obszarów lasnych.

Wytwarzane pole elektromagnetyczne wzdłuż trasy linii wysokiego napięcia nie powinno przekraczać dopuszczalnych poziomów.

Istniejące i planowane elektrownie wodne zlokalizowane na obszarach chronionych

- Rudawski Park Krajobrazowy – istniejące Janowice Wielkie i Miedzianka na rzece Bóbr;
- Park Krajobrazowy Doliny Bobru – istniejące Pilchowice i Wrzeszczyn na rzece Bóbr;
- Planowany Nadodrzański Olawsko-Wrocławski Park Krajobrazowy – istniejące: Janowice i Młynówka oraz planowane: Olawa i Ratowice na rzece Odra;
- Planowany Lesniansko-Złotnicki Park Krajobrazowy – istniejące Lesna i Złotniki na rzece Kwisa;
- Planowany Park Krajobrazowy Doliny Kwisy – istniejące Kliczków i Przejsław na rzece Kwisa;
- Planowany Lubiasko-Głogowski Park Krajobrazowy – planowane Lubiaz i Malczyce na rzece Odra.

OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

Za inwestycje szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi z zakresu ochrony przeciwpowodziowej uznaje się: zbiorniki wodne o pojemności całkowitej większej niż 10 mln m³ oraz zapory wodne o wysokości piętrzenia powyżej 8 m.

Natomiast za inwestycje mogące pogorszyć stan środowiska: urządzenia przeciwpowodziowe, waly przeciwpowodziowe, poldery, kanały ulgi, zbiorniki i zapory wodne (nie wymienione w inwestycjach szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi) i inne obiekty mające na celu piętrzenie wody lub długoterminowe jej magazynowanie – o wysokości piętrzenia lub głębokości powyżej 5 m., a na obszarach chronionych, wodach zeglownych i obszarach lasów – każdy zbiornik i zapora wodna.

Zbiorniki retencyjne

Duże zbiorniki retencyjne mają bardzo niekorzystny wpływ na środowisko przyrodnicze. Najważniejszy to zmiana reżimu hydrologicznego. Duży zbiornik eliminuje naturalne zalewy dolin rzecznych poniżej zapory, przez okres gromadzenia wody spuszcza się tylko określona, minimalna jej wartość. Poniżej zbiornika następuje erozja dna i związany z nią spadek poziomu wód gruntowych w dolinie.

Powyższe czynniki powodują duże zmiany w ekosystemach rzeki i jej doliny, szczególnie dotknięte są te, wymagające okresowych zalewów i wysokiego poziomu wód gruntowych jak lasy legowe, olsy, torfowiska, podmokłe łąki.

Z samych rzek znika wiele cennych gatunków ryb i zwierząt bezkręgowych.

Małe i średnie zbiorniki retencyjne powodują mniejsze straty przyrodnicze, głównie przerywają szlak wędrówek ryb (często istniejące przepławki dla ryb nie funkcjonują prawidłowo), zmniejszają częstotliwość zalewów poniżej zbiorników i zatapiają cenne przyrodniczo obszary.

Pomimo wielkich kosztów związanych z budową zbiorników retencyjnych istnieją oczywiste i niepodważalne korzyści z nich płynące - duża dyspozycyjność w użytkowaniu zgromadzonej wody dla celów komunalnych, rolnictwa, przemysłu, żeglugi, rekreacji, produkcji energii elektrycznej i wreszcie dla ochrony przeciwpowodziowej.

Pewnym kompromisem pomiędzy oczywistymi korzyściami gospodarczymi a znacznymi stratami przyrodniczymi może być kilkudniowe zalewanie łąk, pastwisk, lasów legowych w okresie wiosennym przy pomocy zwiększonego zrzutu wody ze zbiornika.

W ramach swojego oddziaływania legislacyjnego plan nie może przeciwdziałać występowaniu powyższych niekorzystnych zjawisk.

Zbiorniki retencyjne suche

Jedną z nielicznych strat przyrodniczych jest częstsze niż przed budową zbiornika zalewanie doliny powyżej zapory czołowej, co może powodować zmiany w występujących tam ekosystemach, oraz gromadzenie wód w czasie wysokich jej stanów, powodujące znacznie rzadsze zalania doliny poniżej zbiornika.

Zbiorniki retencyjne położone w obrębie przyrodniczych obszarów chronionych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie:

Istniejące:

- Mietków na Bystrzycy - na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bystrzycy
- Pilichowice na Bobrze - na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru

- Bukówka na Bobrze – na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie
- Lesna na Kwisie – na terenie Lesniansko – Złotnickiego Parku Krajobrazowego
- Sosnówka na Czerwoncu - na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie
- Złotniki na Kwisie - na terenie Lesniansko – Złotnickiego Parku Krajobrazowego
- Dobromierz na Strzegomcu – na terenie Książskiego Parku Krajobrazowego
- Lubachów na Bystrzycy – na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie
- Sobieszów na Kamiennej (suchy) – na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie
- Cieplice na Wrzosówce (suchy) - na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie
- Mysłakowice na Lomnicy (suchy) – na terenie otuliny Rudawskiego Parku Krajobrazowego
- Krzeszów I na Mecie (suchy) – na terenie Parku Krajobrazowego Gór Kruczych i Zaworów
- Krzeszów II na Zadrmiej (suchy) – na terenie Parku Krajobrazowego Gór Kruczych i Zaworów
- Miedzogórze na Wilczce (suchy) – na terenie Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego
- Stronie Śląskie na Morawcu (suchy) – na terenie otuliny Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego

Projektowane:

- Bolesławów na Morawcu – na terenie otuliny Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego
- Goszów na Białej Ładeckiej – na terenie Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego
- Kamionki na Pieszyckim Potoku – na terenie Parku Krajobrazowego Gór Sowich
- Pilichowice II na Bobrze – na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru
- Złotna na Kamiennym Potoku – na terenie otuliny Parku Narodowego Gór Stołowych
- Mała Kamienica na Kamieniczce (w budowie) – na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie
- Kostrzyca na Jedlicy (suchy) – na terenie Rudawskiego Parku Krajobrazowego

Poldery

Poldery zlokalizowane na terenie województwa dolnośląskiego mają charakter przepływowy i ich wpływ na zmniejszenie fali powodziowej jest niewielki. Jednak jako tereny rezerwowe są technologia ekologiczna stosowana obecnie na całym świecie, będąca elementem ochrony przed powodzią i środkiem dla poprawy jakości wód powierzchniowych.

Znikome straty przyrodnicze przejawiać się mogą jedynie w nieco odmiennie częstotliwości i okresowości zalewania niż na odcinkach nieobwałowanych, które mogą przyczynić się do pewnych niekorzystnych zmian w znajdujących się tam ekosystemach.

Kanale ulgi

Ze względu na katastrofalne wezbrania rzeki, które są trudno przewidywalne, i otwarta kwesta zabezpieczenia powodziowego zabudowy zlokalizowanej powyżej Wrocławia, plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

zachowuje rezerwe terenowa pod kanał wód katastrofalnych Jeszkowice – Widawa, jako rozwiązanie perspektywiczne na ewentualne wyższe wody obliczeniowe. Inwestycje prowadzone na tym obszarze powinny mieć charakter tymczasowy.

Preferuje się kanały o stałym zalewie, gdyż suche kanały ulgi mogą powodować spadek poziomu wód gruntowych na terenach przyległych.

Rozwiązania zmniejszające szkodliwe oddziaływania na środowisko

Kompromis pomiędzy ochroną ekosystemu rzecznej a wymogami cywilizacji polegać może na stosowaniu, podczas procesu zagospodarowania doliny rzecznej, różnego rodzaju prośrodowiskowych rozwiązań.

W miarę możliwości należy lokalizować osiedla ludzkie, przedsiębiorstwa i pola uprawne z dala od koryta rzeki, zostawiając miejsce dla wzbierających okresowo wód zalewowych.

- w przypadku stosowania wałów przeciwpowodziowych należy umiejscawiać je możliwie daleko od siebie zostawiając jak największą strefę międzywał. Linie wałów nie powinny być równoległe do meandrów lecz do (szeroko rozumianej) osi rzeki. Na międzywale najlepiej pozostawić naturalne laki zalewowe i lasy legowe, które przedstawiają wielką wartość przyrodniczą, przyjmując jednocześnie nadmiar wody w okresach silnych opadów i zwiększając naturalną retencję.
- należy odsuwać wały możliwie daleko od koryta rzeki. Rozwiązanie to może być stosowane bez przeszkód na terenach nie zabudowanych, bez ważnych szlaków komunikacyjnych, zwłaszcza tam, gdzie znajdują się lasy, laki, pastwiska, starorzecza, nieużytki. Odsunięcie wałów zmniejszy zagrożenie powodziowe terenów zabudowanych leżących w dolnym biegu rzeki.
- poldery, które przy wyższych stanach wód będą przyjmować jej nadmiar, w pierwszej kolejności należy lokalizować w widłach rzek, przy ujściach dopływów, na terenach depresyjnych. Warto je projektować w powiązaniu z terenami o cennych ekosystemach wymagających okresowych nawodnień, takich jak torfowiska, podmokłe laki, olsy, lasy legowe. Wówczas obok pełnienia swych przeciwpowodziowych funkcji będą one odgrywały ważną rolę w ochronie przyrody.
- należy dążyć do zwiększenia naturalnej retencji na całym obszarze zlewni - również poza doliną. Zwiększenie retencji glebowej osiąga się przez zapobieganie erozji, odpowiednią orkę, a przede wszystkim przez zalesianie gruntów. Dzięki zatrzymywaniu wody zmniejsza się ryzyko powodzi i zachowany zostaje odpowiedni reżim hydrologiczny co zapobiega przesuszaniu gruntów. Prócz dolesiania, które jest szczególnie istotne na terenach górskich i podgórszych, należy zwrócić uwagę na przebudowę istniejących drzewostanów.
- w przypadku istnienia na rzece lub jej dopływach zbiorników retencyjnych konieczne jest prowadzenie kompromisowej gospodarki wodą zbiornika. W okresie wiosennym powinien mieć miejsce zwiększony zrzut wody, tak aby umożliwić kilkudniowe zalanie terenów nadrzecznych położonych poniżej zbiornika. Jest to jedyny sposób na zachowanie lub odtworzenie podmokłych lak i lasów legowych. Pozwala też przygotować zbiornik na przyjęcie ewentualnej fali powodziowej w lecie.
- dobrym, z przyrodniczego punktu widzenia, rozwiązaniem technicznym służącym ochronie przeciwpowodziowej jest tworzenie suchych zbiorników retencyjnych. Woda przy stanach niskich i średnich przepływa przez nie bez przeszkód, gromadząc się dopiero w czasie wezbrań. Ten typ zbiornika nie powoduje

drastycznych zmian w poziomie wód gruntowych, nie przerywa też szlaków wędrówek ryb na tarło. Obszar stanowiący rezerwar wód powodziowych pokrywają zwykle laki, pastwiska, zarosła

- chcąc zapobiec wylewom rzeki na pewnym określonym odcinku, zamiast likwidowania naturalnych meandrów wraz z porastającymi dolinami lasami, wskazane jest przeprowadzenie części wody "na skróty". W tym celu można budować kanały ulgi łączące np. dwa fragmenty meandru i przeprowadzające nadmiar wód w okresie wezbran.
- ze strefy zalewowej należy usuwać, w miarę możliwości, wszystkie istniejące obiekty (budynki, wysypiska śmieci, składowiska paliw itd.). Odzyskane w ten sposób tereny stwarzają dodatkowe możliwości ochrony przeciwpowodziwej. Przeniesienie lub likwidacja zagrożonych obiektów służy więc nie tylko ochronie ich samych, ale przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa terenów leżących poniżej.

TURYSTYKA I WYPOCZYNEK

Stworzenie systemu turystyki wodnej i aktywizacja szlaku żeglugowego na Odrze dla rejsów turystycznych również dla łodzi motorowych, może powodować zwiększone źródła hałasu występujące w rejonie pasma Odry. Są to źródła o krótkotrwałym czasie działania, jednakże nie można ich bagatelizować ze względu na znaczący wpływ na faunę. Budowa przystani i pól kempingowych wzdłuż linii brzegowej Odry również wymaga uwagi i koncentracji skierowanej na dbałość o wysoki stan sanitarny miejsc biwakowych. Ich zagospodarowanie powinno przebiegać w poszanowaniu środowiska przyrodniczego.

Aktywizacja głównych szlaków turystycznych Drogi Śródsudeckiej oraz Dolnośląskiego Szlaku Cystersów dla turystów zmotoryzowanych może wpłynąć na zwiększenie ruchu turystycznego i rozwój elementów infrastruktury turystycznej w najbliższym sąsiedztwie tych szlaków. Walory środowiska i unikatowe wartości kultury materialnej pobudzają błąd popyt i zainteresowanie turystyczne - główne źródło potencjalnej aktywizacji turystycznej w gminach przez które przebiegają trasy.

Wymaga to większej uwagi i koncentracji skierowanej na dbałość o wysoki standard powstającej infrastruktury turystycznej, stan sanitarny oraz konieczność analiz i waloryzacji zasobów oraz wartości przestrzeni w rejonie potencjalnych oddziaływań planowanych inwestycji, w tym identyfikacja elementów i cech najbardziej wartościowych, unikatowych oraz najbardziej podatnych na zakłócenia.

Rozwój turystyki w obszarach chronionych

Możliwy i racjonalny dalszy rozwój turystyki w obszarach cennych przyrodniczo jest związany z koniecznością zwiększenia świadomości ekologicznej wśród turystów jak również wśród ludności miejscowej.

Większą uwagę należy poświęcić na właściwy rozwój infrastruktury turystycznej w tych obszarach oraz na działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej w społeczności lokalnej oraz turystów.

Rozwój ośrodków narciarskich

Narciarstwo należy do dyscyplin, które wymagają dużej ingerencji w środowisko naturalne.

Armatki śnieżne oraz odpady wytworzone przez turystów wpływają na pogorszenie stanu środowiska. W wyniku powiększenia obszarów o walorach narciarskich, ulega zmianie krajobraz rolniczy, co może spowodować zachwianie równowagi w

przyrodzie. Często jest to związane z wycinką lasów i postępująca dalsza degradacja krajobrazu rolniczego. Ważne jest umiejętne i zrównoważone gospodarowanie przestrzeni w poszanowaniu środowiska przyrodniczego.

Do rozwiązań kompensujących szkodliwe oddziaływania na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego należą:

- działania mające na celu przekazywania części dochodów z turystyki na ochronę środowiska.
- odzyskiwanie odpadów,
- działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej w społeczności lokalnej oraz turystów
- ograniczeniem masowej turystyki w obszarach chronionych.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIEC

Ustawa Prawo ochrony środowiska zawiera m.in. regulacje prawne w odniesieniu do ocen oddziaływania na środowiska dla planów i programów oraz planowanych konkretnych przedsięwzięć (głównie projektów inwestycyjnych).

Oceny oddziaływania na środowisko, obok planów zagospodarowania przestrzennego, instytucji opłat i kar oraz finansowania działań proekologicznych stały się w Polsce podstawowym instrumentem ochrony środowiska.

Obowiązujące do końca 2000 roku przepisy dotyczące ocen oddziaływania na środowisko dzieliły inwestycje na szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogące pogorszyć stan środowiska, a dla obu tych kategorii wprowadzały obowiązek sporządzania ocen oddziaływania na środowisko. W nowych rozwiązaniach prawnych rezygnuje się z powyższego podziału przedsięwzięć, przyjmując określenie przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.

Rozporządzenie wykonawcze określi rodzaje przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu jest obligatoryjne (d. inwestycje szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi), a dla których – fakultatywne (d. inwestycje mogące pogorszyć stan środowiska).

Dotyczy to przedsięwzięć, które wymagają wydania następujących decyzji:

- o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- o pozwoleniu na budowę, rozbiórkę obiektu budowlanego lub zmianę sposobu użytkowania obiektu lub jego części,
- ustalających warunki robót mogących zmienić stosunki wodne (melioracje, ochrona przeciwpowodziowa itd.),
- dotyczących scalania lub wymiany gruntów i ozimienia lasu na użytek rolny, według ustaw szczególnych,
- o ustalaniu lokalizacji autostrad oraz dróg ekspresowych, jeżeli przepisy o autostradach płatnych mają zastosowanie,
- koncesji związanych z Prawem geologicznym i górnictwem,
- pozwoleń wodnoprawnych (urządzenia wodne, pobór wód, rolnicze wykorzystanie ścieków).

8. POZYTYWNE DLA ŚRODOWISKA SKUTKI WYNIKAJĄCE Z USTALEN PLANU

Założenia wynikające z projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zostały podporządkowane zasadzie ekorozwoju w użytkowaniu i zagospodarowaniu przestrzeni. Proces równowazenia rozwoju łączy w sobie ład społeczny, ład ekonomiczny, ład ekologiczny oraz ład przestrzenny.

Projekt Planu stwarza warunki dla zachowania najcenniejszych zasobów przyrodniczych województwa, natomiast na obszarach w których przewiduje się zainwestowanie stara się zminimalizować ich nieuniknione negatywne oddziaływania na środowisko.

Najważniejszymi zadaniami i zasadami zapisanymi w projekcie Planu w zakresie ochrony i kształtowania środowiska oraz poprawie warunków życia, które przyniosą wymierne korzyści ekologiczne są:

- stworzenie spójnego systemu przyrodniczego połączonego z systemem krajowym i europejskimi,
- racjonalne gospodarowanie zasobami złóż kopalin użytecznych w myśl zasady zrównowzonego rozwoju,
- zachowanie, ochrona i właściwe wykorzystanie zasobów wód podziemnych,
- racjonalne i ekologiczne gospodarowanie zasobami wód powierzchniowych,
- poprawę jakości wód płynących i stojących poprzez kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-sciekowej w zlewniach rzek,
- wprowadzenie systemów i obiektów ochrony przeciwpowodziowej w jak największym stopniu zgodnych z zasadami ekologicznymi,
- ochrona gleb przed zniekształceniem wartości ekologicznych i produkcyjnych,
- zachowanie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością,
- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- ograniczenie uciążliwości akustycznych,
- rewitalizacja terenów zdegradowanych przez przemysł, działalność wydobywcza i funkcjonowanie baz wojskowych,
- poprawa stanu zdrowotnego ludności,
- kształtowanie ład przestrzenny,
- restrukturyzacja gospodarki w kierunku zaawansowanych nieuciążliwych technologii,
- wielofunkcyjność rozwoju obszarów wiejskich,
- wykreowanie turystycznych i przyrodniczych walorów Dolnego Śląska,
- modernizacja i rozbudowa systemu komunikacji drogowej z uwzględnieniem walorów przyrodniczych,
- utrzymanie i odtworzenie zeglugi śródlądowej jako komplementarnego i konkurencyjnego systemu komunikacji o walorach ekologicznych,
- rozwiązanie problemu budowy kompleksowego systemu gospodarki odpadami

Realizacja powyższych zadań będzie odbywać się w ramach wydzielonych w projekcie Planu stref funkcjonalnych o zróżnicowanej polityce przestrzennej, co zapewni maksymalne wykorzystanie walorów środowiska przy równoczesnej ochronie wszystkich walorów środowiska.

9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU

Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy

W związku z uzależnieniem gospodarki subregionu od jednej galezi przemysłu, stwarzającymi poważne zagrożenia bezrobociem strukturalnym i negatywnie wpływającymi na środowisko naturalne, istnieje konieczność **proekologicznej rekonwersji Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego** ze szczególnym uwzględnieniem aspektów ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów. Należy wykluczyć odkrywkową eksploatację węgla brunatnego jako alternatywę dla przemysłu miedziowego, gdyż stanowiłaby czynnik mocno destabilizujący przestrzeń województwa i spowodowałaby dalszą degradację środowiska na terenie LGOM-u, który w ostatnich latach w wyniku działań proekologicznych osiągnął standardy określone w przepisach.

Zakłada się natomiast wspieranie „czystych ekologicznie” inwestycji przemysłowych i budowę gospodarki opartej na różnorodności i nowoczesności branż przemysłowych, aktywności biznesowej małych i średnich przedsiębiorstw oraz silnym sektorze usług.

Odpady flotacyjne

Według danych KGHM Polska Miedz S.A. 99,8% wytwarzanych odpadów stanowią odpady flotacyjne. Dlatego też zagadnieniem, na który zwraca uwagę Projekt Planu, uwzględniając prognozy wskazujące na utrzymanie lub niewielki wzrost wielkości ich wytwarzania, jest problem ich zagospodarowania w sposób jak najmniej uciążliwy dla środowiska. W Projekcie Planu proponuje się wykonanie oceny w opracowaniach szczegółowych alternatywnych rozwiązań dotyczących sposobu składowania odpadów poflotacyjnych np. podziemnego bądź wykorzystania jako podsadzki.

Zwracają uwagę alternatywne możliwości wykorzystania terenów uwolnionych od działalności górniczej m.in. jako składowiska odpadów komunalnych, wykorzystanie wyrobisk dolowych jako podziemnych magazynów gazu, a także turystyczne wykorzystanie sztolni i obiektów poprzemysłowych znacznie poprawiających wizerunek regionu.

Projekt Planu sygnalizuje także możliwość wykorzystania udokumentowanych złóż metanu występujących w pokładach węgla kamiennego.

Ochrona przeciwpowodziowa i zegluga

Ochrona przed powodzią Wrocławskiego Wezła Wodnego (WWW) została przewidziana w Studium programowo – przestrzennym dla m. Wrocławia i powiatu wrocławskiego pt. „Modernizacja wrocławskiego systemu ochrony przed powodzią” poprzez realizację konkretnych inwestycji, do których m.in. należą:

- udrożnienie koryta Widawy,
- zabezpieczenie rejonu Popowice Kozanów – Maslice, Psie Pole – Zgorzelisko,
- modernizacja jazu i śluzy Bartoszowice,
- modernizacja Kanalu Powodziowego z obwałowaniami (poszerzenie dna Kanalu Powodziowego o 25 m, z 42 na 67 m),
- przebudowę przelewu do Widawy,
- zwiększenie przepustowości w rejonie stopnia Redzin,
- modernizacja obwałowań polderu Blizanowice - Trestno, Olawka,
- remont bulwarów w centrum Wrocławia,
- modernizacja obwałowań Odry na odcinku Lany – Janowice,

- modernizacja wałów pierścieniowych „Opatowice” , „Nowy Dom”, „Mokry Dwór”,
- modernizacja obwałowań rz. Widawy (podwyższenie walu w Polanowicach, Wilczycach, Psim Polu i Zgorzelisku),
- budowa polderu Kotowice w rejonie: Siechnice, Groblice, Kotowice, Zakrzów, Marcinkowice, o poj. max. 41 mln m³,
- zakończenie odbudowy i modernizacji jazu Szczytniki,
- zwiększenie przepustowości na stopniu Redzin,
- podwyższenie wałów: przy stopniu Janowice, w Lanach, Kamiencu Wr., Trestnie, Siechnicy, Światnikach, Mokrym Dworze, Opatowicach, Nowym Domu, w rejonie ul. Miedzyrzeckiej i powyżej Mostów Jagiellońskich przy Kanale Powodziowym we Wrocławiu,
- budowę nowych wałów w rejonie Kozanów – Pilczyce,
- budowę murów z ogrodzeniami i szandorami dla zabezpieczenia Portu Popowice.

Uzupełniającym rozwiązaniem alternatywnym dla ochrony WVV przed powodzią (oprócz wyżej wymienionych inwestycji) jest budowa kanału wód katastrofalnych Jeszkowice – Widawa. Ponieważ katastrofalne wezbrania rzeki są trudno przewidywalne, a zabudowa zabezpieczeń powodziowych powyżej Wrocławia jest jeszcze sprawą otwartą, należy zachować rezerwy terenowe pod kanał wód katastrofalnych, a inwestycje w tym terenie powinny mieć charakter tymczasowy.

Dlatego pomimo, że w studium „Modernizacji wrocławskiego systemu ochrony przed powodzią” nie przewiduje się jego budowy, to jednak w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zachowuje się taka rezerwa pod powyższą inwestycję, jako rozwiązanie perspektywiczne na ewentualne wyższe wody obliczeniowe.

Dla zapewnienia żeglowności rzeki Odry, poniżej stopnia Brzeg Dolny, Program dla Odry – 2006 przewiduje budowę stopnia wodnego Malczyce, którego budowa została już rozpoczęta. Zakłada się, że zapewni on na tym odcinku drogi wodnej parametry odpowiadające klasie III i nie będzie konieczności budowy kolejnych stopni wodnych. Gdyby jednak nie udało się opanować dalszej erozji dennej związanej ze stopniem Malczyce proponuje się budowę stopnia wodnego Lubiaz, lub alternatywnie, wykorzystanie metod bioregulacji rzeki czy innych nie sprecyzowanych obecnie rozwiązań. Jednym z nich jest sztuczne zasilanie rzeki w rumowisko wleczone poniżej ostatniego stopnia wodnego. Autorem tego rozwiązania jest prof. dr hab. Włodzimierz Parzonka.

10. POTENCJALNE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO MOGĄCE BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Położenie województwa dolnośląskiego w połudnowo-zachodnim narożniku Polski i wynikające stąd sąsiedztwo z dwoma krajami i trzema województwami powodują, że działalność gospodarcza regionu generuje określone ponadlokalne oddziaływania mogące wpływać na stan środowiska obszarów ościennych. Zależność ta działa również w odwrotnym kierunku, tzn. województwo dolnośląskie jest „odbiorcą” zanieczyszczeń i zagrożeń pochodzących z graniczących z nim krajów i województw.

Do głównych grup zagrożeń należą zanieczyszczenia powietrza, wód oraz zagrożenia powodziowe.

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Dominujący na terenie województwa dolnośląskiego południowo – zachodni kierunek wiatru powoduje przenoszenie zanieczyszczeń atmosferycznych pochodzących z uprzemysłowionych krajów Europy Zachodniej i Republiki Czeskiej. Do obszarów szczególnie narażonych na oddziaływanie zanieczyszczeń transgranicznych należy obszar pogranicza polsko-czeskiego i polsko-niemieckiego. W związku ze znacznymi skażeniami środowiska w regionie dolnośląskim powodowanymi w latach 80-tych głównie przez związki siarki, azotu i zanieczyszczenia pyłowe obszar ten jest obecnie stale monitorowany w ramach międzynarodowego porozumienia „Czarna Trójka”, co doprowadziło do znacznego zredukowania ilości zanieczyszczeń. Obecny wpływ obiektów położonych w polskiej części objętej programem (głównie Elektrowni „Turów”) nie powoduje zagrożeń o ponadregionalnym charakterze.

Szkodliwa działalność Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, która w przeszłości powodowała ponadregionalne zagrożenia dla powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, degradację lasów i gleb poprzez emisję zanieczyszczeń z grupy metali ciężkich, obecnie została zredukowana do poziomu dopuszczalnego w przepisach.

Zagrożenia powodziowe

Choć zasadnicze źródło aktywności wezbraniowej górnej Odry znajduje się po czeskiej stronie dorzecza to dla województwa dolnośląskiego konieczne są działania już w górnej części zlewni. Jej górski charakter i koncentryczny układ dopływów Odry – Opawy, Ostrawicy i Olzy – w przypadku długotrwałych i ulewnych deszczy (najczęściej od czerwca do sierpnia) prowadzi do gwałtownych wezbrań i kulminacji gwałtownego wzrostu fali, a tym samym zagrożenia powodziowego już na terenie Czech. Transgraniczne oddziaływania czeskiego dorzecza górnej Odry o powierzchni około 7000 km², kumulują się w punkcie granicznym między Polską a Czechami, gdzie wpływają wody z całej zlewni Górnej Odry w ujściu rzeki Olzy.

Zagrożenie powodziowe ze strony Górnej Odry wymusza podjęcie konkretnych działań inwestycyjno – technicznych w celu zatrzymania jak największej objętości fali powodziowej w rejonie obszarów górskich i podgórskich, odwodnienia terytorium czeskiego i regulacji granicznego odcinka Odry. Dlatego konieczna jest poza obszarem województwa dolnośląskiego budowa zbiornika Racibórz i zbiornika Kamieniec Zabkowicki, powiększenie rezerwy powodziowej na istniejących zbiornikach, budowa suchych zbiorników w Kotlinie Klodzkiej, utworzenie nowych polderów oraz inne działania uzupełniające.

Komunikacja drogowa

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze dotyczy głównie zanieczyszczeń powietrza i wód, na co pośredni wpływ mają inwestycje komunikacyjne.

Potencjalnymi inwestycjami drogowymi mającymi wpływ na transgraniczne oddziaływanie na środowisko są:

Budowa autostrady A-4 na odcinku Krzyżowa – Jedrzychowice, (Drezno – Jedrzychowice – Krzyżowa – Legnica – Wrocław – Opole – Gliwice – Katowice – Kraków – Tarnów – Rzeszów – Korczowa – Lwów).

Przebudowa i modernizacja istniejących odcinków autostrady A-4 (Wrocław – Krzyżowa) i A-18 (Krzyżowa – Olszyna, granica państwa) biegnącej w kierunku Berlina.

Budowa drogi ekspresowej S-3 – (Swinoujście – Goleniów – Szczecin – Parnica – Gorzów Wielkopolski – Zielona Góra – Legnica – Lubawka – granica państwa – Praga):

- zarówno w wariantcie pierwszym przebiegającym po nowym śladzie od granic z województwem lubuskim równoległe do drogi nr 3 do przejścia granicznego w Lubawce z obejściami Legnicy, Kamiennej Góry i Lubawki,
- jak i w wariantcie drugim przewidującym wykorzystanie trasy istniejącej drogi nr 3 na odcinku od granicy z województwem lubuskim do Legnicy, budowa obejść Lubina i Legnicy i połączeniem z obwodnicą Jawora. Dalej o przebiegu niezależnym od dróg nr 3 i nr 5 do przejścia granicznego w Lubawce.

Budowa drogi ekspresowej S-5 łączącej Dolny Śląsk z Wielkopolską i Pomorzem na północy i Republika Czeska i Austria na południu (Grudziądz – Bydgoszcz – Poznań – Leszno – Wrocław – Zabkowice Śląskie – Kłodzko – Miedzylesie – granica państwa – Brno – Wiedeń):

prowadzona trasa niezależna, w przybliżeniu równoległa do drogi nr 5 na północ od Wrocławia, a na południe - do drogi nr 8 (do Kłodzka) i nr 33 (do przejścia granicznego w Boboszowie),

wariantowo przyjmuje się wykorzystanie istniejącej drogi nr 5 na odcinku Prusice – granica województwa po jej przebudowie do parametrów drogi ekspresowej.

Infrastruktura techniczna

Rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków komunalnych nie spełniających wymogów ochrony środowiska oraz budowa nowych mechaniczno-biologicznych oczyszczalni wraz z systemem kanalizacji przyczyni się do poprawy jakości wód transgranicznych:

Z Republika Federalna Niemiec:

- ochrona zasobów wód Odry i Nisy Łużyckiej,

Z Republika Czeska:

- ochrona zasobów wód Nisy Kłodzkiej, Klikawy, Orlicy, Scinawki

Z województwem wielkopolskim:

- ochrona zasobów wód Baryczy i Widawy,

Z województwem opolskim:

- ochrona wód zlewni Nisy Kłodzkiej jako zasobu wody pitnej dla aglomeracji wrocławskiej,
- ochrona wód zlewni Widawy

Zamknięcie i rekultywacja istniejących składowisk odpadów komunalnych ze względu na wyczerpanie pojemności lub nieuregulowany stan formalno-prawny oraz likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci wpłynie korzystnie na krajobraz strefy przygranicznej oraz na środowisko gruntowo – wodne.

11. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZADZANIU PROGNOZY

W Prognozie poddano analizie przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko zawarte w projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego zgodnie z art. 41, pkt.6 ustawy Prawo ochrony środowiska. Ze względu na brak rozporządzeń wykonawczych do w/w ustawy w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów zagospodarowania przestrzennego województw, do identyfikacji oddziaływań wykorzystano Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 roku, w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji. Ponadto uwzględniono projekt Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz kryteriów kwalifikujących przedsięwzięcie do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko.

Na podstawie macierzy przedstawiającej wpływ poszczególnych rozwiązań i ustaleń zawartych w projekcie Planu na poszczególne elementy środowiska wskazano najbardziej istotne oddziaływania i zagrożenia oraz potencjalne konflikty między użytkownikami przestrzeni.

Do najważniejszych kryteriów zastosowanych przy ocenie znaczenia i określeniu rozwiązań zmniejszających negatywne oddziaływania na środowisko należały:

- ponadlokalny charakter i zasięg oddziaływania,
- silny stopień oddziaływań z uwzględnieniem tych, które prowadzą do przekroczeń norm i obowiązujących standardów środowiska,
- wpływ na warunki życia i zdrowie mieszkańców,
- oddziaływanie na obszary i elementy wymagające szczególnej ochrony ze względu na małą odporność na antropopresję,
- oddziaływanie na obszary i elementy szczególnie cenne i wymagające zachowania w stanie nie zmienionym.

Dokonana na tej podstawie ocena znaczenia wpływów ma w dużym stopniu charakter subiektywny.

12. PODSUMOWANIE

Podstawą prawną opracowania niniejszej prognozy stanowi obowiązująca od 1 października 2001 r. ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA”.

Zgodnie z artykułem 40 ust. 1 pkt. 1 i 2 tej ustawy projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządzanego przez wojewódzkie organy administracji wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, którego najistotniejszym elementem jest sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko.

Opracowanie obejmuje obszar województwa dolnośląskiego zajmującego powierzchnię 19 948 km² i liczącego wg stanu na 30.09.1999 r. 2 979,3,1 tys. ludności. Województwo dolnośląskie graniczy z Republiką Czeską, Republiką Federalną Niemiec oraz województwami lubuskim, wielkopolskim i opolskim.

Oprócz wielkich szans rozwojowych na terenie województwa dolnośląskiego występują również **zagrozenia** dla rozwoju. Dotyczą one także **środowiska naturalnego** i spowodowane są długoletnią i dużą koncentracją działalności produkcyjnej, zaniedbaniami infrastrukturalnymi oraz znacznym wpływem transgranicznych emisji zanieczyszczeń z krajów sąsiednich.

Do głównych celów planu województwa należy określenie uwarunkowań, zasad i kierunków polityki przestrzennej województwa.

W projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego ustala się 6 **stref funkcjonalnych** o zróżnicowanej polityce przestrzennej:

- strefa obszarów rolno-lesnych,
- strefa rolno-przemysłowa,
- strefa obszarów rolnych Pogórza i Przedgórze Sudetów,
- strefa górskich obszarów rolno-lesnych Sudetów,
- strefa o przeważającym udziale funkcji przemysłowej i gospodarczej
- strefa rzeki Odry, z którą związany jest obszar metropolitalny miasta Wrocławia.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa powstał w nawiązaniu do innych opracowań planistycznych, ustanowionych na szczeblu centralnym i wojewódzkim, wykonywanych przez instytucje międzynarodowe, Unie Europejskiej oraz programy wynikające z porozumień międzynarodowych.

Celem prognozy jest określenie i ocena skutków dla środowiska przyrodniczego i kulturowego, które mogą wynikać z realizacji ustalen planu.

Przedstawiona w opracowaniu ocena stanu środowiska województwa dolnośląskiego jest syntezą wynikająca z projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego i obejmuje takie elementy środowiska jak: klimat, powietrze atmosferyczne, surowce mineralne, wody podziemne i powierzchniowe, gleby, zasoby leśne, świat roślinny i zwierzęcy oraz zagrożenia i problemy z nimi związane jak: ochrona przeciwpowodziowa, obszary zagrożeń środowiska czy nadzwyczajne zagrożenia środowiska. Dla potrzeb Prognozy ocena została uzupełniona i zaktualizowana na podstawie „Raportu o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2000 roku” opracowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska na terenie województwa dolnośląskiego uległa w ostatnich latach znacznemu ograniczeniu. Pomimo tego wciąż można wyróżnić obszary o znacznym stopniu skażenia i degradacji. Zaliczono

do nich głównie obszary: Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, Worka Turosszowskiego, zlikwidowanego Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego, oddziaływania aglomeracji wrocławskiej, obszary powierzchniowej eksploatacji surowców i ich przetwarzania, obszar zagrożenia powodziowego.

Najcenniejsze pod względem przyrodniczym obszary województwa zostały już objęte ochroną bądź są przewidziane do ochrony. Istniejące na obszarze województwa dolnośląskiego dwa parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe oraz obszary chronionego krajobrazu wchodzi w skład **krajowego systemu obszarów chronionych**, który stanowi układ przestrzenny wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody.

W projekcie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wyróżnia się ponadto obszary cenne przyrodniczo – w tym nie objęte ochroną prawną, w nawiązaniu do koncepcji Krajowej Sieci Ekologicznej **ECONET-PL**, stanowiącej część Europejskiej Sieci Ekologicznej **EECONET**.

Projekt planu uwzględnia również konieczność utworzenia na terenie województwa sieci ekologicznej pod nazwą **NATURA 2000** obejmującej naturalne siedliska (dyrektywa 79/409/EWG dotycząca ochrony gatunkowej dzikich ptaków oraz dyrektywa 92/43/EWG w sprawie siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory).

W Prognozie poddano analizie wszystkie istotne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska wynikające z ustaleń projektu planu (negatywne lub pozytywne) i na tej podstawie zidentyfikowano oddziaływania najważniejsze w skali regionu.

Ocena wpływów została dokonana poprzez zastosowanie macierzy przedstawiającej wpływ elementów istniejących i projektowanych na poszczególne elementy środowiska:

- warunki życia (występowanie różnego rodzaju uciążliwości lub ich eliminowanie i ograniczanie),
- środowisko przyrodnicze (wpływ na liczebność i bioróżnorodność gatunków flory i fauny, bariery dla migracji, zagrożenia dla przyrodniczych obszarów chronionych),
- krajobraz (zmiany naturalnego ukształtowania terenu, wpływ na walory estetyczne – widokowe),
- wody powierzchniowe (wpływ na jakość i zasoby),
- wody podziemne (wpływ na jakość i zasoby),
- powietrze atmosferyczne (wpływ na wzrost lub ograniczenie zanieczyszczenia powietrza),
- gleby (wpływ na degradację fizyczną lub chemiczną gleb lub jej ograniczanie, ubytek gleb użytkowanych rolniczo),
- lasy (wpływ na wielkość i zdrowotność zasobów leśnych),
- środowisko kulturowe (wpływ na zachowanie struktury przestrzennej zespołów urbanistycznych, struktury obiektów zabytkowych i ich otoczenia oraz osi widokowych).

Ocena znaczenia wpływów miała w dużym stopniu charakter subiektywny, a do najważniejszych kryteriów pomocnych przy ich identyfikacji należały: silny stopień oddziaływania ze szczególnym uwzględnieniem tych, które prowadzi do przekroczenia norm i obowiązujących standardów środowiska dla obszarów o określonych funkcjach oraz oddziaływanie na zdrowotne warunki życia mieszkańców.

Do najbardziej istotnych z punktu widzenia województwa problemów zaliczono: działalność zakładów KGHM Polska Miedz S.A. na obszarze Legnicko-Głogowskim Okręgu Miedziowego (w tym dalsze funkcjonowanie i rozbudowa zbiornika odpadów

poflotacyjnych „Żelazny Most”), kompleks energetyczno-górnicy w Worku Żytawskim, obszar zlikwidowanego Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego, obszary intensywnej działalności górniczej oraz obszary specjalne rozwoju gospodarczego.

Znaczące oddziaływania na środowisko mogą wystąpić również w przypadku realizacji inwestycji w zakresie komunikacji drogowej (autostrady, drogi ekspresowe), kolejowej i lotniczej, infrastruktury technicznej (ujęcia wód podziemnych o dużej wydajności, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, rurociągi do przesyłu gazu, linie elektroenergetyczne), ochrony przeciwpowodziowej, a także turystyki (budowa wyciągów narciarskich).

Każde z tego rodzaju planowanych przedsięwzięć wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Następnie przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensowanie negatywnych oddziaływań mogących być wynikiem realizacji ustalen projektów planu oraz działania alternatywne do ustalen zawartych w projekcie planu.

Do rozwiązań takich w sferze gospodarczej należą m.in.: objęcie terenu wpływów eksploatacji rud miedzi oraz składowania odpadów kompleksowymi systemami monitorowania, sukcesywna rekultywacja obszaru eksploatacji węgla brunatnego, realizacja inwestycji proekologicznych i modernizacja Elektrowni „Turów”, kompleksowa rekultywacja i zagospodarowanie terenów pogórnicych na obszarze zlikwidowanego Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego, zapewnienie standardów technologicznych w procesach produkcyjnych mających na celu zapewnienie ochrony środowiska.

W sferze komunikacji do rozwiązań takich należą m.in.: dostosowanie infrastruktury komunikacyjnej do współczesnych wymogów i standardów europejskich, dbałość o ochronę środowiska na etapie planowania i projektowania inwestycji drogowych, modernizacja i przebudowa istniejących tras w celu dostosowania ich do prognozowanego ruchu i gabarytów pojazdów.

Szkodliwe oddziaływanie przedsięwzięć z dziedziny infrastruktury technicznej można ograniczyć m.in. poprzez: racjonalne i oszczędne gospodarowanie zasobami wodnymi, budowę nowych oraz rozbudowę i modernizację istniejących oczyszczalni ścieków, rozwiązywanie gospodarki odpadami w sposób kompleksowy (zapobieganie powstawaniu odpadów, segregacja i recykling odpadów, stosowanie nowoczesnych metod utylizacji).

Prognoza wyróżnia również oddziaływania mogące mieć potencjalny ponadregionalny charakter (transgraniczne) oraz uwzględnia pozytywne dla środowiska ustalenia wynikające z projektu planu.

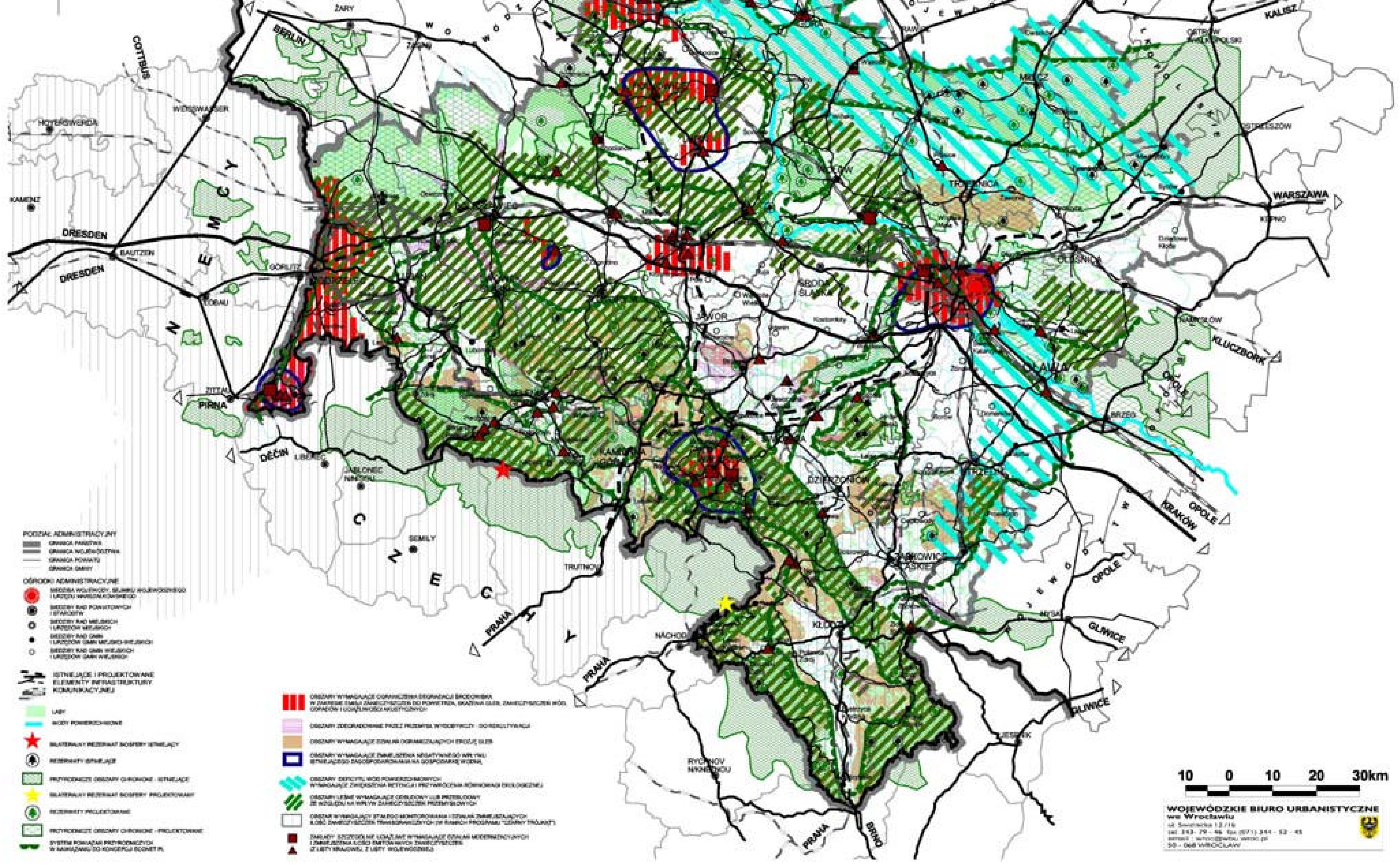
Reasumując można stwierdzić, że projekt Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego stwarza warunki dla zachowania najcenniejszych zasobów przyrodniczych województwa, natomiast na obszarach, w których przewiduje się zainwestowanie stara się zminimalizować ich nieuniknione negatywne oddziaływania na środowisko poprzez wprowadzanie standardów środowiskowych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

PROJEKT PLANU

OBSZARY PROBLEMOWE - PROGNOZA

- PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY**
- GRANICA PAŃSTWA
 - GRANICA WOJEWÓDZTWA
 - GRANICA POWIATU
 - GRANICA GMINY
- OŚRODKI ADMINISTRACYJNE**
- BIURO WOJEWÓDZKIE, BIURO WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU NADZORSTWA TERENOWEGO
 - BIURO RAD POWIATOWYCH I STAROSTW
 - BIURO RAD MIEJSKICH I URZĘDÓW MIEJSKICH
 - BIURO RAD GMIN I URZĘDÓW GMIN MIEJSKO-WEJSKICH
 - BIURO RAD GMIN WEJSKICH I URZĘDÓW GMIN WEJSKICH
- ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE ELEMENTY INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ**
- LAN
 - WODY POWIERZCHNIOWE
 - BIELAKI REZERWAT BIOSFERNY ISTNIEJĄCY
 - REZERWATY ISTNIEJĄCE
 - PRZYRODNICZE OBSZARY CHROŃKOWE - ISTNIEJĄCE
 - BIELAKI REZERWAT BIOSFERNY PROJEKTOWANY
 - REZERWATY PROJEKTOWANE
 - PRZYRODNICZE OBSZARY CHROŃKOWE - PROJEKTOWANE
 - SYSTEMY KANALIZACJI PRZYRODNICZYCH W KONTAKCIE DO KONCEPCJI SCENARIUSZA

- OBSZARY WYMAGAJĄCE ODMIENNEJ REGULACJI PRZESTRZENNEJ W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZANEJ Z WYKONANIEM WÓD ODPADÓW I ZAGROZĄŻENIAMI ŚRODOWISKA
- OBSZARY ZDOPASUNKOWE PRZED PRZEWIĄZANIEM WYKONANIEM
- OBSZARY WYMAGAJĄCE ZWIĄZANEJ OGRANICZAJĄC PRZEWIĄZANIE
- OBSZARY WYMAGAJĄCE ZWIĄZANEJ REGULACJI PRZESTRZENNEJ W ZAKRESIE WYKONANIEM
- OBSZARY DEFICYTU WÓD POWIERZCHNIOWYCH WYMAGAJĄCE ZWIĄZANEJ REGULACJI PRZESTRZENNEJ W ZAKRESIE WYKONANIEM
- OBSZARY UJASKI WYMAGAJĄCE ODMIENNEJ REGULACJI PRZESTRZENNEJ W ZAKRESIE WYKONANIEM
- OBSZARY WYMAGAJĄCE ISTNIEJĄCĄ ODMIENNĄ REGULACJĄ PRZESTRZENNĄ W ZAKRESIE WYKONANIEM
- STANOWISKA ODMIENNEJ REGULACJI PRZESTRZENNEJ W ZAKRESIE WYKONANIEM

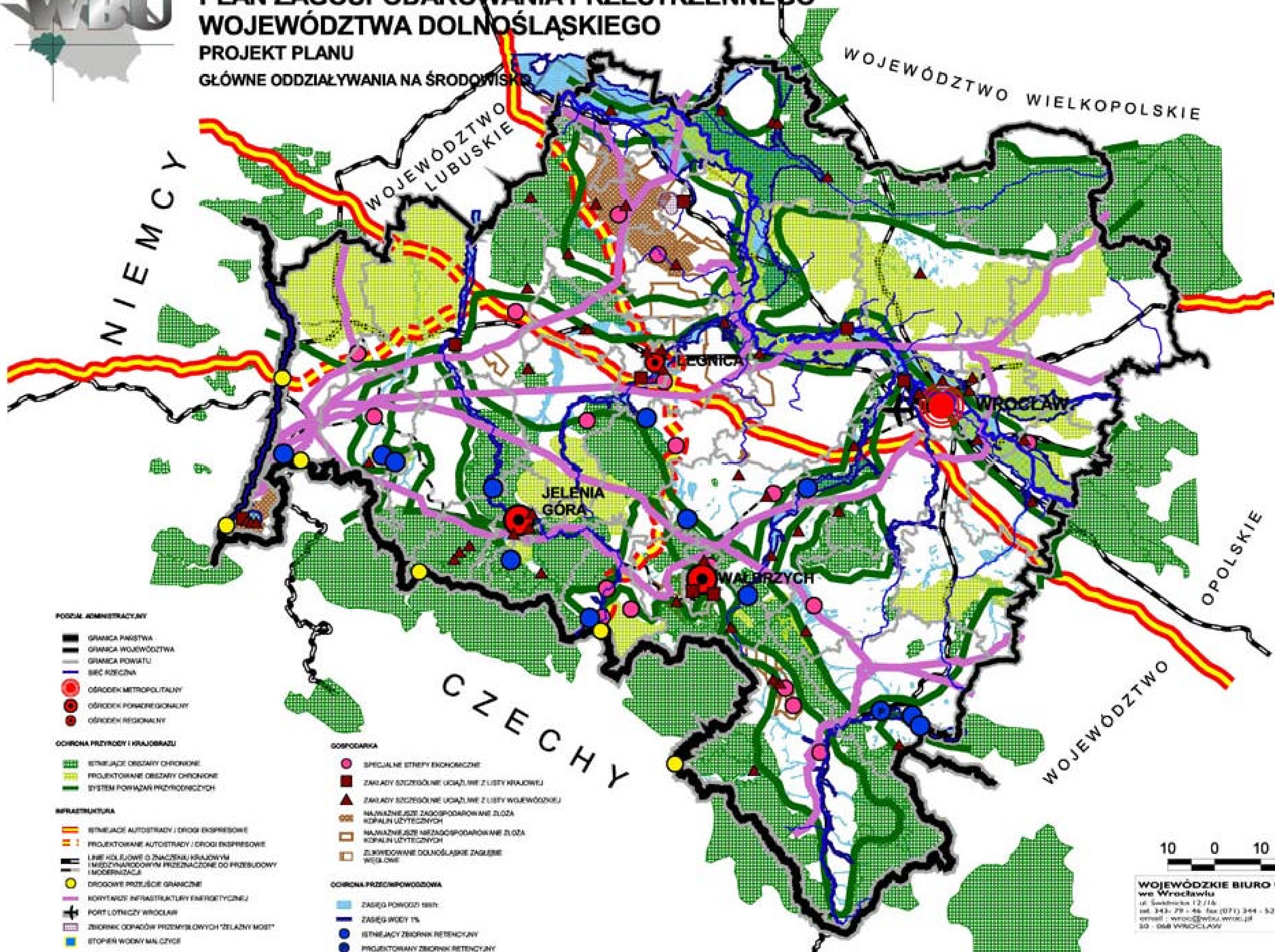

WOJEWÓDZKIE BIURO URBANISTYCZNE
 we Wrocławiu
 ul. Świdnicka 12/16
 tel. 71 374 79 - 46 fax (071) 344 - 52 - 43
 e-mail: wbu@wbu.wroclaw.pl
 50 - 048 WROCLAW

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO PROJEKT PLANU

GŁÓWNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

POZIOM ADMINISTRACYJNY

- GRANICA PAŃSTWA
- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA POWIATU
- SIĘĆ KANALNA
- OSRODEK METROPOLITANY
- OSRODEK POWIATOWY
- OSRODEK REGIONALNY

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOWIAZU

- STREŻENIE ODRYBY CHRONIONE
- PROJEKTOWANE ODRYBY CHRONIONE
- SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNYCH

INFRASTRUKTURA

- STREŻENIE AUTOSTRADY / DROGI EKSPRESOWE
- PROJEKTOWANE AUTOSTRADY / DROGI EKSPRESOWE
- LINIE KOLEJOWE O ZNACZENIU KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM PRZEZNACZONE DO PRZEBUDOWY I MODERNIZACJI
- DRUGOWE PRZEJŚCIE GRANICZNE
- KONTYNERE INFRASTRUKTURY ENERGETYCZNEJ
- PORT LOTNICZY WROCŁAW
- ZBIORNIK OPADÓW PRZEMYSŁOWYCH "ŻELAZNY MOST"
- STOPNIER WODNY MAŁCZYCE

GOSPODARKA

- SPECJALNE STREŻENIE EKONOMICZNE
- ZAKŁADY SZCZEGÓLNE UOŻAJLIWE Z LISTY KRAJOWEJ
- ZAKŁADY SZCZEGÓLNE UOŻAJLIWE Z LISTY WOJEWÓDZKIEJ
- NAJWAŻNIEJSZE ZAGOSPODAROWANE ZŁOŻA KOPALIN UŻYTECZNYCH
- NAJWAŻNIEJSZE NIENZAGOSPODAROWANE ZŁOŻA KOPALIN UŻYTECZNYCH
- ZLIKWIDOWANE DOLNOŚLĄSKIE ZAGĘBIE WĘGLOWE

OCHRONA PRZECIWPÓWODNIOWA

- ZASĘG POWODZI 100%
- ZASĘG WODY 1%
- STREŻENIE ZBIORNIK RETENCYJNY
- PROJEKTOWANE ZBIORNIKI RETENCYJNE

WOJEWÓDZKIE BIURO URBANISTYCZNE
we Wrocławiu
ul. Świdnicka 12/14
tel. 344 29 44 fax (071) 344 52 49
email - wroc@wbu.wroclaw.pl
50 - 058 WROCŁAW

BIBLIOGRAFIA

1. **Badania wpływu górnictwa i przeróbki rud KGHM Polska Miedz S.A. na poszczególne komponenty środowiska: powierzchnie ziemi, gleby, wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze wraz z opracowaniem prognozy skutków prowadzonej działalności górniczej i przeróbczej – Etap 4 – Gospodarka odpadami w zakładach górniczych i przeróbczych** – Zespół Ochrony Środowiska pod kier. dr inż. A. Grotowskiego, Centrum Badawczo-Projektowe Miedzi „CUPRUM” Sp. z o.o., Wrocław, lipiec 2001 r.
2. **Gospodarka przestrzenna gmin – poradnik, t. II.** – Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Oddział w Krakowie, Llewelyn - Davies, London, Kraków 1998.
3. Kamyk J. – Likwidacja górnictwa węgla kamiennego w Nowej Rudzie, PAN – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energia, Kraków.
4. Kmak K. – **Likwidacja górnictwa węglowego w Walbrzychu**
5. **Kompleksowa ocena oddziaływania na środowisko składowiska „Żelazny Most” do rzednej pietrzenia 180 m n.p.m.** – Instytut Inżynierii Środowiska, Akademia Rolnicza we Wrocławiu, Wrocław, październik 1999 r.
6. **Nowe regulacje dotyczące ocen oddziaływania na środowisko oraz dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie**, Numer specjalny „Problemy ocen środowiskowych” – Wydanie I, stan prawny: maj 2001
7. **Ocena bezpieczeństwa formowania nasypów składowiska „Żelazny Most” do rzednej korony 2000 m n.p.m.** – Zespół ekspertów międzynarodowych w składzie: Michele Jamiolkowski (Włochy), W. David Carrier (USA), Richard J. Chandler (Wielka Brytania) i Kaare Høeg (Norwegia)
8. **Ocena oddziaływania składowiska „Żelazny Most” na środowisko w 2000 roku** – Przedsiębiorstwo Doradztwa i Wdrożeń ARCANUM Sp. z o.o., Wrocław, kwiecień 2001 r.
9. Pankau F., Parteka F. – **„Działalność planistyczna samorządu województwa a strategiczne oceny oddziaływania na środowisko”**- Problemy ocen środowiskowych – Nr 2(13) 2001.
10. **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego – Prognoza** – Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu – 2001 r.
11. **Poradnik przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko** – pod red. W. Lenarta i A. Tyszeckiego, EKOKONSULT, Gdansk 1998 – stanowiacy zbiór artykułów poświęconych problematyce ocen oddziaływania na środowisko przed wejściem w życie *Ustawy o dostępie do informacji o środowisku...*
12. **Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2000 roku** – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Wrocław 2001.
13. **Studium obszaru problemowego związanego z eksploatacją górniczą KGHM Polska Miedz S.A. – Wstępna identyfikacja konfliktów przestrzennych** – zespół pod kier. mgr J. Honko – Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, Pracownia Regionalna w Legnicy, Legnica, 2001 r.
14. **Wpływ prowadzonych robót górniczych przez Zakłady Górnicze KGHM Polska Miedz S.A. na powierzchnie terenu. Stan aktualny, prognoza, monitoring.** – zespół pod kierunkiem prof. dr hab. inż. A. Goszcza - „AGOS” Agencja Gospodarki Odpadami, Katowice, lipiec 2001 r.
15. Wysocka E. - **Plany zagospodarowania przestrzennego województw – poradnik metodyczny** – Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Warszawa 2000 r.

WICEMARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, 22. 11. 2001 r.

MD - V DP 7322 320 101

Szanowny Pan
Ryszard Nawrat
Wojewoda Dolnośląski

Podejmując współpracę w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego województwa, pragnę poinformować Pana Wojewodę, że Zarząd Województwa Dolnośląskiego poprzez Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu opracowuje projekt planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Koncepcja planu została zaakceptowana przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego i obecnie przygotowana jest część końcowa planu, która zostanie przekazana do uzgadniania i opiniowania przez zainteresowane instytucje. W związku z tym proszę o przekazanie zaktualizowanych wytycznych do projektu planu. W załączeniu przekazuję CD-ROOM z koncepcją planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego i skrót koncepcji planu.

W nawiązaniu do art. 42 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., proszę również o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. W załączeniu przedkładam do uzgodnienia projekt tego zakresu.

Z poważaniem

DYREKTOR

Wojewoda Dolnośląski

Załączniki

1. CD – ROOM Koncepcja Planu
2. Skrót Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego
3. Zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzania planu
4. Projekt zakresu prognozy oddziaływania na środowisko planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

Proponowany zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Przewidywany zakres prognozy:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego województwa, w szczególności dotyczących obszarów chronionych;
- określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotnych z punktu widzenia projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko;
- w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensowanie szkodliwych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy oraz o przewidywanych metodach analizy realizacji projektowanego dokumentu;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Szczegółowość prognozy będzie dostosowana do szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

DYREKTOR

mgr inż. arch. Stanisław Dendewicz

WICEMARSZAŁEK
Województwa Dolnośląskiego

Andrzej Kosiór

DOLNOŚLĄSKI URZĄD WOJEWODZKI
we WROCLAWIU
Wydział Ochrony Środowiska
pl. Powstańców Warszawy 1
50-951 WROCLAW
— 000514377 —
OS. III.6617/R/4/02

WOJEWÓDZKIE BIURO URBANISTYCZNE
50-068 Wrocław, ul. Świdnicka 13
Wrocław

2002-01-25

L.dz. 217

POSTANOWIENIE

23.01.2002 r.

10

Na podstawie art. 42 ustawy z dnia 20 czerwca 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627) oraz art. 106 kpa – po rozpatrzeniu wniosku z dnia 22.11.2001 r. złożonego przez Wicemarszałka Województwa Dolnośląskiego w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, po zapoznaniu się z przedłożonym projektem tego zakresu, działający z upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu

postanawia:

uzgodnić zakres prognozy oddziaływania na środowisko dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego w wersji określonej art. 41 ust. 2 pkt 1) - pkt 12) cyt. na wstępie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz uzgodnić stopień szczegółowości odpowiedni do zweryfikowanego projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Uzasadnienie

Wniosek Marszałka Województwa Dolnośląskiego sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, dotarł do tut. Wydziału za pośrednictwem Wydziału Architektury, Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego wraz z wnioskiem o uzgodnienie i zaopiniowanie koncepcji planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Tut. Wydział dokonał weryfikacji projektu planu pismem nr OS.III.7041-205/2001 z dnia 07.01.2002 r., które zostało przesłane Zarządowi Województwa w formie kserokopii załączonej do pisma Wydziału Architektury, Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego nr ABGP.I-K-2.7040-1499/6080/01/02 z dnia 21.01.2002 r.

Ze względu na występującą złożoność problematyki ochrony środowiska w naszym regionie przygotowywany plan powinien wyczerpująco określać, analizować i oceniać zarówno stan istniejący, jak i przedstawiać generalne zamierzenia zmierzające do zapobiegania, ograniczania i usuwania negatywnych oddziaływań na środowisko. Z tego względu zasadne jest przygotowanie dokumentu związanego z planem, jakim jest prognoza oddziaływania na środowisko, w wersji możliwie najpełniejszej, tj. wersji wskazanej w art. 41 ust. 2 pkt 1) do pkt 12) ustawy Prawo ochrony środowiska. Proponowana zawartość prognozy oddziaływania nie obejmowała wszystkich elementów wymaganych dla tego dokumentu.

Od niniejszego postanowienia służy stronie zażalenie do Ministra Środowiska, wniesione za pośrednictwem tutejszego Wydziału, w terminie 7 dni od daty jego doręczenia (art. 141 kpa).

Otrzymują:

1. Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne
we Wrocławiu

2.a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

mgr Stanisław Zięba
DYREKTOR WYDZIAŁU
Ochrony Środowiska

017

WICEMARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław 19.03.2002

MD - I/DP.7323-745/118/2002

Pan Ryszard Nawrat
Wojewoda Dolnośląski

03 200

Uprzejmie proszę o zaopiniowanie, zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. Nr 62 z 2001 r., poz.627), Prognozy oddziaływania na środowisko opracowanej dla projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Jednocześnie informuję, że projekt Planu został przekazany do zaopiniowania właściwym Wydziałom Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego pismem nr MD-I.7323.-322/625/02 z dnia 15.02.2002 r.

Z wyrazami szacunku

Wicemarszałek
Województwa Dolnośląskiego
Janusz Pezda
Janusz Pezda

Załącznik:
Tekst „Prognozy oddziaływania na środowisko”

DYREKTOR

mgr inż. arch. Tomasz Polański

DOLNOŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
wrocławiu
Wydział Środowiska i Rolnictwa
pl. Powstańców Warszawy 1
50-951 WROCLAW
- 000514377 - (1)

Urząd Marszałkowski
S.R. III:7040-2/02

GÓLNA

Wt

DC

Dotyczy: opinii do Prognozy oddziaływania na środowisko opracowanej dla projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

— Odpowiadając na pismo z dnia 19.03.2002 r. nr MD-I/DP.7323-745/1118/2001 w sprawie zaopiniowania Prognozy oddziaływania na środowisko opracowanej dla projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, po zapoznaniu się z przedstawionym dokumentem oraz dostarczonym uprzednio, wraz z pismem z dnia 15.02.2002 r. nr MD-I.7323-322/625/02, projektem Planu przedstawionym w formie elektronicznej na płycie CD, opiniuję w/w Prognozę oddziaływania pozytywnie bez uwag w zakresie ochrony środowiska..

Z-ca DYREKTORA WYDZIAŁU

Edward Biały
inż. Edward Biały

Wrocław

22. 04.2002 r.

DZ_{1x}

SEKRETARIAT
Wicemarszałka
Janusza Pezdy

Data
wpływu 24. 04. 2002

L.dz. 1688 WBU
Zmiana 1038

WOJEWÓDZKIE BIURO URBANISTYCZNE
50-088 Wrocław, ul. Świdnicka 12/13d
Wzł. Wzł. 2002-04-25

Urząd Marszałkowski
Województwa Dolnośląskiego

Wybrzeże J. Słowackiego 12 - 14
50-411 Wrocław